

**Analýza vývoje
nemocenského pojištění**

2015

**MPSV
odbor sociálního pojištění**

Úvod

MPSV již od roku 2002 pravidelně, v zásadě ve dvouletých intervalech, informuje odbornou i laickou veřejnost prostřednictvím Pojistněmatematických zpráv a analýz o stavu i předpokládaném vývoji v oblasti sociálního pojištění. Až do roku 2010 tyto zprávy souhrnně obsahovaly informace jak za oblast důchodového pojištění, tak za oblast nemocenského pojištění. Ukázalo se však, že je třeba oddělit problematiku sociálního pojištění s dlouhodobým charakterem (důchodové pojištění) od sociálního pojištění s krátkodobým charakterem (nemocenské pojištění). Oblast důchodového pojištění je významně ovlivněna demografickým vývojem, jedna generace platí pojistné a jiná bere dávky. Naopak v nemocenském pojištění je situace jiná, stejný soubor pojištěnců platí pojistné a také čerpá dávky, proto se v oblasti nemocenského pojištění nedělají dlouhodobé prognózy vycházející z demografických projekcí.

V roce 2013 byla poprvé za oblast nemocenského pojištění samostatně zpracována „**Analýza vývoje nemocenského pojištění 2013**“, která měla za úkol zhodnotit celkový vývoj nemocenského pojištění prostřednictvím širokého spektra statistických údajů. Zvláštní pozornost byla věnována vlivu nového zákona o nemocenském pojištění. Analýza obsahovala shrnutí legislativního vývoje, velké množství statistických a popisných informací o všech typech dávek a další data přehledně předkládaná pomocí názorných tabulek a grafů v dostupných časových úsecích až do **roku 2012**.

Současná **Analýza nemocenského pojištění 2015** navazuje na předchozí zprávu. Jejím hlavním úkolem je nově aktualizovat informace publikované již v předchozí zprávě novými, současné době již známými údaji (říjen 2015). Téměř všechny statistické údaje jsou doplněny za období od **2012 až 2014**.

Uvítáme případné náměty a komentáře směřující k zlepšení dalších plánovaných zpráv.

Obsah

A Základní pojmy	9
A 1 Stručná charakteristika.....	9
A 2 Organizace a provádění nemocenského pojištění	9
A 3 Účast na nemocenském pojištění	10
A 4 Druhy dávek nemocenského pojištění a stanovení jejich výše	10
B Legislativní změny v nemocenském pojištění v období 2013 až 2014	10
C Financování nemocenského pojištění	12
C 1 Příjmy z pojistného	12
C 1 a) Plátcí pojistného	12
C 1 b) Vyměřovací základy	13
C 2 Výdaje dávky nemocenského pojištění	17
C 2a Potřebná pojistná sazba na krytí výdajů dávek nemocenského pojištění.....	18
C 3 Finanční bilance nemocenského pojištění	21
D Výše dávek nemocenského pojištění	23
D 1 Vývoj parametrů konstrukce dávek	23
D 2 Náhradový poměr	24
D 2 a) Náhradový poměr nemocenského.....	24
D 2 b) Náhradový poměr peněžité pomoci v mateřství	26
D 2 c) Porovnání náhradového poměru u všech dávek nemocenského pojištění	26
D 3 Nemocnost zaměstnanců podle výše příjmu	27
E Dočasná pracovní neschopnost.....	29
E 1 Základní ukazatele údaje z ČSÚ	29
E 2 Vývoj základních ukazatelů v letech 2010 – 2014 – údaje z ČSSZ.....	32
E 3 Ukončené případy DPN.....	33
E 3 a) Absolutní počty ukončených případů DPN	33
E 3 b) Ukončené případy DPN podle délky trvání.....	34

E 3 c) Ukončené případy DPN podle věkových skupin	34
E 3 d) Ukončené případy DPN podle diagnóz	36
E 4 Otevřené případy DPN	37
E 4 a) Průměrné počty otevřených případů DPN	37
E 4 b) Otevřené případy DPN podle pohlaví.....	38
E 4 c) Otevřené případy DPN v podílech práce neschopných	39
E 4 d) Otevřené případy DPN podle diagnóz	40
E 4 e) Otevřené a ukončené případy DPN	41
F Nemocenské	42
H Ošetrovné.....	44
Ch Citlivost parametrů konstrukce a pojistné sazby na bilanci systému	45
Ch 1 Pojistná sazba pro výši pojistného	46
Ch 2 Redukční hranice, denní sazby, redukce	46
Ch 3 Karenční doba.....	47
Ch 4 Vliv opatření na bilanci systému	50
I Plnění mezinárodních úmluv MOP č. 102 a 130 o minimální úrovni dávek.....	50
J Závěr	52
Přílohy.....	54
Příloha č. 1	54
Legislativní změny v nemocenském pojištění v období 1993 až 2007	54
Příloha č. 2	59
Příklady výpočtu náhrady mzdy a dávek nemocenského pojištění.....	59
Příloha č. 3	66
Statistika	66
A) Vývoj základních ukazatelů ze statistiky ČSÚ	66
B) Vývoj základních ukazatelů ze statistiky ČSSZ	68
B 1) Počet pojištěnců a počet pojistných vztahů.....	68
B 2) Finanční bilance nemocenského pojištění	69
B 3) Nemocenské.....	71
B 4) Ošetrovné.....	72
B 5) Peněžité pomoci v mateřství.....	73
B 6) Průměrné počty zaměstnanců a průměrné počty OSVČ.....	74

Průměrné vyměřovací základy zaměstnanců a OSVČ	74
C) Údaje MPSV.....	74
C 1) Vliv opatření na výdaje nemocenského pojištění	74
C 2) Vývoj parametrů pro výpočet nemocenského a peněžité pomoci v mateřství	75

Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj počtu nemocensky pojištěných osob	13
Graf 2 - Vývoj měsíčních vyměřovacích základů, ze kterých bylo odváděno pojistné	14
Graf 3- Vývoj měsíčních vyměřovacích základů zaměstnanců a všeobecného vyměřovacího základu	15
Graf 4 - Vývoj ročních příjmů z pojistného na nemocenské pojištění na jednoho pojištěnce v Kč.....	16
Graf 5 - Procentní rozložení výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění – rok 2012 a 2014	17
Graf 6 - Roční výdaje na nemocenské na jednoho pojištěnce	18
Graf 7 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů – celkem (zaměstnanci a OSVČ).....	19
Graf 8 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů - ZAMĚSTNANCI	20
Graf 9 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů - OSVČ	20
Graf 10 - Bilance nemocenského pojištění v letech 2010 až 2014	22
Graf 11 - Příjmy a výdaje nemocenského pojištění – ZAMĚSTNANCI	23
Graf 12 - Příjmy a výdaje nemocenského pojištění - OSVČ	23
Graf 13 - Podíl nemocenského a náhrady mzdy za první měsíc DPN k čisté mzdě rok 2015	25
Graf 14 - Vývoj průměrné denní mzdy a průměrného denního nemocenského*)	25
Graf 15 - Podíl výše nemocenského, ošetřovného a peněžité pomoci v mateřství k čisté mzdě v roce 2015.....	26
Graf 16 - Denní výše nemocenského, ošetřovného a peněžité pomoci v mateřství v roce 2015	27
Graf 17 – Podíl počtu zaměstnanců s dočasnou pracovní neschopností z celkového počtu zaměstnanců	27
Graf 18 – Průměrné vyměřovací základy, ze kterých bylo vypočteno průměrné nemocenské	28
Graf 19 – Průměrné vyměřovací základy, ze kterých bylo vypočteno průměrné ošetřovné	28
Graf 20 - Vývoj základních ukazatelů nemocenského pojištění	30
Graf 21 - Kartogram – Průměrné procento pracovní neschopnosti - 2014.....	31
Graf 22 - Kartogram – Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti	31
Graf 23 - Srovnání základních ukazatelů DPN (rok 2010 = 1)	32
Graf 24 - Průměrná délka jednoho případu DPN (ve dnech)	33
Graf 25 - Vývoj počtu ukončených případů DPN (v tis.)	33
Graf 26 - Ukončené případy DPN podle délky trvání (v podílech z celkového počtu).....	34
Graf 27 - Ukončené případy DPN podle věkových skupin (v tis.)	34

Graf 28 - Průměrná délka jednoho případu DPN podle věkových skupin (ve dnech)	35
Graf 29 - Prostonané dny DPN podle věkových skupin (v tis.)	35
Graf 30 - Prostonané dny DPN podle věkových skupin a pohlaví v %	36
Graf 31 - Ukončené případy DPN podle skupin diagnóz (v podílech z celkového počtu)	36
Graf 32 - Ukončené případy DPN podle skupin diagnóz (v tis.).....	37
Graf 33 - Otevřené případy DPN – průměrný počet dočasně práce neschopných v měsíci (v tis.).....	38
Graf 34 - Otevřené případy DPN – průměrný denní stav práce neschopných na 1000 pojištěnců v měsíci (v tis.)	38
Graf 35 - Otevřené případy DPN – průměrný počet dočasně práce neschopných v měsíci – podle pohlaví (v tis.)	39
Graf 36 - Otevřené případy DPN – průměrný podíl dočasně práce neschopných v měsíci	39
Graf 37 - Otevřené případy DPN podle skupin diagnóz v roce 2012 (v tis.)	40
Graf 38 - Otevřené případy DPN podle skupin diagnóz v roce 2014 (v tis.)	40
Graf 39 - Otevřené a ukončené případy DPN v roce 2012 (v tis.).....	41
Graf 40 - Otevřené a ukončené případy DPN v roce 2014 (v tis.).....	41
Graf 41 - Počet proplacených dnů nemocenského (v mil.)	42
Graf 42 - Počet proplacených dnů nemocenského – měsíčně (v mil.)	42
Graf 43 - Počet případů výplaty peněžité pomoci v mateřství (v tis.) zaměstnanci	43
Graf 44 - Počet případů výplaty peněžité pomoci v mateřství (v tis.) OSVČ	43
Graf 45 - Počet živě narozených dětí a nových případů výplaty peněžité pomoci v mateřství (v tis.) ..	44
Graf 46 - Počet proplacených dnů ošetřovného (v mil.)	45
Graf 47 - Počet proplacených dnů ošetřovného – měsíčně (v tis.)	45
Graf 48 - Současný právní stav – celkový měsíční příjem zaměstnance podle délky trvání DPN.....	49
Graf 49 - Zrušení karenční doby – celkový měsíční příjem zaměstnance podle délky trvání PN (předpoklad poskytování náhrady mzdy ve výši 60 % bto mzdy)	49
Graf 50 - Plnění mezinárodních úmluv o minimální úrovni nemocenských dávek	52

Seznam tabulek

Tabulka 1- Maximální a minimální výše vyměřovacího základu pro odvod pojistného na nemocenské pojištění	14
Tabulka 2– Sazby pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti	16
Tabulka 3 - Pojistná sazba a potřebná sazba (výdaje na dávky nemocenského pojištění jako procento z objemu vyměřovacích základů)	18
Tabulka 4 - Ukazatelé v členění podle krajů	30
Tabulka 5 - Vliv změny redukční sazby pro zápočet vyměřovacího základu do redukčních hranic (RH) v % výdajů na nemocenské	47
Tabulka 6 - Podíl příjmu v době dočasné pracovní neschopnosti (čistá mzda a dávky) k předchozí čisté měsíční mzdě v %	50
Tabulka 7 - Plnění mezinárodních úmluv - Nemocenské	51
Tabulka 8 - Plnění mezinárodních úmluv - Peněžité pomoci v mateřství	51

A Základní pojmy

A 1 Stručná charakteristika

Komplexní úprava nemocenského pojištění, která upravuje jak okruh osob účastných nemocenského pojištění, jejich nároky z tohoto pojištění a stanovení výše poskytovaných dávek a posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění, tak organizační uspořádání nemocenského pojištění, jakož i řízení v tomto pojištění je obsažena v zákoně č. **187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**.

Základními principy systému nemocenského pojištění jsou:

- **solidárnost** - zdravých pojištěnců s nemocnými a vysokopříjmových pojištěnců s nízkopříjmovými,
- **jednotnost** - pro všechny skupiny výdělečně činných osob (s výjimkou příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů),
- **povinnost** - pro všechny zaměstnance a příslušníky ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, dobrovolný pro osoby samostatně výdělečně činné,
- **zásluhovost** - výše dávek závisí na výši redukovaného příjmu,
- **dynamičnost** - dána aktualizací redukčních hranic,
- **garance** - ze strany státu jak po stránce finanční, tak po stránce právní,
- **financování ze státního rozpočtu** - zaměstnavatelé za své zaměstnance a pojištěné osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) odvádí do státního rozpočtu pojistné na nemocenské pojištění,
- systém respektuje mezinárodní závazky.

A 2 Organizace a provádění nemocenského pojištění

Součástí sociálního pojištění je i organizace a provádění nemocenského pojištění, kterou upravuje **zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**. Nositelem pojištění pro „civilní sféru“ jsou Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen OSSZ) a Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen ČSSZ). ČSSZ vznikla v roce 1990 sloučením nositelů důchodového pojištění a nemocenského pojištění a je samostatnou organizační složkou státu podřízenou MPSV.

A 3 Účast na nemocenském pojištění

Nemocenského pojištění jsou účastni zaměstnanci, příslušníci ozbrojených sil a bezpečnostních sborů a osoby samostatně výdělečně činné. Zaměstnanci jsou povinně účastni nemocenského pojištění na rozdíl od OSVČ, jejichž účast na nemocenském pojištění je od roku 1994 dobrovolná.

A 4 Druhy dávek nemocenského pojištění a stanovení jejich výše

Ze systému nemocenského pojištění jsou poskytovány následující dávky:

- **nemocenské,**
- **peněžitá pomoc v mateřství,**
- **ošetřovné,**
- **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství.**

Osoby samostatně výdělečně činné a zahraniční zaměstnanci, pokud si platí nemocenské pojištění, mají nárok jen na nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství.

Výše dávek nemocenského pojištění závisí na dosahovaném výdělku, na redukčních hranicích pro redukci denního vyměřovacího základu, na redukci mezi jednotlivými redukčními hranicemi a na procentní sazbě pro jednotlivé dávky.

B Legislativní změny v nemocenském pojištění v období 2013 až 2014

• v roce 2013

V roce 2013 nedošlo k žádným zásadním právním úpravám systému nemocenského pojištění.

- ✓ Zaměstnanec, který je uznán ošetřujícím lékařem dočasně práce neschopným, má při splnění všech podmínek nárok na nemocenské od 22. kalendářního dne trvání jeho dočasné pracovní neschopnosti do konce dočasné pracovní neschopnosti, maximálně však 380 kalendářních dnů počítaných od vzniku dočasné pracovní neschopnosti (včetně zápočtů předchozí doby trvání dočasné pracovní neschopnosti).
- ✓ Po dobu prvních 21 kalendářních dnů je zaměstnanec, kterému trvá pracovní vztah zakládající účast na nemocenském pojištění, zabezpečen náhradou mzdy, kterou poskytuje zaměstnavatel podle zákoníku práce. Náhrada mzdy náleží za pracovní dny a to při dočasné pracovní neschopnosti od 4. pracovního dne (při karanténě od prvního pracovního dne).

- **v roce 2014**

Ani v roce 2014 nedošlo k podstatným právním úpravám systému nemocenského pojištění. Menší změnou bylo ukončení platnosti přechodného ustanovení, které se týkalo délky poskytování náhrady mzdy.

- ✓ Zaměstnanec, který je uznán ošetřujícím lékařem dočasně práce neschopným, má při splnění všech podmínek nárok na nemocenskou od 15. kalendářního dne trvání jeho dočasné pracovní neschopnosti do konce dočasné pracovní neschopnosti, maximálně však 380 kalendářních dnů počítaných od vzniku dočasné pracovní neschopnosti (včetně zápočtu předchozí doby trvání dočasné pracovní neschopnosti).
- ✓ Byly nově definovány některé pojmy
 - ▶ Nově se za zaměstnání považuje činnost zaměstnance pro zaměstnavatele, z níž mu plynou nebo by mohly plynout od zaměstnavatele příjmy ze závislé činnosti bez ohledu na druh pracovního vztahu.
 - ▶ Zaměstnanci se rozumí osoby v době zaměstnání, pokud jim plynou nebo by mohly plynout příjmy ze závislé činnosti, které jsou nebo by byly, pokud by podléhaly zdanění v ČR, předmětem daně a nejsou od této daně osvobozeny. Výjimka z této zásady platí pouze pro zastupitele územních samosprávných celků, kteří nejsou pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni, nebo ji nevykonávají ve stejném rozsahu jako dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva. Neuvolnění zastupitelé nejsou nadále účastni nemocenského pojištění, z jejich odměn se neplatí pojistné na sociální zabezpečení.
- ✓ Od 1. 1. 2014 se ruší zvláštní úprava podmínek účasti na nemocenském pojištění pro krátkodobá zaměstnání, tj. zaměstnání, která neměla trvat a ani netrvala déle než 14 dnů. Zaměstnání se proto budou z hlediska podmínek účasti na nemocenském pojištění dělit na zaměstnání vykonávaná na základě dohody o provedení práce, na zaměstnání malého rozsahu a na ostatní zaměstnání.
- ✓ Zvláštní podmínky účasti zaměstnanců na nemocenském pojištění jsou stanoveny při výkonu zaměstnání malého rozsahu. Zaměstnáním malého rozsahu se rozumí zaměstnání, v němž jsou splněny podmínky výkonu zaměstnání na území ČR, avšak není splněna podmínka sjednání příjmu ze zaměstnání ve stanovené výši. Jde o situace, kdy sjednaná měsíční částka započitatelného příjmu je nižší než rozhodný příjem (2 500 Kč), anebo měsíční příjem nebyl sjednán vůbec. Při výkonu zaměstnání malého rozsahu je zaměstnanec pojištěn jen v těch kalendářních měsících, v nichž dosáhl aspoň příjmu v příslušné rozhodné výši.
- ✓ OSVČ, která je účastna nemocenského pojištění OSVČ, již není z tohoto důvodu považována vždy za OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou

činnost. Minimální měsíční základ, který si může OSVČ určit pro placení pojistného na nemocenské pojištění, činí 5 000 Kč (od 1. 1. 2012). Při sazbě 2,3 % činí minimální pojistné na nemocenské pojištění 115 Kč za kalendářní měsíc.

- ✓ OSVČ pro získání nároku na nemocenské musí být účastna dobrovolného nemocenského pojištění OSVČ alespoň po dobu 3 měsíců bezprostředně předcházejících dni vzniku dočasné pracovní neschopnosti. OSVČ, která je uznána ošetřujícím lékařem dočasně práce neschopnou, má při splnění všech podmínek nárok na nemocenské od 15. kalendářního dne trvání jeho dočasné pracovní neschopnosti do konce dočasné pracovní neschopnosti, maximálně však 380 kalendářních dnů počítaných od vzniku dočasné pracovní neschopnosti (včetně zápočtů předchozí doby trvání dočasné pracovní neschopnosti).

Přehled legislativních opatření, která byla přijata v systému nemocenského pojištění v období 1993-2012, je uveden v příloze č. 1 této zprávy.

C Financování nemocenského pojištění

C 1 Příjmy z pojistného

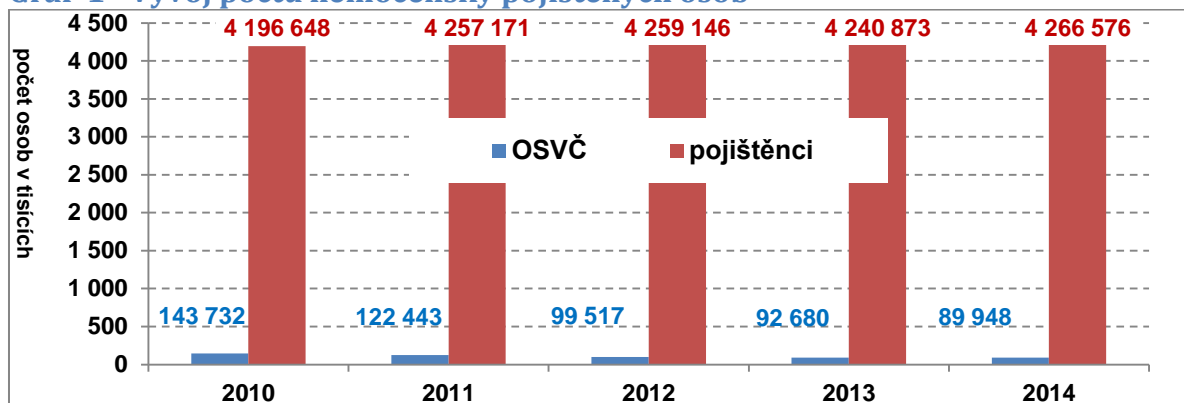
Právní úpravu financování obsahuje zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Výše vybraného pojistného je ovlivněna zejména vývojem **počtu plátců pojistného** a **průměrné platby** připadající na jednoho pojištěnce. Dalším faktorem ovlivňujícím výši vybraného pojistného je úspěšnost výběru pojistného.

C 1 a) Plátcí pojistného

Zatímco počet nemocensky pojištěných zaměstnanců má stoupající trend, počet osob samostatně výdělečně činných dobrovolně nemocensky pojištěných se postupně neustále snižuje. V roce 2014 bylo 4,3 mil. nemocensky pojištěných zaměstnanců a 90 tisíc OSVČ.

Graf 1 - Vývoj počtu nemocensky pojištěných osob

Vývoj počtu nemocensky pojištěných osob v období 1993 - 2014 je uveden v příloze č. 3.

C 1 b) Vyměřovací základy

Pojistné na nemocenské pojištění **zaměstnanců** se vypočítává z vyměřovacích základů, tj. započitatelných příjmů před jejich zdaněním. Sazba pojistného na nemocenské pojištění je od roku 2009 2,3 %.

OSVČ si sama určuje měsíční vyměřovací základ, z něhož platí pojištění a je stanovena minimální výše tohoto základu. V případě, že se OSVČ přihlásí k nemocenskému pojištění, platí pojistné na nemocenské pojištění z vyměřovacího základu, který nesmí být vyšší, než je touto OSVČ určený měsíční vyměřovací základ pro důchodové pojištění. Minimální měsíční vyměřovací základ pro pojistné na nemocenské pojištění OSVČ se stanoví jako dvojnásobek z částky pro účast na pojištění zaměstnanců. *Minimální měsíční výše pojistného na nemocenské pojištění OSVČ je od roku 2013 115 Kč (tj. 2,3 % z 5 000 Kč).*

Maximální výše vyměřovacího základu **zaměstnanců a OSVČ** pro placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je stanovena jako násobek průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství (viz tabulka č. 1). *Maximální měsíční výše pojistného na nemocenské pojištění pro zaměstnance i OSVČ byla v roce 2014 2 387 Kč (tj. 2,3 % z 1 245 216 Kč/12).*

Tabulka 1- Maximální a minimální výše vyměřovacího základu pro odvod pojistného na nemocenské pojištění

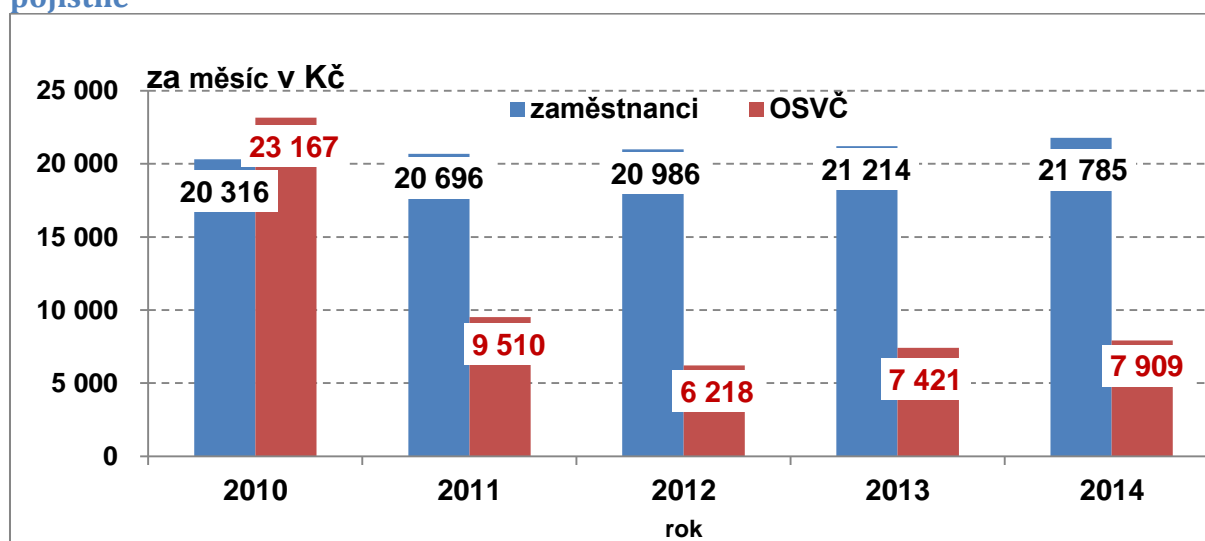
Rok	Maximum		Minimum
	násobek průměrné měsíční mzdy	maximum v Kč za rok	měsíčně v Kč
2006		486 000*)	4 709
2007		486 000*)	5 035
2008	48	1 034 880	5 390
2009	48	1 130 640	4 000
2010	72	1 707 048	4 000
2011	72	1 781 280	6 185
2012	48	1 206 576	6 285
2013	48	1 242 432	6 471
2014	48	1 245 216	6 486
2015	48	1 277 328	6 653
2016	48	1 296 288	6 752

*) jen pro OSVČ

V roce 2014 platili zaměstnanci pojistné na nemocenské pojištění v průměru z částky 21 727 Kč, což bylo o 3,5 % více než v roce 2012.

V roce 2014 odváděly OSVČ pojistné na nemocenské pojištění v průměru z částky 7 909 Kč (na důchodové pojištění z částky 9 185 Kč). Vezmeme-li v úvahu minimální výši vyměřovacích základů pro pojistné OSVČ, pak tento údaj potvrzuje, že převážná část OSVČ odvádí pojistné na nemocenské pojištění pouze z minimálního vyměřovacího základu.

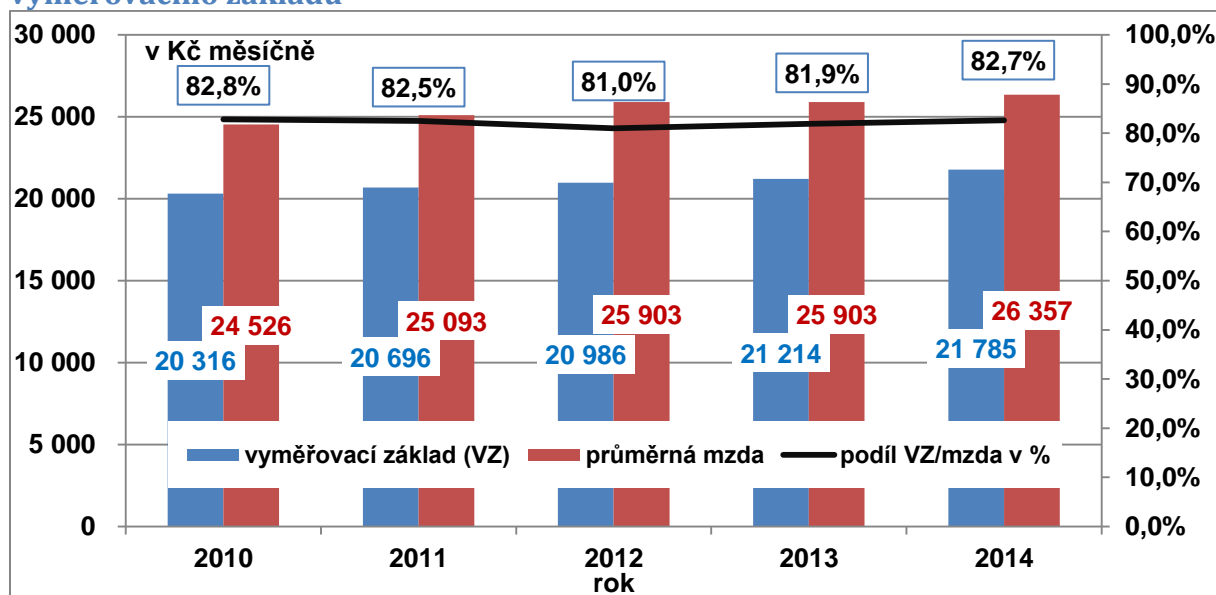
Graf 2 - Vývoj měsíčních vyměřovacích základů, ze kterých bylo odváděno pojistné

Průměrný vyměřovací základ, ze kterého zaměstnanci odvádí pojistné, je stabilně nižší než je všeobecný vyměřovací základ (VVZ). U obou ukazatelů je různá metodika výpočtu. VVZ je údaj, který vyhláší Český statistický úřad, výše vyměřovacího základu, ze kterého bylo odvedeno pojistné zaměstnanců je vypočteno z úhrnu vyměřovacích základů a počtu zaměstnanců (údaje z účetních zpráv ČSSZ). Vyměřovací základ, ze kterého odvádí pojistné OSVČ byl vypočten z objemu pojistného, pojistné sazby a počtu OSVČ.

V roce 2009 byl zaveden maximální vyměřovací základ pro odvod pojistného i pro zaměstnance. To bylo jedním z důvodů poklesu podílu průměrného vyměřovacího základu, ze kterého bylo odváděno pojistné k výši VVZ. V roce 2014 představovala částka průměrného vyměřovacího základu zaměstnanců, ze kterého bylo placeno pojistné 21 785 Kč, což bylo 83 % VVZ.

Graf 3- Vývoj měsíčních vyměřovacích základů zaměstnanců a všeobecného vyměřovacího základu

Výše pojistného je stanovena **procentními sazbami z vyměřovacího základu.** Od roku 2009 je pojistná sazba na nemocenské pojištění téměř konstantní, ke změně došlo pouze v dobrovolném pojištění OSVČ, kdy byla v roce 2011 zvýšena sazba z 1,4 % na 2,3 %.

Tabulka 2- Sazby pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti

		1 993	1994-1995	1996-2003	2004-2008	2009-2010	2011-2015
Zaměstnavatelé	celkem	27,00	26,25	26,00	26,00	25,00	25,00
	důchodové	20,40	20,40	19,50	21,50	21,50	21,50
	nemocenské	3,60	3,60	3,30	3,30	2,30	2,30
	zaměstnanost	3,00	2,25	3,20	1,20	1,20	1,20
Zaměstnanci	celkem	9,00	8,75	8,00	8,00	6,50	6,50
	důchodové	6,80	6,80	6,50	6,50	6,50	6,50
	nemocenské	1,20	1,20	1,10	1,10	0,00	0,00
	zaměstnanost	1,00	0,75	0,40	0,40	0,00	0,00
Zaměstnanci a zaměstnavatelé	celkem	36,00	35,00	34,00	34,00	31,50	31,50
	důchodové	27,20	27,20	26,00	28,00	28,00	28,00
	nemocenské	4,80	4,80	4,40	4,40	2,30	2,30
	zaměstnanost	4,00	3,00	3,60	1,60	1,20	1,20
OSVČ *)	celkem	36,00					
	důchodové	27,20	27,20	26,00	28,00	28,00	28,00
	nemocenské	4,80	4,80	4,40	4,40	1,40	2,30
	zaměstnanost	4,00	3,00	3,60	1,60	1,20	1,20

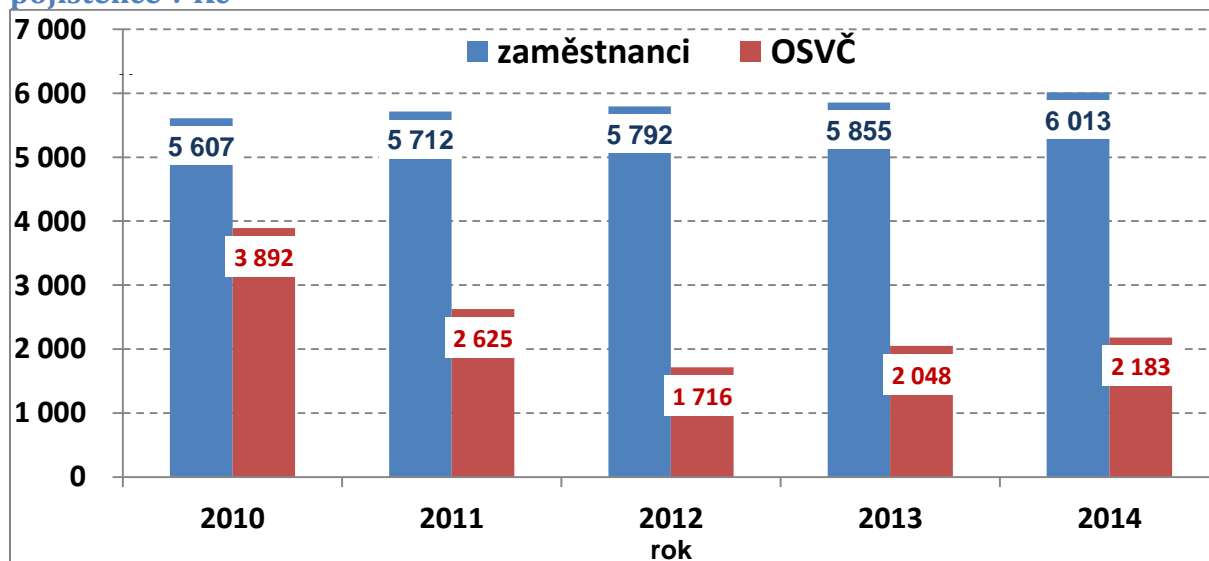
*) od roku 1994 je pro OSVČ nemocenské pojištění dobrovolné

OSVČ a dobrovolně pojištění platí uvedené sazby podle rozsahu pojištění

Zdravotní pojištění 13,5 % (9 % zaměstnavatel 4,5 % zaměstnanec) - po celé období beze změny.

Průměrná platba pojistného je stanovena podílem ročních příjmů z pojistného na nemocenské pojištění a počtem plátců pojistného. Na pojistné na nemocenské pojištění odvedl v roce 2014 každý zaměstnanec v průměru 6 tis. Kč, OSVČ si zvolily částku téměř o dvě třetiny nižší.

Graf 4 - Vývoj ročních příjmů z pojistného na nemocenské pojištění na jednoho pojištěnce v Kč

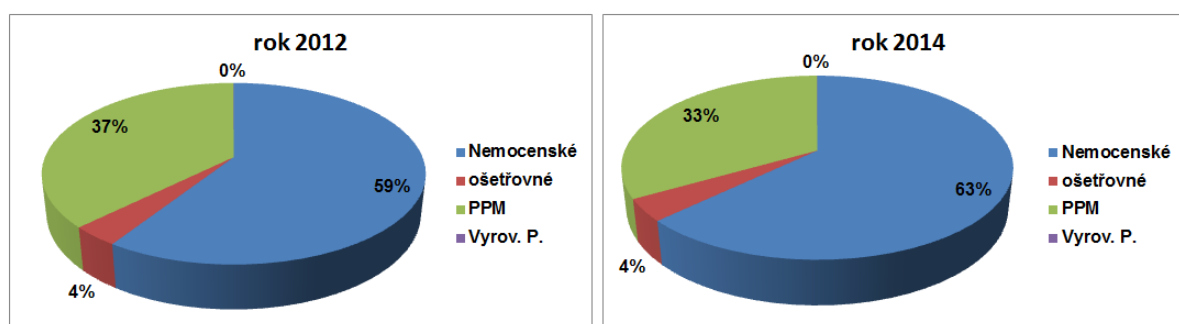
Statistické údaje o příjmech z pojistného na nemocenské pojištění v období 1993 až 2014 jsou uvedeny v příloze č. 3.

C 2 Výdaje dávky nemocenského pojištění

Výdaje na nemocenské pojištění představují výdaje na čtyři následující dávky:

1. nemocenské,
2. ošetřovné (do roku 2009 podpora při ošetřování člena rodiny - POČR),
3. peněžitá pomoc v mateřství,
4. vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

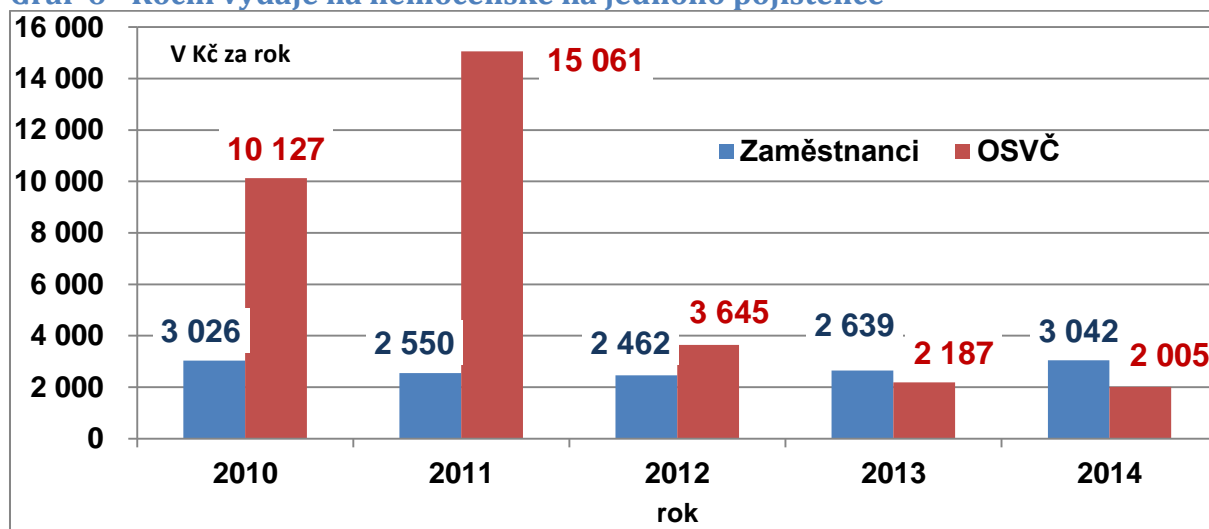
Graf 5 - Procentní rozložení výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění – rok 2012 a 2014

Z celkových výdajů nemocenského pojištění představovaly v roce 2014 výdaje na nemocenské 63 %. V roce 2012, kdy zaměstnavatelé platili náhradu mzdy za první tři týdny dočasné pracovní neschopnosti, byl podíl výdajů na nemocenské o 4 p. b. nižší.

Výše výdajů nemocenského je ovlivněna zejména vývojem **počtu nemocensky pojištěných osob a průměrné výše nemocenského** připadající na jednoho pojištěnce (závisí na úrovni dávek a nemocnosti). Do výše výdajů na ošetřovné se navíc promítá počet dětí a výše výdajů na peněžitou pomoc v mateřství závisí na počtu narozených dětí. Vývoj počtu pojištěnců (příjemců nemocenských dávek) se shoduje s počtem plátců pojistného na nemocenské pojištění uvedeného v kapitole „Příjmy“. Výrazný nárůst průměrné výše nemocenského OSVČ v roce 2010 a 2011 byl způsoben právní úpravou, která byla pro OSVČ výhodná. Protože rozhodné období pro stanovení výše nemocenského OSVČ je předchozích 12 kalendářních měsíců, projevila se úprava platná v roce 2009 až 2010 až o rok později. Nižší výdaje na nemocenské zaměstnanců v období 2011 až 2013 odráží skutečnost, že nemocenské náleželo až od 22. dne dočasné pracovní neschopnosti.

Graf 6 - Roční výdaje na nemocenské na jednoho pojištěnce

Výdaje na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v období 1993 až 2014 jsou uvedeny v příloze č. 3.

C 2a Potřebná pojistná sazba na krytí výdajů dávek nemocenského pojištění

V letech 2010 až 2014 se pojistná sazba daná zákonem a potřebná sazba (podíl skutečných výdajů na objemu vyměřovacích základů) na nemocenské pojištění zaměstnanců a OSVČ vyvíjela následovně:

Tabulka 3 - Pojistná sazba a potřebná sazba (výdaje na dávky nemocenského pojištění jako procento z objemu vyměřovacích základů)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
-----	------	------	------	------	------

Pojistná sazba daná zákonem

zaměstnanci	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%
OSVČ	1,4%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%

Potřebná sazba

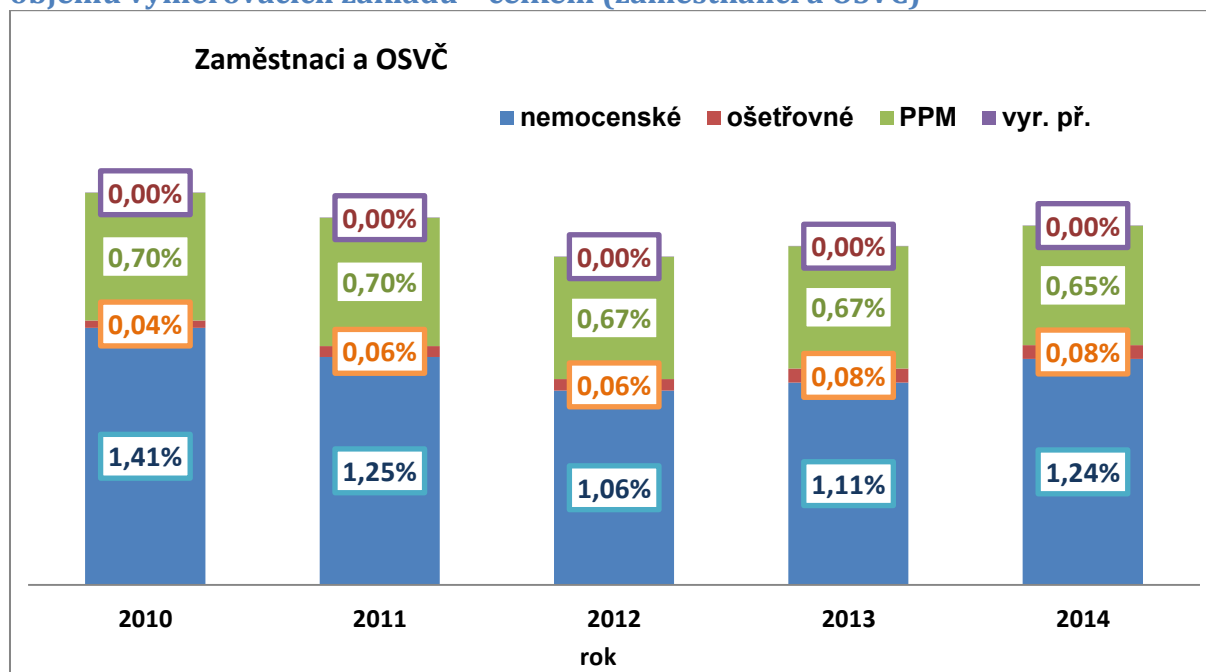
zaměstnanci	2,0%	1,8%	1,8%	1,8%	2,0%
OSVČ	4,6%	16,5%	6,7%	3,4%	2,9%
celkem	2,1%	2,0%	1,8%	1,9%	2,0%

V roce 2014 byla pro zaměstnance zákonem daná sazba o 0,3 p. b. vyšší než ta, která by stačila na pokrytí výdajů na nemocenské dávky. A v letech 2011 až 2013, kdy zaměstnavatelé vypláceli náhradu mzdy o jeden týden déle, byla sazba daná zákonem o 0,5 p. b. vyšší než potřebná sazba.

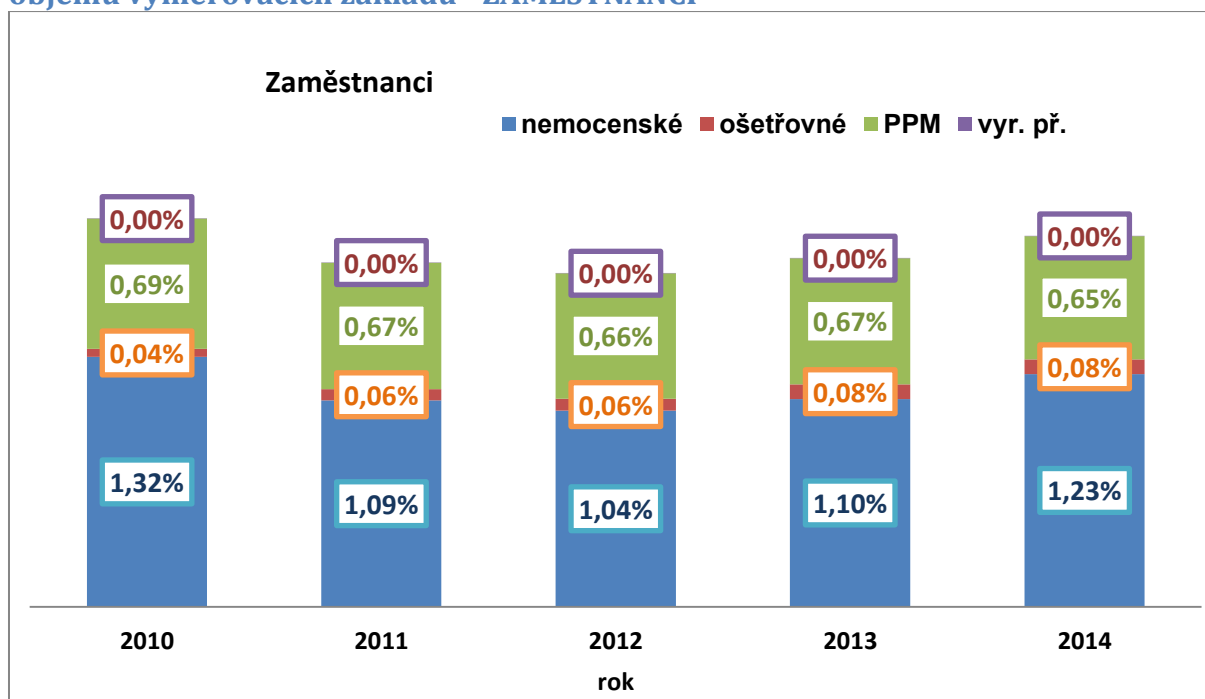
S novým zákonem o nemocenském pojištění a s novelou zákona o pojistném na sociální zabezpečení došlo v období 2009 až 2012 k výrazným změnám - potřebná pojistná sazba pro OSVČ byla mnohokrát vyšší než pojistná sazba, stanovená zákonem. Tato disproporce byla korigována legislativní úpravou, která vstoupila v účinnost od 1. 1. 2011, přesto i v roce 2014 čerpaly OSVČ na dávkách nemocenského pojištění více než odvedly na pojistném.

Vývoj potřebné pojistné sazby podle jednotlivých druhů dávek nemocenského pojištění a zabezpečení je uveden v následujících grafech.

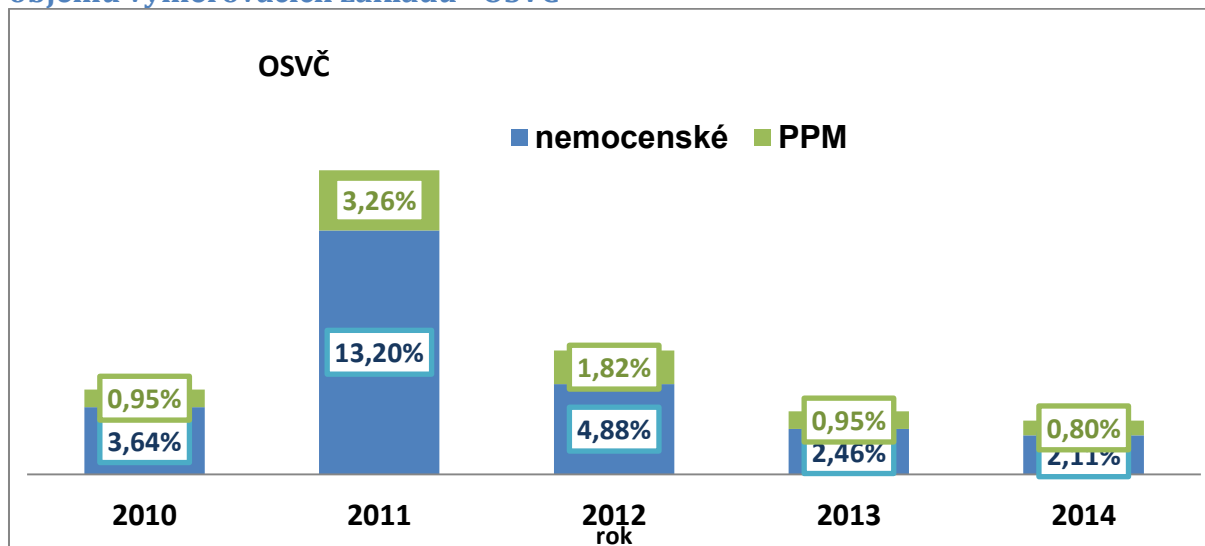
Graf 7 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů – celkem (zaměstnanci a OSVČ)

Graf 8 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů - ZAMĚSTNANCI

Graf 9 - Vývoj výdajů na jednotlivé dávky nemocenského pojištění v procentech objemu vyměřovacích základů - OSVČ

Do vývoje podílů výdajů na nemocenské se promítá skutečnost, že v období 2011 až 2013, poskytovali zaměstnavatelé náhradu mzdy za první tři týdny dočasné pracovní neschopnosti.

C 3 Finanční bilance nemocenského pojištění

Nemocenské pojištění, stejně jako důchodové pojištění, je založeno na metodě průběžného financování, při kterém je finanční bilance každoročně vyrovnaná, jestliže příjmy z pojistného, snížené o provozní výdaje jsou v daném roce rovny výdajům na dávky nemocenského pojištění. Má tedy platit následující vztah

$$PP \times PKDR \times DV \times PS \times \acute{U}V \times (1 - PV) = DD \times PDN + VOD \quad (1)$$

kde PP označuje počet pojištěnců, PKDR počet dní v kalendářním roce, DV průměrný denní vyměřovací základ pro platby pojistného, PS sazbu pojistného, $\acute{U}V$ úspěšnost výběru pojistného, PV provozní výdaje vyjádřené jako podíl na celkových příjmech, DD průměrnou denní dávku nemocenského, PDN počet kalendářních dnů nemoci a VOD výdaje na ostatní dávky nemocenského pojištění. VOD nebudeme vyjadřovat podrobněji vzhledem k tomu, že největší podíl p na výdajích na dávky nemocenského pojištění má nemocenské. Lze tedy předchozí vztah (1) nahradit vztahem

$$PP \times PKDR \times DV \times PS \times \acute{U}V \times (1 - PV) \times p = DD \times PDN \quad (2)$$

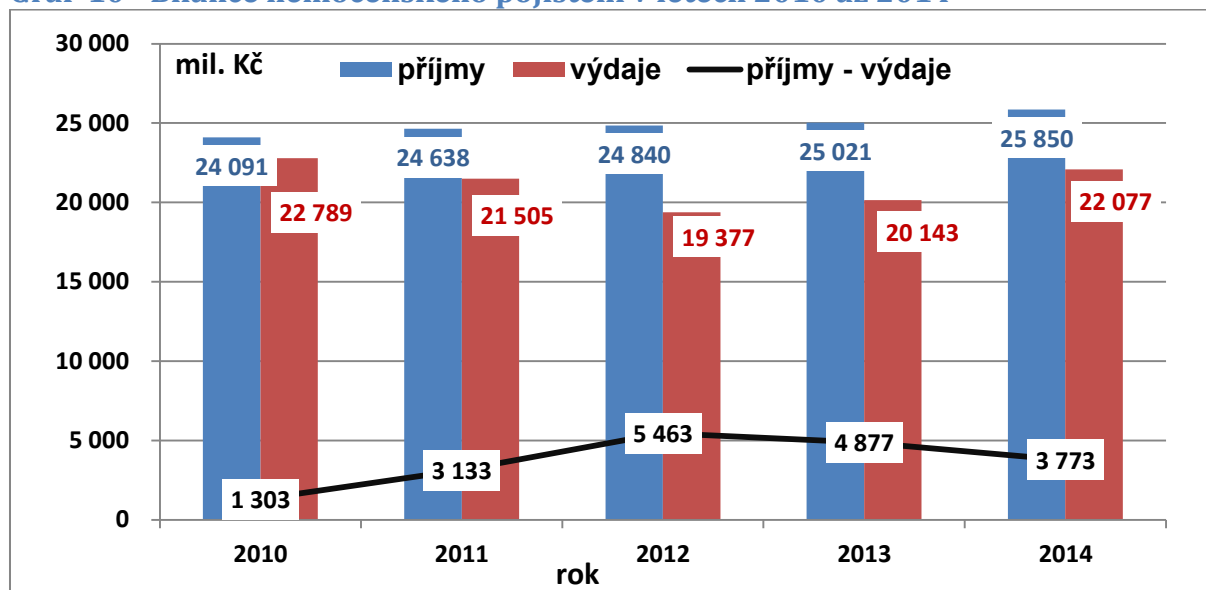
Úpravou vztahu (2) lze získat vztah pro základní ukazatele nemocenského pojištění

$$PS \times \acute{U}V \times (1 - PV) \times p = DD / DV \times PDN / (PKDR \times PP), \quad (3)$$

kde DD/DV je relace nemocenského k dosahovaným výdělkům a charakterizuje úroveň nemocenského a $PDN/(PKDR \times PP)$ je průměrné procento pracovní neschopnosti. Ze vztahu (3) vyplývá, že vyrovnaná finanční bilance nezávisí přímo na počtu pojištěnců, ale na pojistné sazbě (modifikované úspěšností výběru a provozními výdaji), úrovni dávek a procentu pracovní neschopnosti.

Následující graf ukazuje rozdíly mezi příjmy z pojistného na nemocenské pojištění a výdaji na nemocenské dávky.

Graf 10 - Bilance nemocenského pojištění v letech 2010 až 2014

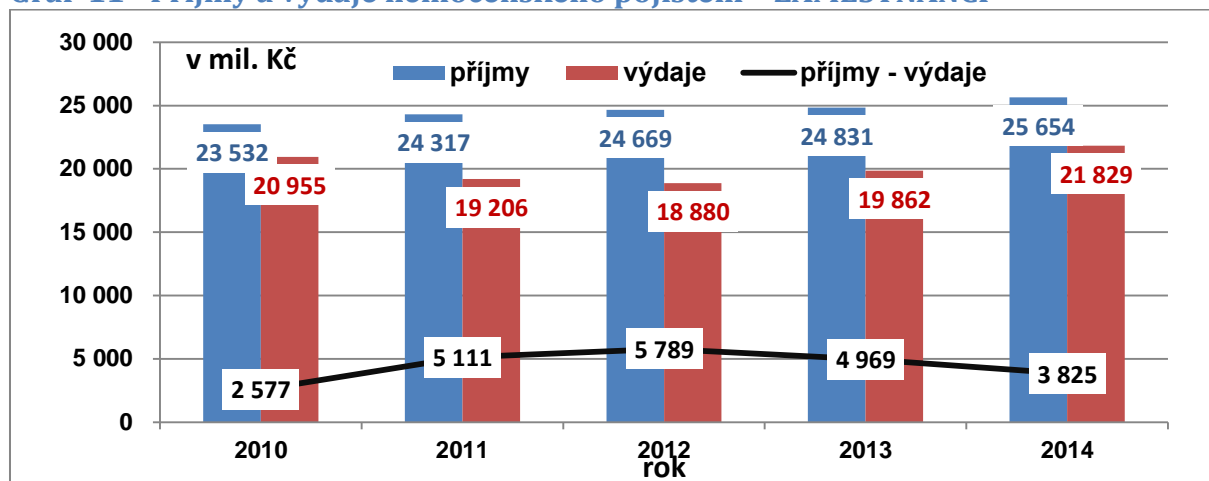
System nemocenského pojištění dlouhodobě vykazuje vyšší příjmy z pojistného než výdaje na dávky. Od roku 1993 byly výdaje na nemocenské dávky vyšší než příjmy z pojistného pouze v letech 2002, 2003 a 2009. Kumulovaný rozdíl mezi příjmy a výdaji od roku 1993 dosáhl v roce 2014 výše 78,126 mld. Kč, což je částka 3,5 krát vyšší než by bylo v roce 2014 potřeba na dávky.

Vliv v minulosti realizovaných legislativních změn na finanční bilanci nemocenského pojištění je podrobně uveden v Analýze nemocenského pojištění z roku 2013.

Bilance nemocenského pojištění - **zaměstnanci**

Ve sledovaném období vykazoval systém nemocenského pojištění zaměstnanců vždy vyšší příjmy než výdaje. Za posledních pět let byl celkový rozdíl mezi příjmy z pojistného a výdaji na nemocenské dávky 22,3 mld. Kč.

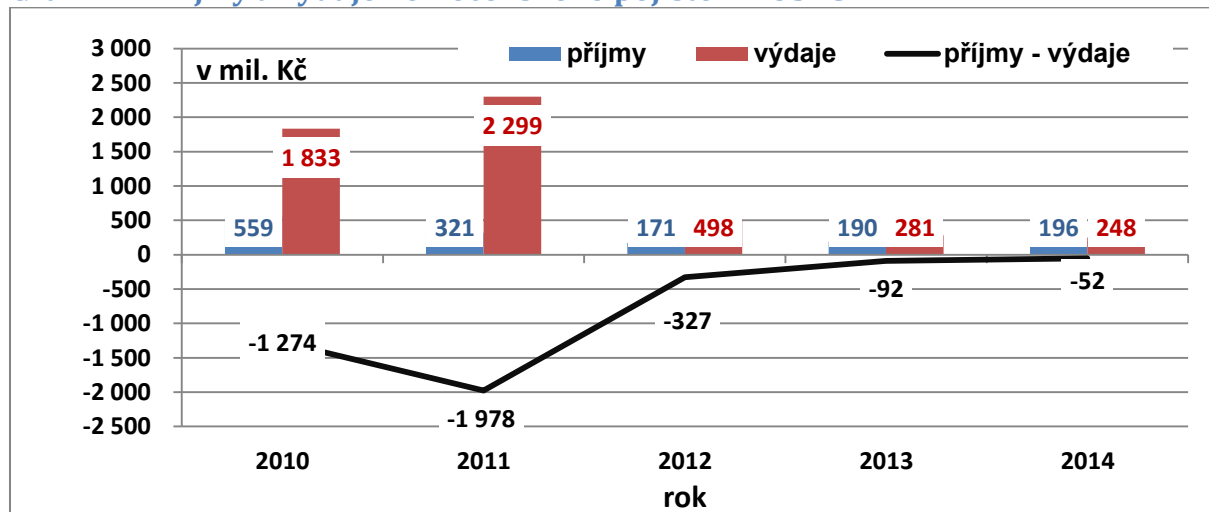
Graf 11 - Příjmy a výdaje nemocenského pojištění - ZAMĚSTNANCI

Bilance nemocenského pojištění - OSVČ

Změna právní úpravy od 1. 1. 2011, která zrušila výhodná opatření v nemocenském pojištění pro OSVČ, se začala projevovat až na konci roku 2011. I přes legislativní změny vykazuje nemocenské pojištění OSVČ každoročně nižší příjmy než výdaje. Kumulovaný deficit od roku 2010 je 3,7 mld. Kč.

Graf 12 - Příjmy a výdaje nemocenského pojištění - OSVČ

D Výše dávek nemocenského pojištění

D 1 Vývoj parametrů konstrukce dávek

Na vývoj parametrů konstrukce mají vliv jak politické, tak i ekonomické faktory. Od účinnosti nového zákona (rok 2009) je výše redukčních hranic závislá pouze na výši průměrné mzdy. Pro tyto účely se vychází ze všeobecného vyměřovacího

základu, který o dva roky předchází roku, pro který se redukční hranice stanoví, vynásobeným přepočítacím koeficientem. První redukční hranice činí jednu třetinu průměrné mzdy, druhá 1,5 násobek první redukční hranice a třetí redukční hranice je trojnásobek první redukční hranice. Přehled vývoje parametrů konstrukce v období od roku 1993 až do roku 2016 je uveden v příloze č. 3 této zprávy.

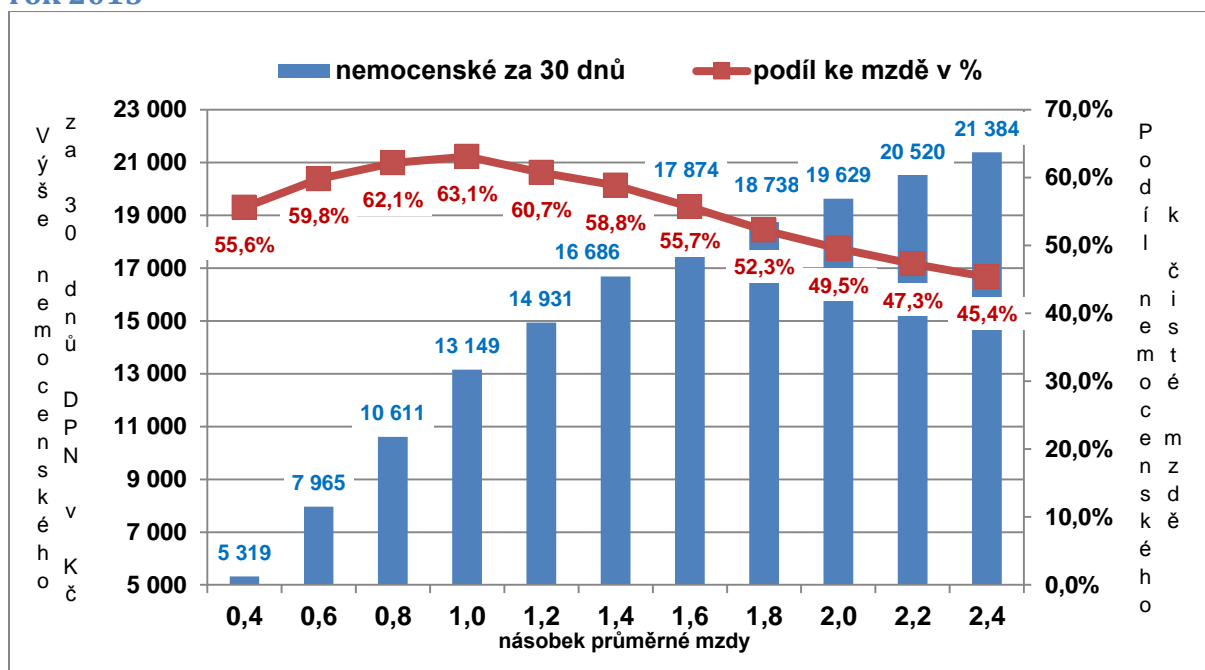
D 2 Náhradový poměr

Jedním z ukazatelů **úrovně dávek je náhradový poměr**, který vyjadřuje, jakým počtem procent nahrazují dávky nemocenského pojištění předchozí příjem pojištěnce. Porovnání podílu nemocenského a peněžitě pomoci v mateřství k předchozí mzdě je uvedeno v grafu č. 15. Vzhledem k tomu, že parametry konstrukce nemocenského (redukční hranice) závisí na vývoji mzdy, je od roku 2009 náhradový poměr v závislosti na výši mzdy téměř stejný.

D 2 a) Náhradový poměr nemocenského

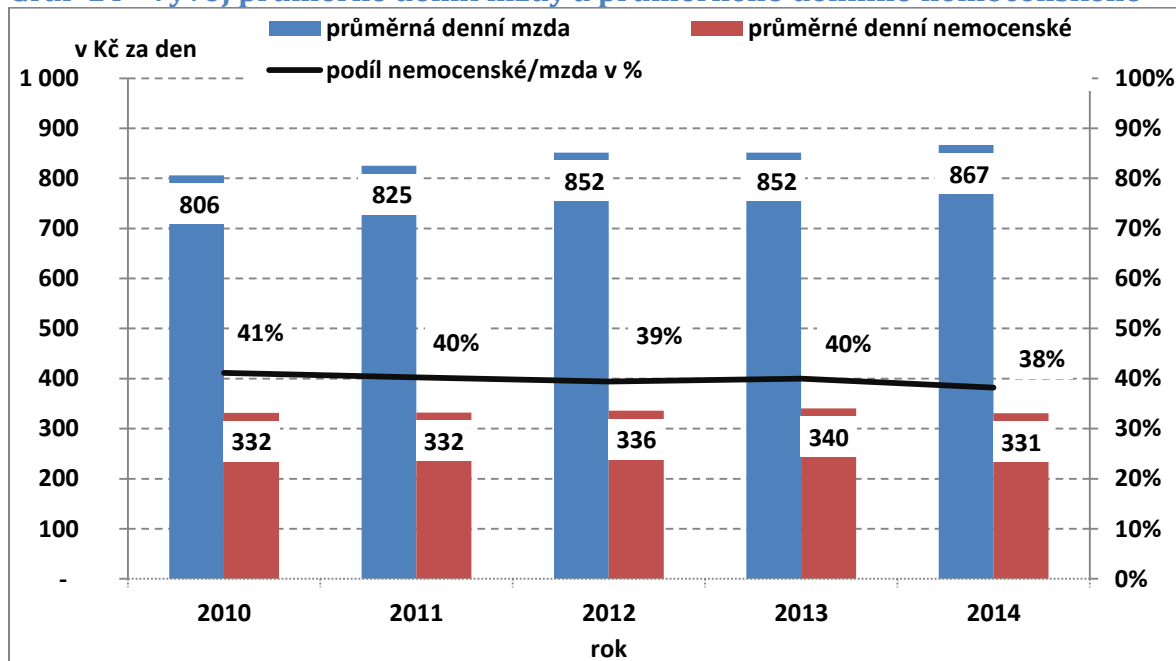
V systému nemocenského pojištění existuje poměrně značná míra solidarity vysokopříjmových pojištěnců s nízkopříjmovými pojištěnci tak, jak je patrné z následujícího grafu. Je zde vyčíslen podíl nemocenského k násobku průměrné čisté mzdy bezdětného pojištěnce. Pro průměrnou mzdu vychází náhradový poměr 63 %, pak se podíl s rostoucí mzdou postupně dále snižuje, pro dvojnásobek průměrné mzdy je podíl 49 % a pak i dále klesá. Pro stanovení měsíční výše nemocenského (za 30 dnů DPN) se vycházelo z parametrů konstrukce dávky platných v roce 2015 a průměrné mzdy, která je stanovena jako všeobecný vyměřovací základ a pro rok 2015 se odhaduje ve výši 27 253 Kč. Protože se dávky nemocenského pojištění nedaní, jsou podíly počítány k násobkům čisté mzdy.

Graf 13 - Podíl nemocenského a náhrady mzdy za první měsíc DPN k čisté mzdě rok 2015

Ve sledovaném období se průměrná denní výše nemocenského pohybovala v rozmezí 331 Kč až 340 Kč, průměrná denní hrubá mzda se zvýšila z 806 Kč na 867 Kč. Podíl nemocenského k hrubé mzdě má klesající trend - z 41% v roce 2010 se snížil na 38 % v roce 2014.

Graf 14 - Vývoj průměrné denní mzdy a průměrného denního nemocenského*)

*) Průměrné denní nemocenské je stanoveno jako podíl výdajů na nemocenské a počtu proplacených dnů. Průměrná denní mzda je hrubá (vč. pojistného a daně).

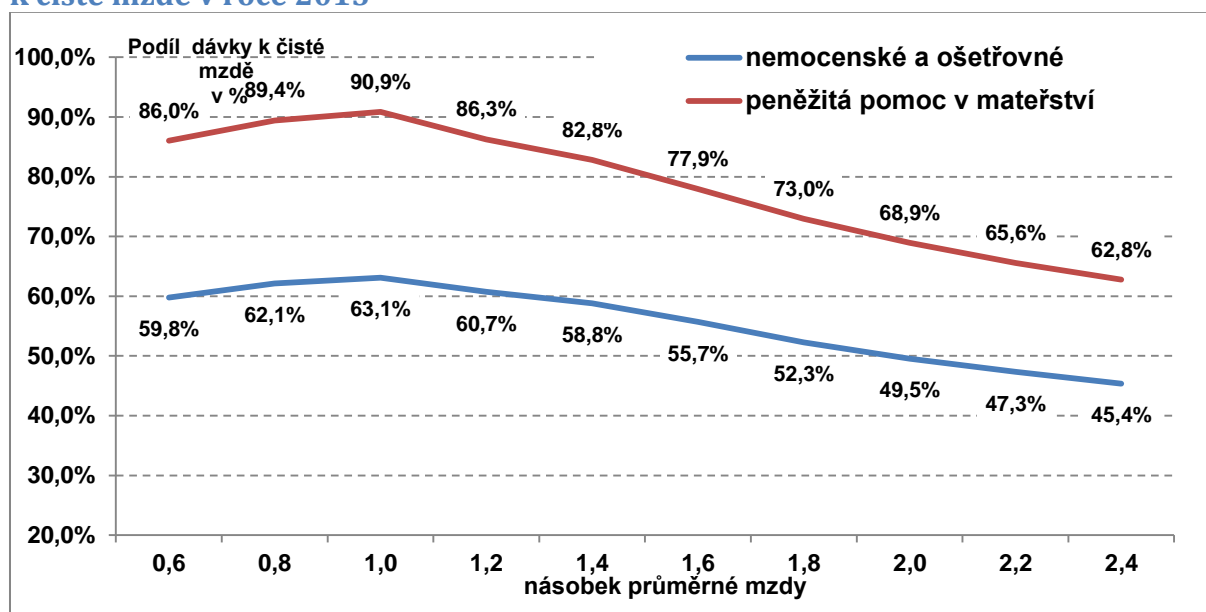
D 2 b) Náhradový poměr peněžité pomoci v mateřství

Náhradový poměr peněžité pomoci v mateřství je vzhledem k plnému zápočtu vyměřovacího základu do první redukční hranice a vyšší denní sazbě (70 %) vyšší než je u nemocenského. Např. do dvojnásobku průměrné mzdy se pohybuje v rozmezí 91 % - 69 %.

D 2 c) Porovnání náhradového poměru u všech dávek nemocenského pojištění

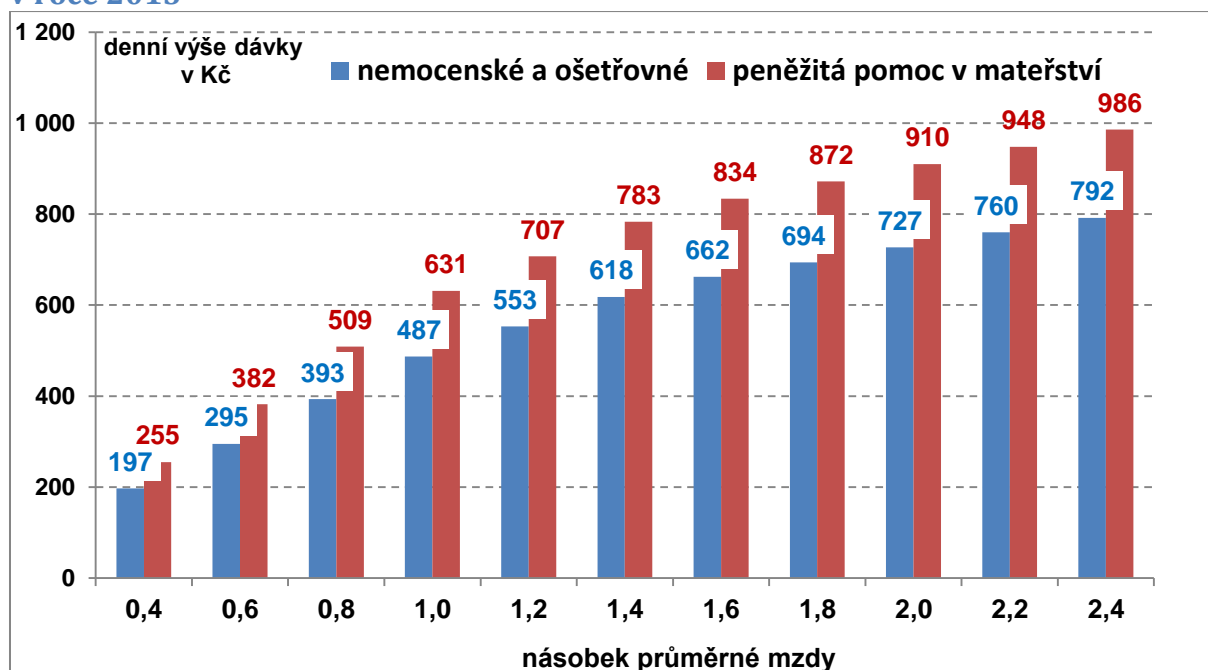
Pojištěncům je od druhého týdne dočasné pracovní neschopnosti vypláceno **nemocenské**, které je stanoveno ve stejné výši jako **ošetřovné** (to však náleží již od prvního dne potřeby ošetřování). Vzhledem k výhodnějším parametrům konstrukce je náhradový poměr **u peněžité pomoci v mateřství** o 27 až 17 procentních bodů vyšší než u nemocenského nebo ošetřovného a s rostoucím příjmem klesá.

Graf 15 - Podíl výše nemocenského, ošetřovného a peněžité pomoci v mateřství k čisté mzdě v roce 2015

Rozdíl v absolutních denních výších dávek (nemocenského, stejně jako ošetřovného a peněžité pomoci v mateřství) se v roce 2015 pohybuje od 58 do 194 Kč a dále se s rostoucím příjmem zvyšuje.

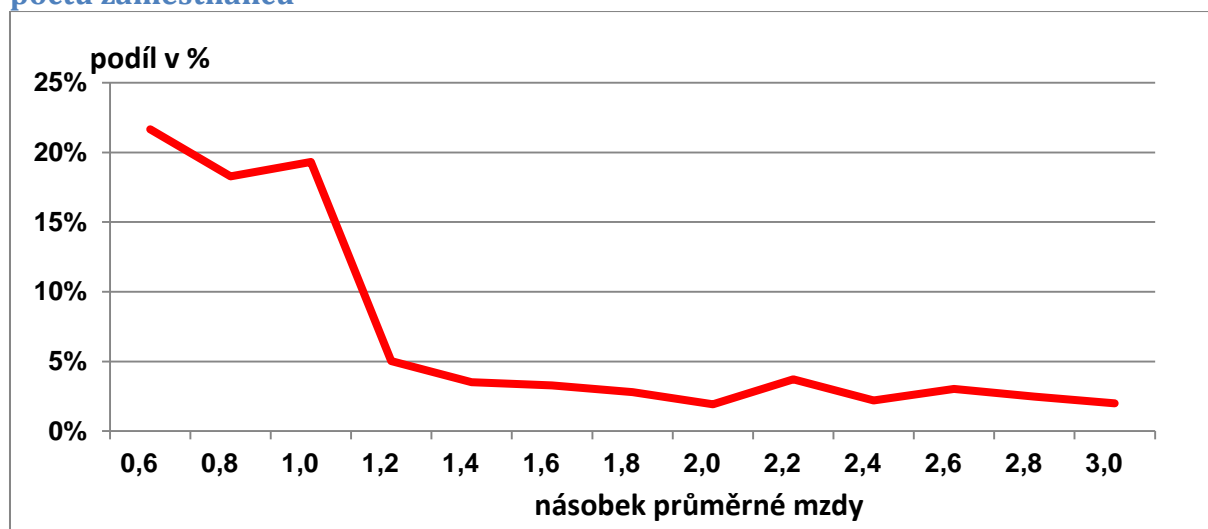
Graf 16 - Denní výše nemocenského, ošetrovného a peněžité pomoci v mateřství v roce 2015

D 3 Nemocnost zaměstnanců podle výše příjmu

Skutečnost, že pojištěnci s nižšími příjmy jsou častěji dočasně práce neschopní než pojištěnci s vyššími příjmy, byla podrobně popsána v minulé Analýze z roku 2013, kde byly uvedeny dostupné statistické údaje za období 2003 – 2007 a 2010 a 2011. Rozložení počtu případů podle výše příjmu přepočtených na počet pojištěnců zůstává ve sledovaném období i nadále téměř konstantní.

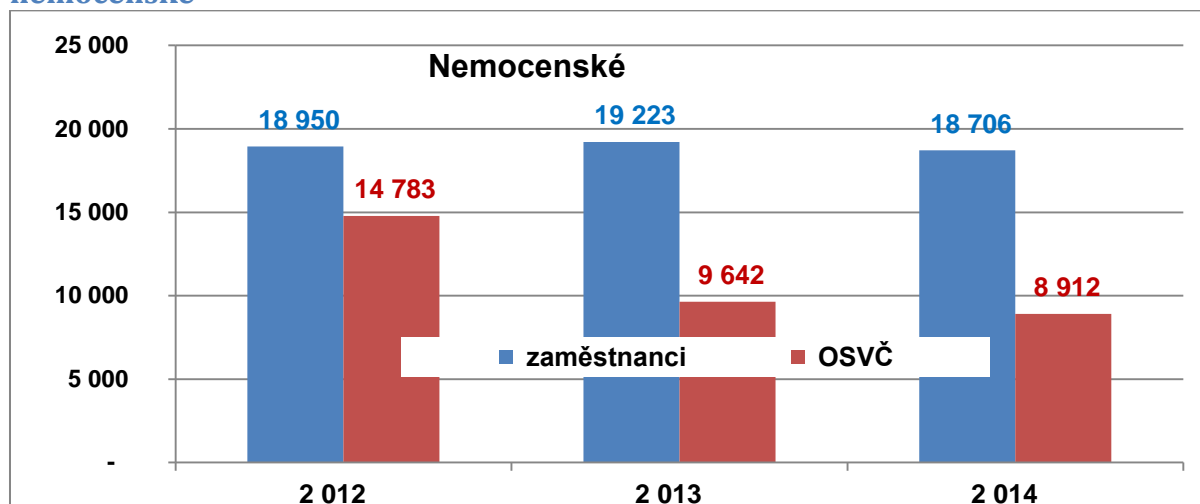
Graf 17 - Podíl počtu zaměstnanců s dočasnou pracovní neschopností z celkového počtu zaměstnanců

Toto tvrzení dokazuje výše vyměřovacího základu pro průměrnou dávku nemocenského zaměstnanců, který byl výrazně nižší než průměr vyměřovacího základu ze kterého v odváděli pojistné všichni zaměstnanci (tj. 20 986 Kč v roce 2012, 21 214 Kč v roce 2013 a 21 785 Kč v roce 2014 - graf č.2).

Naopak u OSVČ průměrné nemocenské odpovídá vyššímu příjmu, než průměrnému vyměřovacímu základu pro pojistné všech OSVČ.

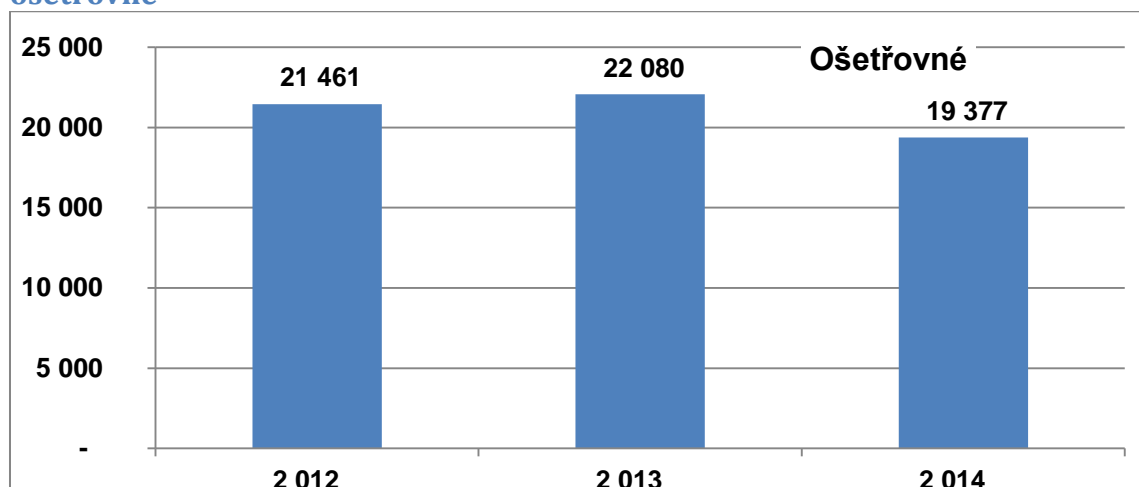
Graf 18 - Průměrné vyměřovací základy, ze kterých bylo vypočteno průměrné nemocenské

Průměrný vyměřovací základ vychází z průměrného denního nemocenského, které bylo stanoveno jako podíl výdajů na nemocenské a počtu proplacených dnů.

Výše ošetřovného byla stanovena v průměru z vyšších vyměřovacích základů než nemocenské, jak ukazuje následující graf.

Graf 19 - Průměrné vyměřovací základy, ze kterých bylo vypočteno průměrné ošetřovné

Průměrný vyměřovací základ vychází z průměrného denního ošetřovného, které bylo stanoveno jako podíl výdajů na ošetřovné a počtu proplacených dnů.

E Dočasná pracovní neschopnost

Dočasnou pracovní neschopnost statisticky sleduje Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“), Česká správa sociálního zabezpečení, Ústav zdravotnických informací a statistiky (dále jen „ÚZIS“). Vývoj všech ukazatelů z těchto zdrojů má stejný trend.

E 1 Základní ukazatele údaje z ČSÚ

Český statistický úřad (ČSÚ) disponuje delšími časovými řadami než Česká správa sociálního zabezpečení. Do roku 1993 byla nositelem nemocenského pojištění Ústřední rada odborů, pak nemocenské ve „velkých“ organizacích vypláceli zaměstnavatelé a nemocenské pro zaměstnance malých organizací spravovala ČSSZ. V ČSSZ došlo k významnému rozvoji detailních statistických ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti za všechny zaměstnance a OSVČ až s účinností nového zákona o nemocenském pojištění, tj. v roce 2009.

Základními ukazateli ČSÚ, které charakterizují dočasnou pracovní neschopnost, jsou:

- **průměrné procento pracovní neschopnosti,**
- **průměrná doba trvání 1 případu** pracovní neschopnosti,
- **počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti** na 100 nemocensky pojištěných osob.

Průměrné procento pracovní neschopnosti udává denní stav práce neschopných na 100 nemocensky pojištěných osob.

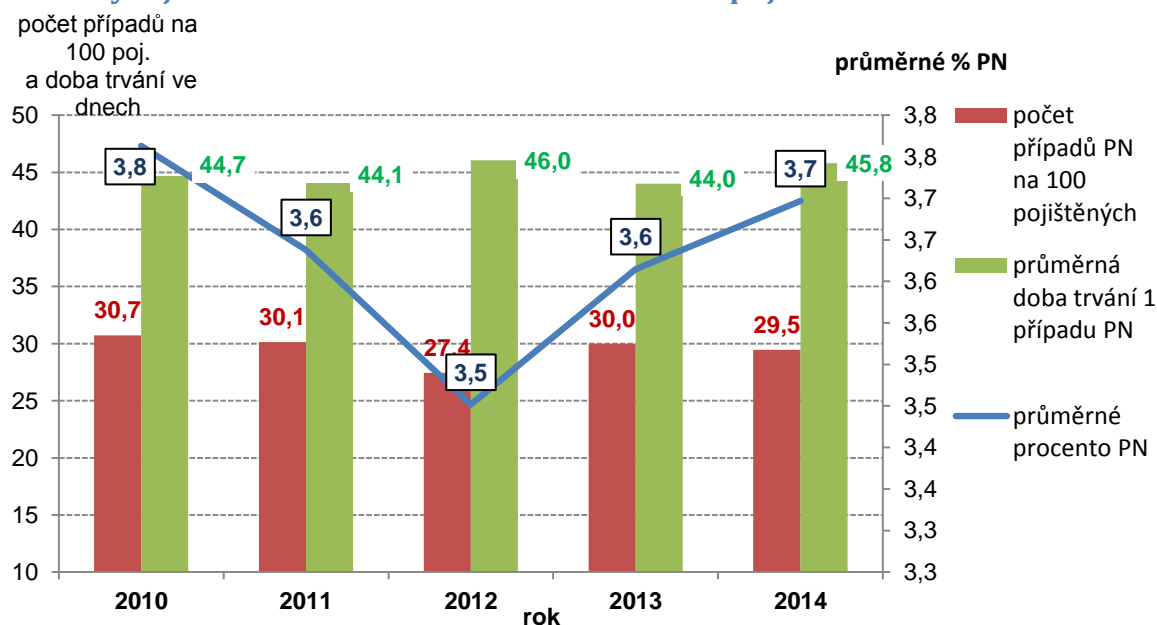
Mezi těmito ukazateli platí následující vztah:

**Průměrné procento pracovní neschopnosti =
Počet nově hlášených případů DPN na 100 nemocensky pojištěných *
Průměrná doba trvání jednoho případu DPN/počet dnů ve sledovaném období
(v kalendářním roce)**

**Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti =
Průměrná doba trvání 1 případu DPN x počet případů DPN**

Vývoj těchto ukazatelů od roku 1993 je uveden v příloze, v období 2010 až 2014 je v následujícím grafu:

Graf 20 - Vývoj základních ukazatelů nemocenského pojištění

Historicky nejnižší dočasná pracovní neschopnost byla v roce 2012, kdy průměrné procento pracovní neschopnosti kleslo až na hodnotu 3,5 %, od té doby pomalu pozvolna roste.

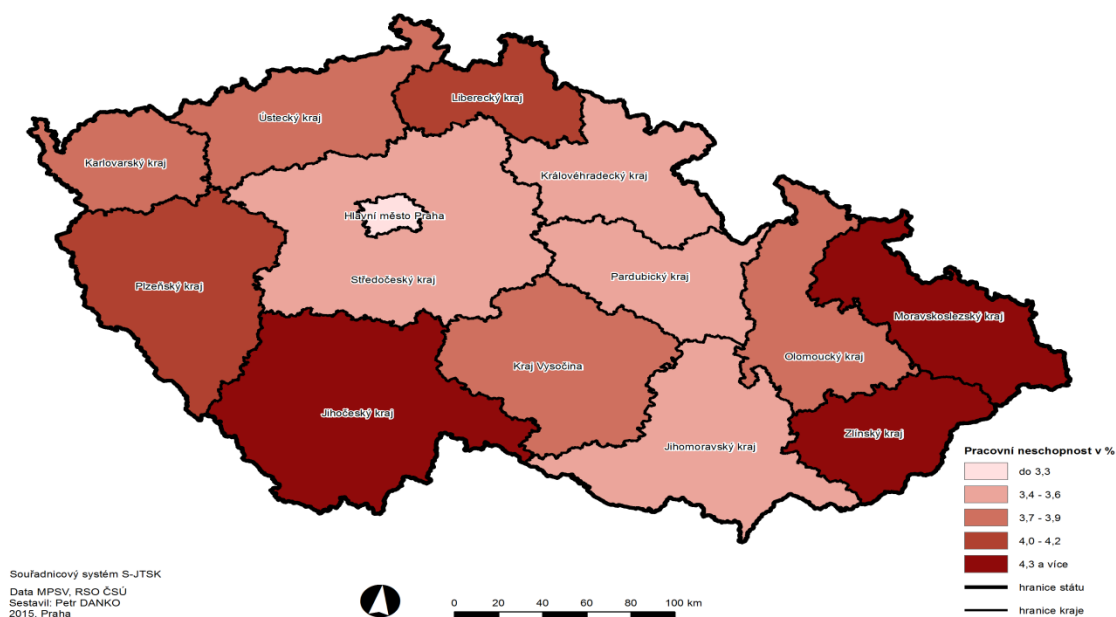
Následující údaje ukazují vývoj nemocnosti v jednotlivých krajích a je zřejmé, že od roku 2012 se dočasná pracovní neschopnost zvýšila ve všech krajích.

Tabulka 4 - Ukazatele v členění podle krajů

Kraj	Průměrné procento pracovní neschopnosti		Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti	
	rok 2012	rok 2014	rok 2012	rok 2014
Hl. m. Praha	2,62	2,65	40,39	37,65
Středočeský kraj	3,54	3,64	44,69	42,17
Jihočeský kraj	4,12	4,35	49,66	46,36
Plzeňský kraj	3,83	4,05	41,61	41,63
Karlovarský kraj	3,50	3,79	40,80	41,40
Ústecký kraj	3,69	3,95	48,25	46,66
Liberecký kraj	3,91	4,15	44,59	42,45
Královéhradecký kraj	3,48	3,66	44,44	42,36
Pardubický kraj	3,53	3,69	45,35	43,70
Kraj Vysočina	3,57	3,90	45,64	44,35
Jihomoravský kraj	3,49	3,67	47,78	45,33
Olomoucký kraj	3,71	3,82	53,52	51,10
Zlínský kraj	4,11	4,41	55,66	53,79
Moravskoslezský kraj	3,99	4,32	51,63	50,05

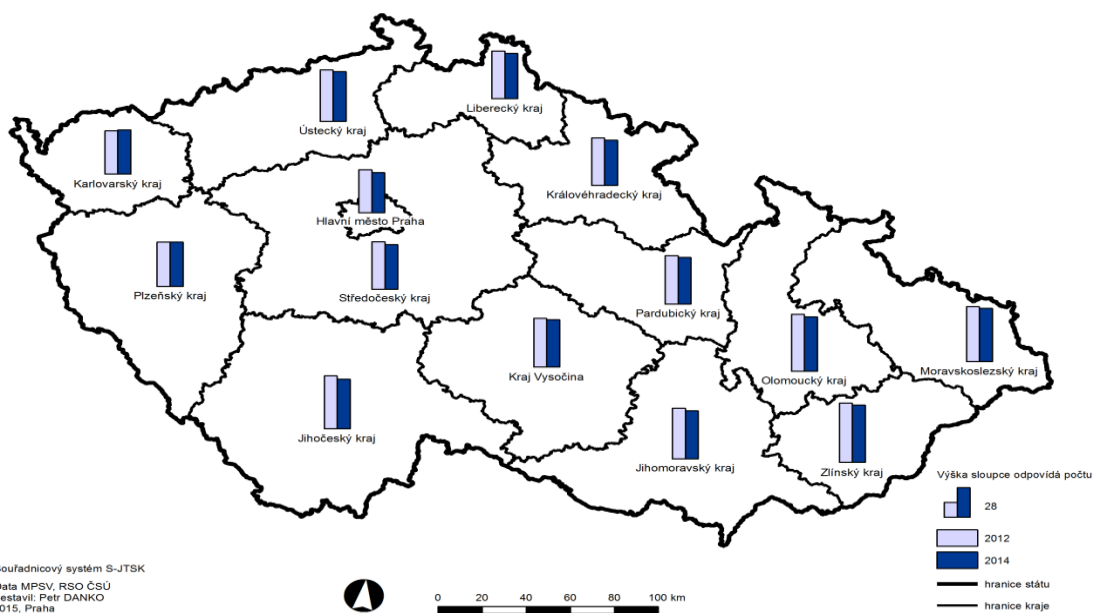
Vysoké **průměrné procento pracovní neschopnosti** vykazoval Zlínský kraj a Jihočeský kraj, naopak nejnižší nemocnost byla v Praze.

Graf 21 - Kartogram – Průměrné procento pracovní neschopnosti - 2014

Dlouhou dobu trvání jednoho případu dočasné **pracovní neschopnosti** vykazoval Zlínský kraj a Olomoucký kraj, naopak nejkratší doba trvání byla v Praze. Tento ukazatel byl téměř ve všech krajích nižší v roce 2014 než v roce 2012.

Graf 22 - Kartogram – Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pracovní neschopnosti

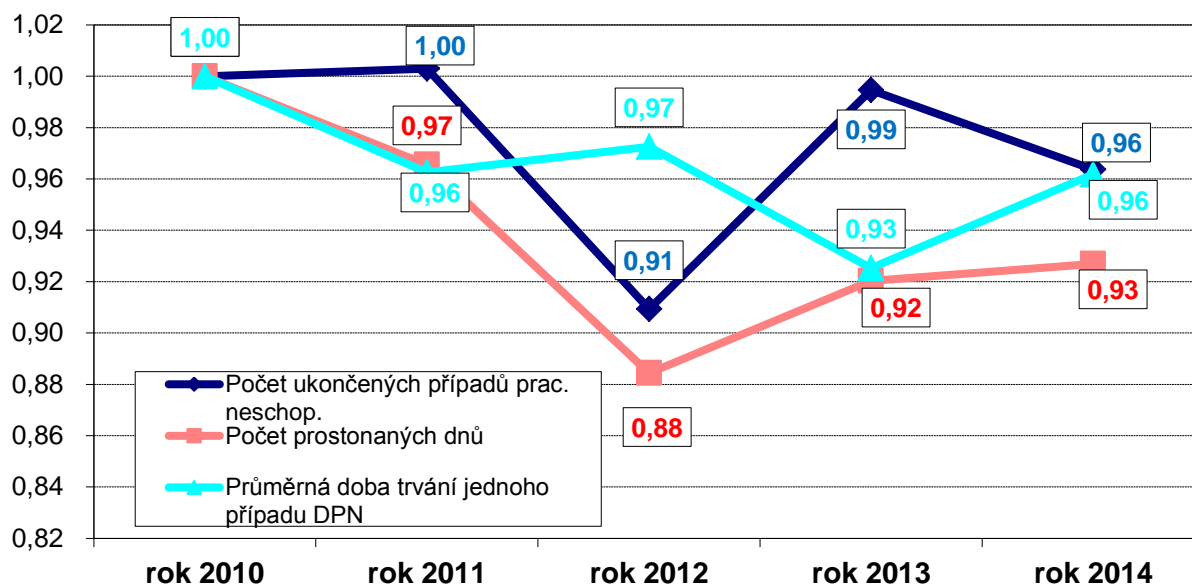

E 2 Vývoj základních ukazatelů v letech 2010 – 2014 – údaje z ČSSZ

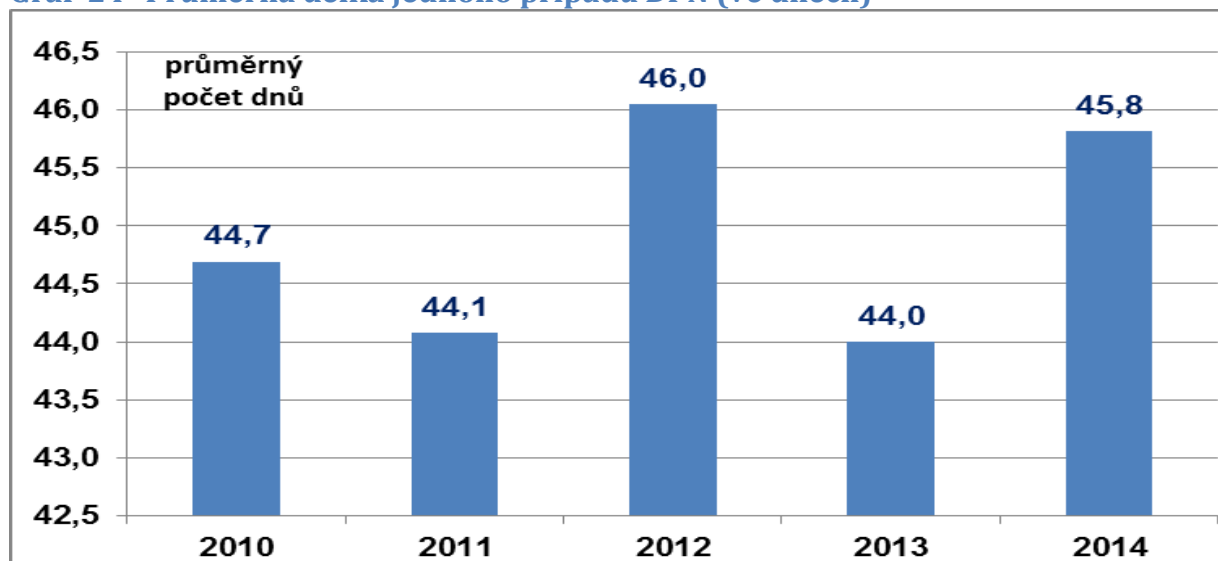
V období 2010 až 2014 mají všechny tři sledované údaje klesající trend. Uváděné údaje vykazují stav k 31. 12. daného roku.

- **Počet ukončených případů** DPN vykazuje nejvyšší roční pokles v roce 2012, kdy bylo evidováno 1,21 mil. případů. V roce 2010 bylo vykázáno 1,33 mil. případů, v roce 2014 1,29 mil. případů DPN.
- **Počet prostonaných kalendářních dnů klesl** v období 2010 až 2012 o 12 p.b. (o 7,2 mil.), pak se jejich počet začal postupně zvyšovat a v roce 2014 dosáhl hodnoty 57,54 mil. dnů.
- **Průměrná doba trvání jednoho případu DPN** se v období 2010 až 2013 pohybovala v rozmezí 46,5 dne až 43,1 dne. V roce 2014 trval jeden případ DPN v průměru 44,8 dnů - statistika ukazuje, že se mírně snižují krátkodobé DPN, kdežto absolutní počet dlouhodobých DPN se příliš nemění.

Graf 23 - Srovnání základních ukazatelů DPN (rok 2010 = 1)

Graf 24 - Průměrná délka jednoho případu DPN (ve dnech)

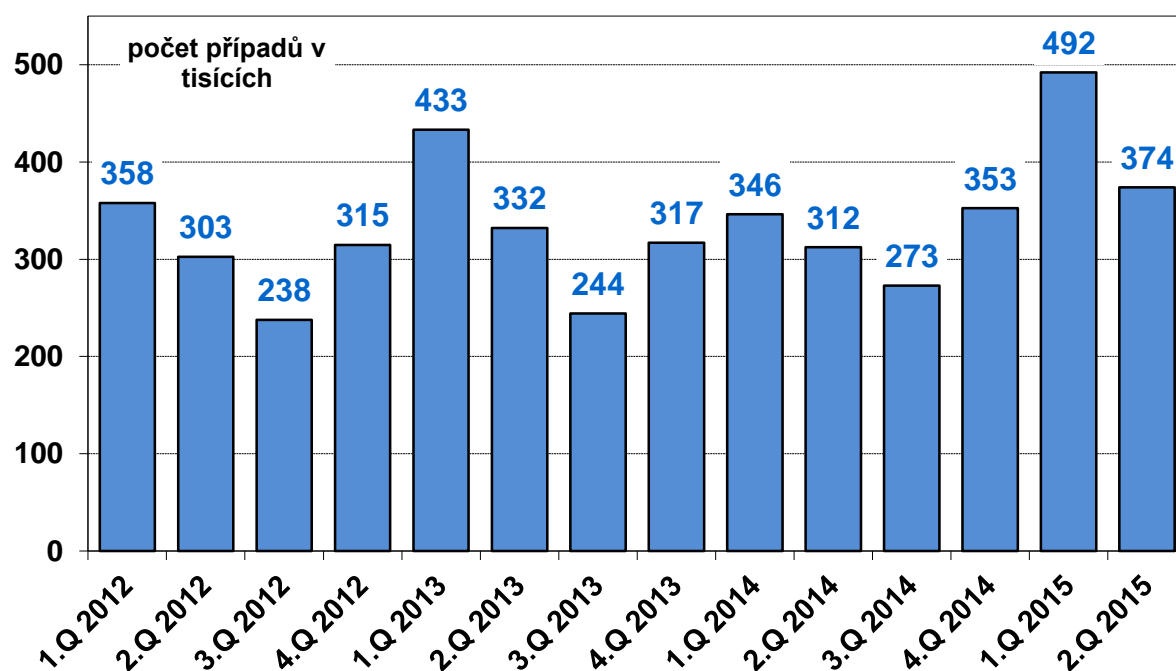

E 3 Ukončené případy DPN

E 3 a) Absolutní počty ukončených případů DPN

Následující graf ukazuje vývoj počtu ukončených případů v období od 1. čtvrtletí 2012 do 2. čtvrtletí 2015. Vedle sezónních výkyvů je zde patrná i tendence zvyšujícího se počtu případů od 3. čtvrtletí 2014.

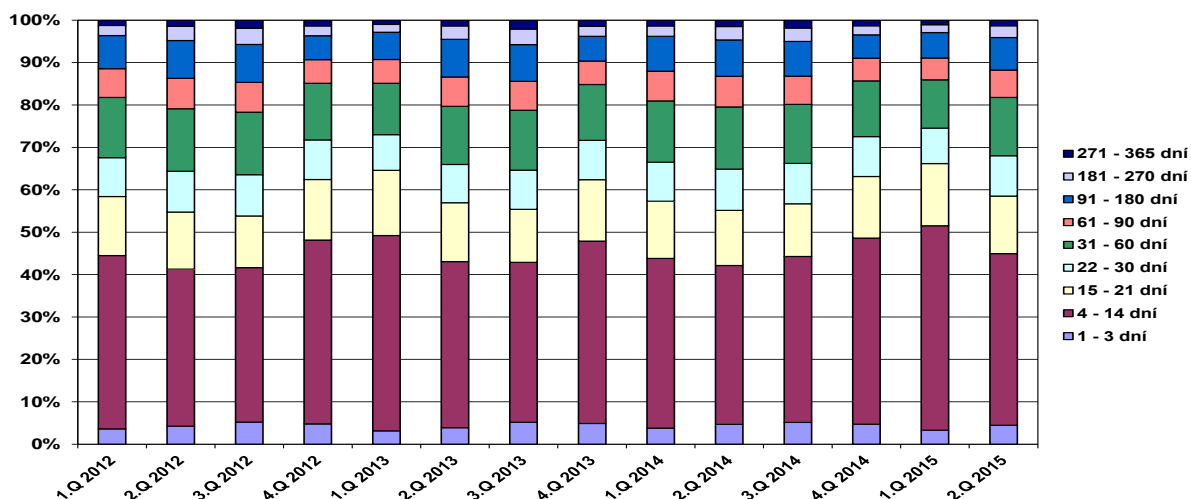
Graf 25 - Vývoj počtu ukončených případů DPN (v tis.)

E 3 b) Ukončené případy DPN podle délky trvání

Ze statistických údajů je zřejmé, že i délka doby trvání jednoho případu DPN je ovlivněna sezónními vlivy a že podíl krátkodobých nemocí kratších než 22 dnů se již přestal snižovat.

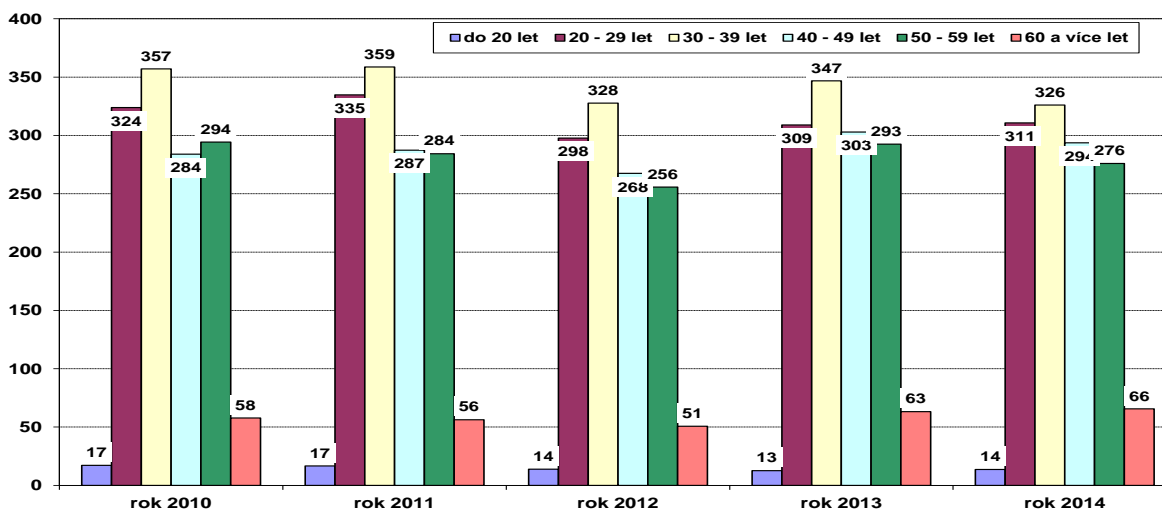
Graf 26 - Ukončené případy DPN podle délky trvání (v podílech z celkového počtu)

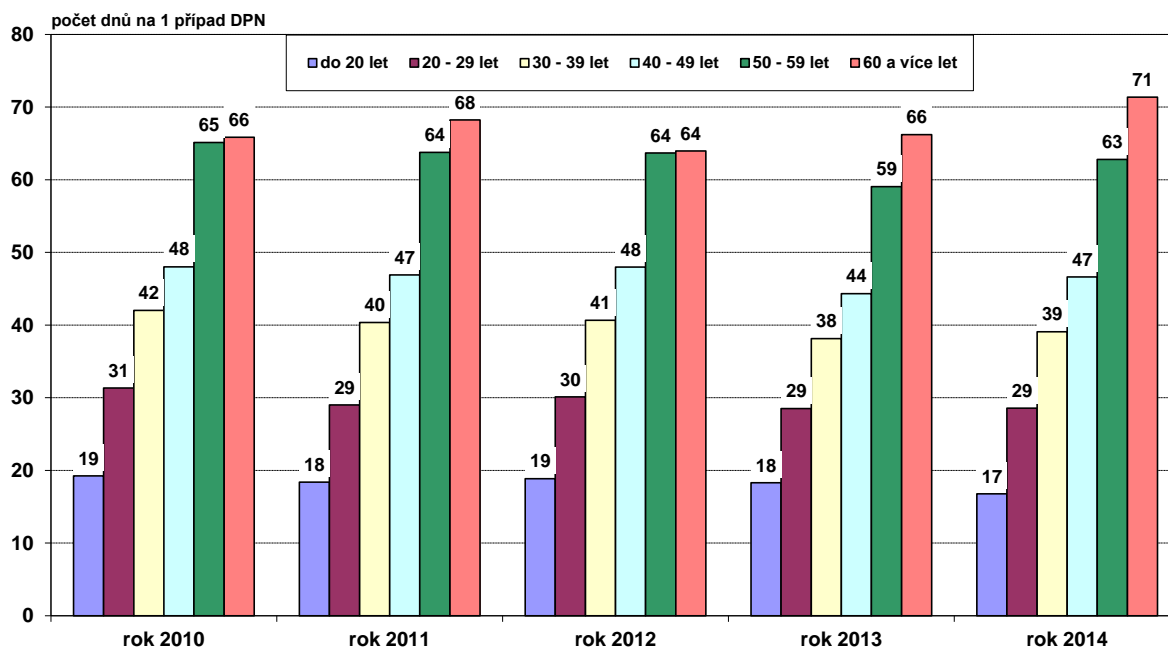
E 3 c) Ukončené případy DPN podle věkových skupin

Dlouhodobě je nejvíce případů DPN ve věkové skupině 30 až 39 let, druhou nejčetnější skupinou je věková skupina 20 až 29 let. Nejdelší průměrnou délkou jednoho případu DPN má ale nejstarší věková skupina. Věková skupina 50 až 59 let má největší počet prostonaných dnů DPN.

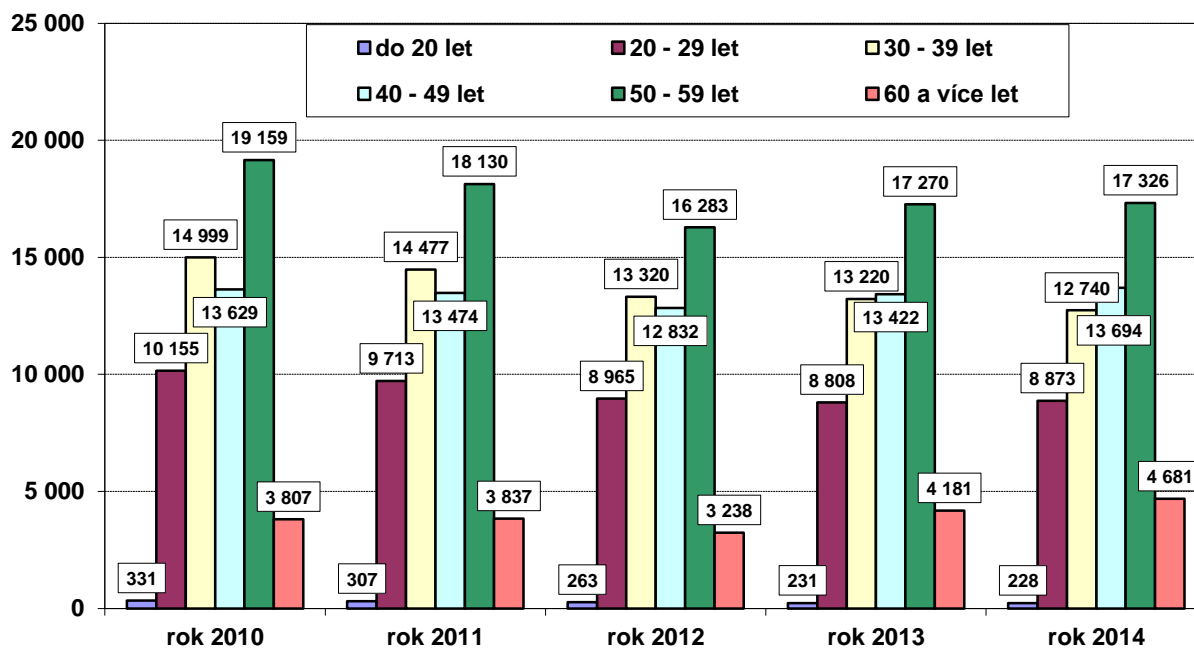
Graf 27 - Ukončené případy DPN podle věkových skupin (v tis.)

Graf 28 - Průměrná délka jednoho případu DPN podle věkových skupin (ve dnech)

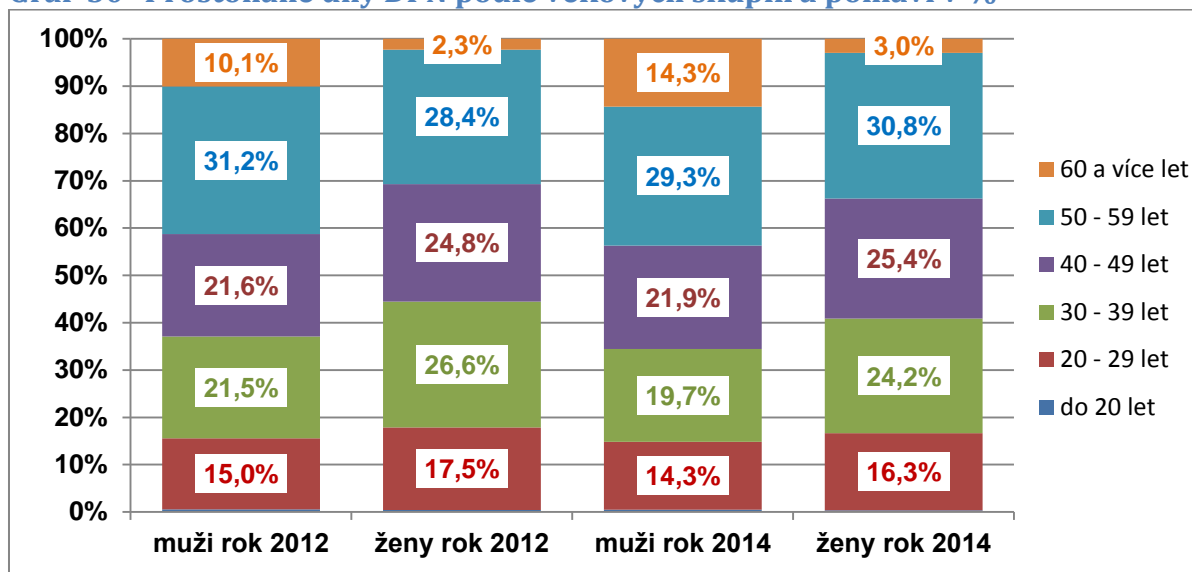

Graf 29 - Prostonané dny DPN podle věkových skupin (v tis.)

Rozložení počtu prostonaných dnů podle věku a pohlaví je ovlivněn také věkem pro nárok na starobní důchod. V nejstarší věkové skupině je větší podíl mužů než žen a s prodlužující se věkovou hranicí má tato věková skupina stále vyšší podíl.

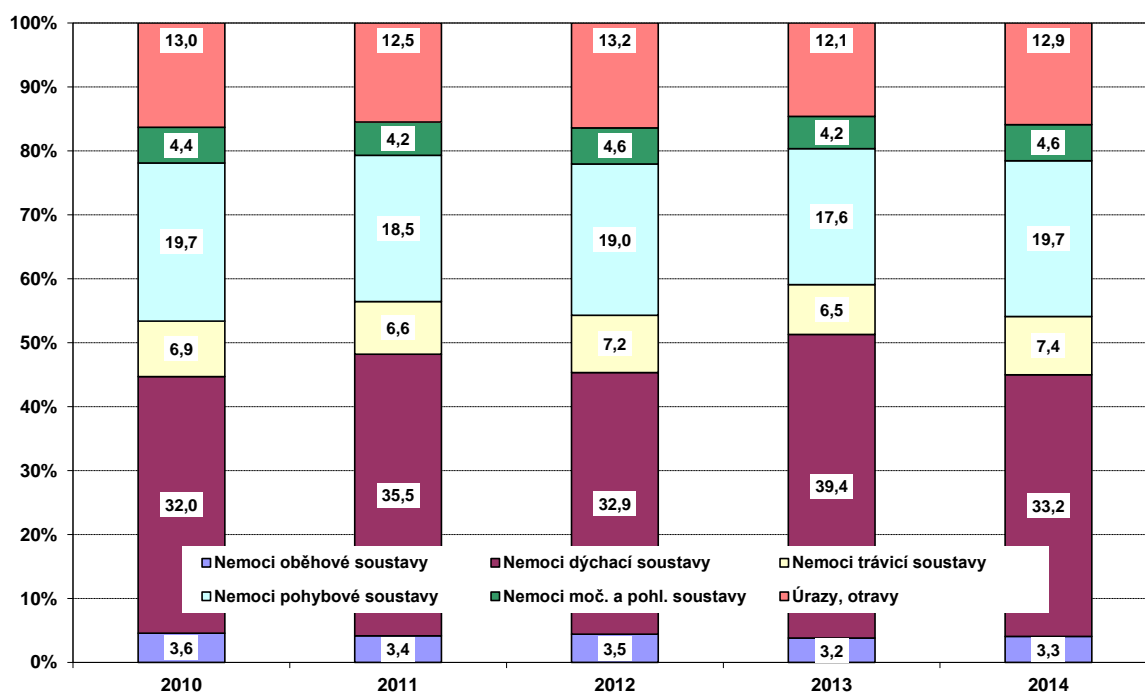
Graf 30 - Prostonané dny DPN podle věkových skupin a pohlaví v %

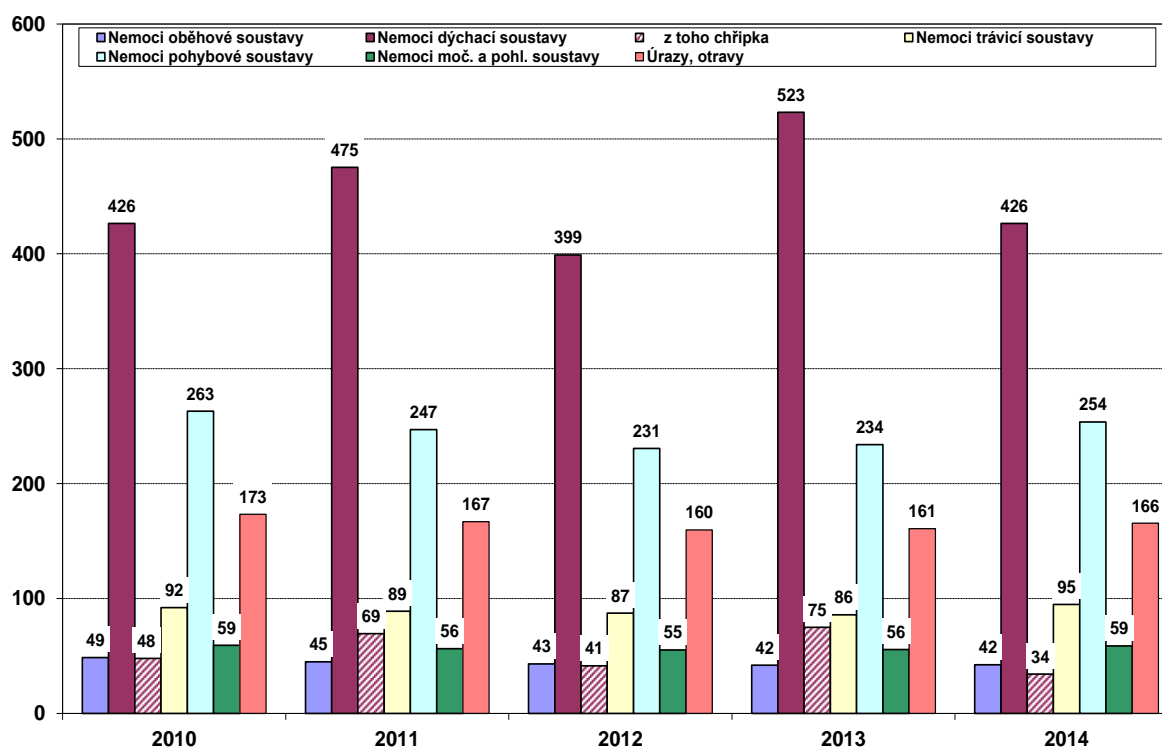
E 3 d) Ukončené případy DPN podle diagnóz

V letech 2010 až 2014 se pořadí jednotlivých skupin diagnóz nemění, na prvním místě s největším počtem případů jsou stále nemoci dýchací soustavy a na druhém místě jsou nemoci pohybové soustavy.

Graf 31 - Ukončené případy DPN podle skupin diagnóz (v podílech z celkového počtu)

Graf 32 - Ukončené případy DPN podle skupin diagnóz (v tis.)

E 4 Otevřené případy DPN

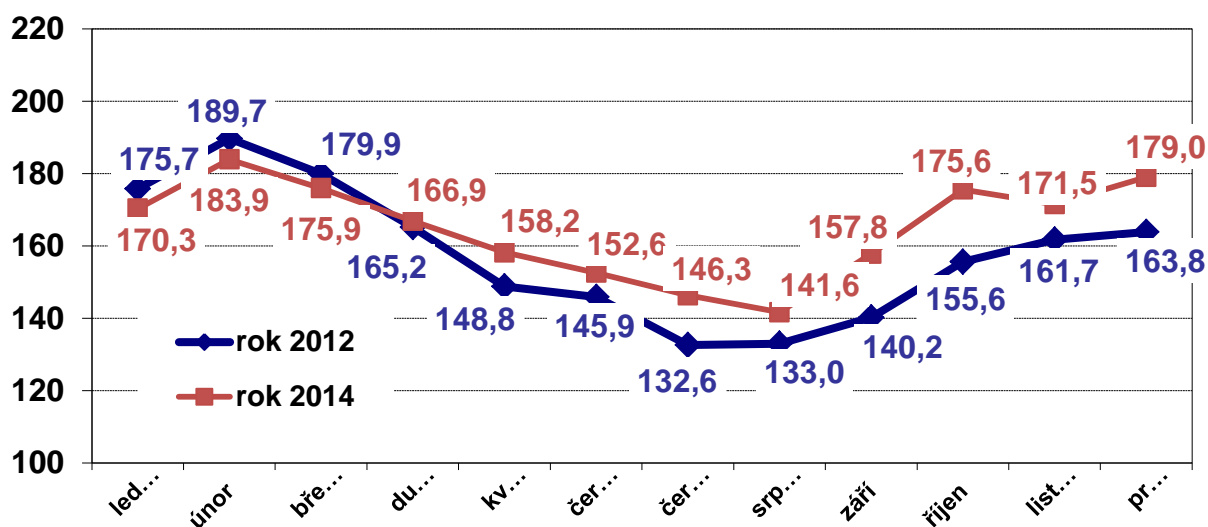
Od počátku roku 2011 je nově k dispozici statistika tzv. otevřených případů DPN. Jsou známy počty otevřených případů DPN za každé pondělí v měsíci – to znamená, že je znám aktuální počet práce neschopných za daný den. Z těchto údajů lze stanovit průměrné počty práce neschopných v jednotlivých měsících.

Tato statistika oproti statistice ukončených případů DPN zobrazuje lépe faktický stav nemocnosti.

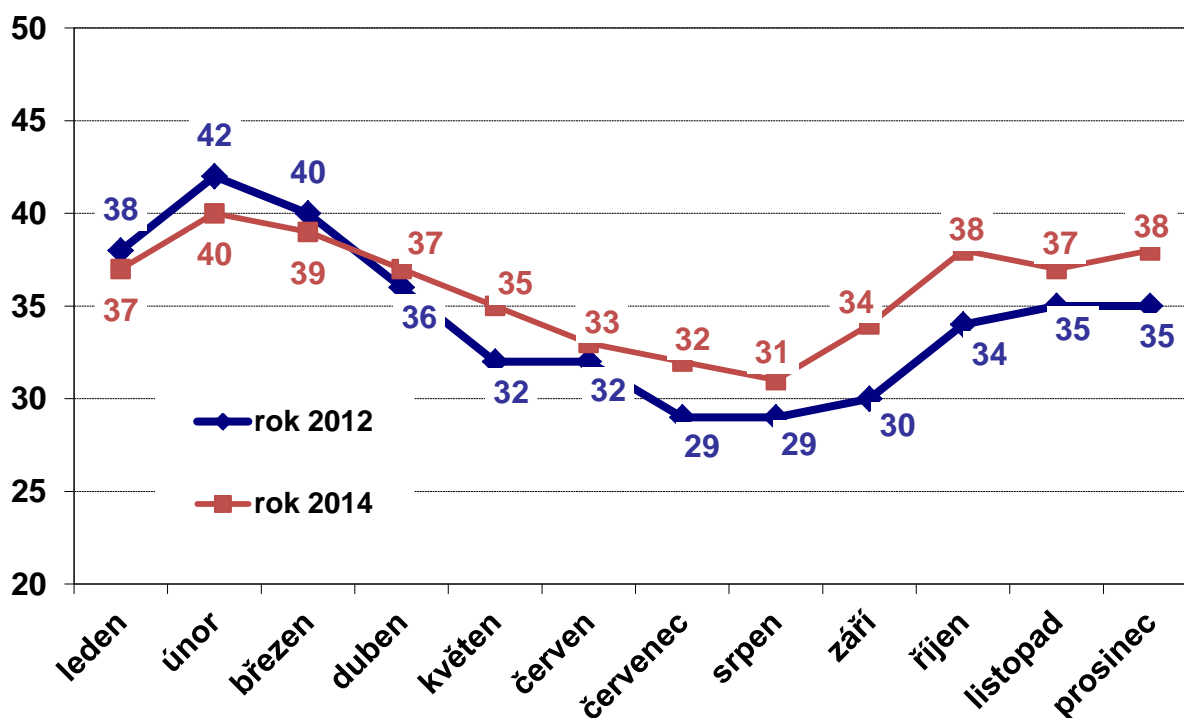
E 4 a) Průměrné počty otevřených případů DPN

Z údajů uvedených v grafu vyplývá, že od druhého čtvrtletí roku 2014 byl průměrný počet otevřených případů DPN vyšší než ve stejném období roku 2012.

Graf 33 - Otevřené případy DPN - průměrný počet dočasně práce neschopných v měsíci (v tis.)

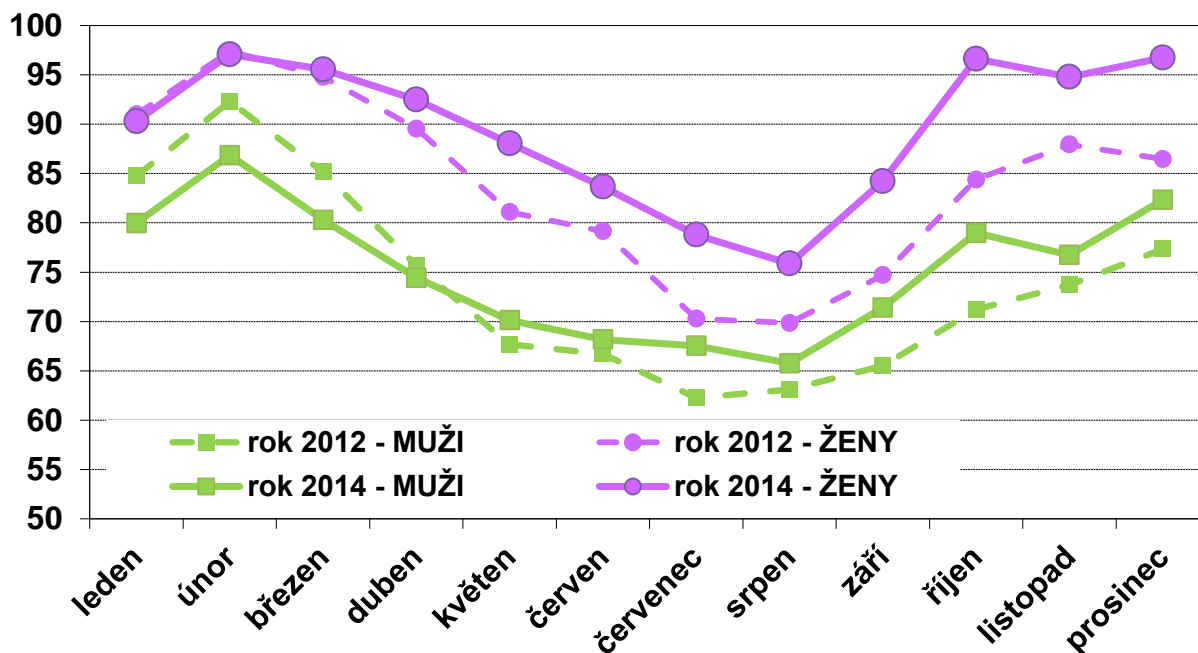
Graf 34 - Otevřené případy DPN - průměrný denní stav práce neschopných na 1000 pojištěnců v měsíci (v tis.)

E 4 b) Otevřené případy DPN podle pohlaví

Počet případů dočasné pracovní neschopnosti žen je stabilně vyšší než počet případů dočasné pracovní neschopnosti mužů.

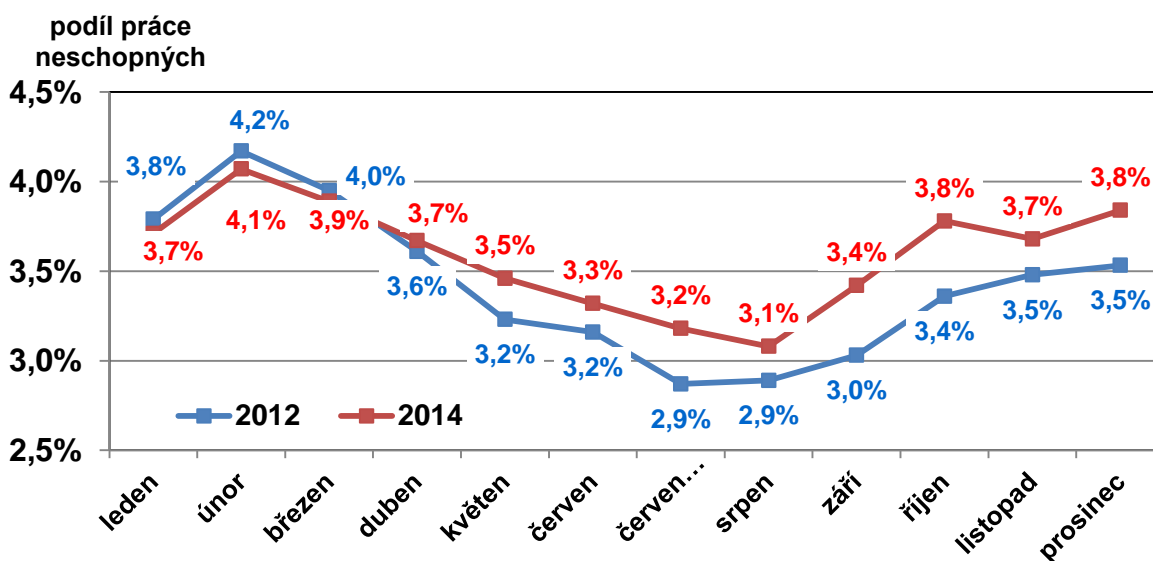
Graf 35 - Otevřené případy DPN - průměrný počet dočasně práce neschopných v měsíci - podle pohlaví (v tis.)

E 4 c) Otevřené případy DPN v podílech práce neschopných

Průměrný podíl práce neschopných vyjadřuje podíl osob dočasně práce neschopných z celkového počtu nemocensky pojištěných (počtu pojistných vztahů a nemocensky pojištěných OSVČ) v daném období.

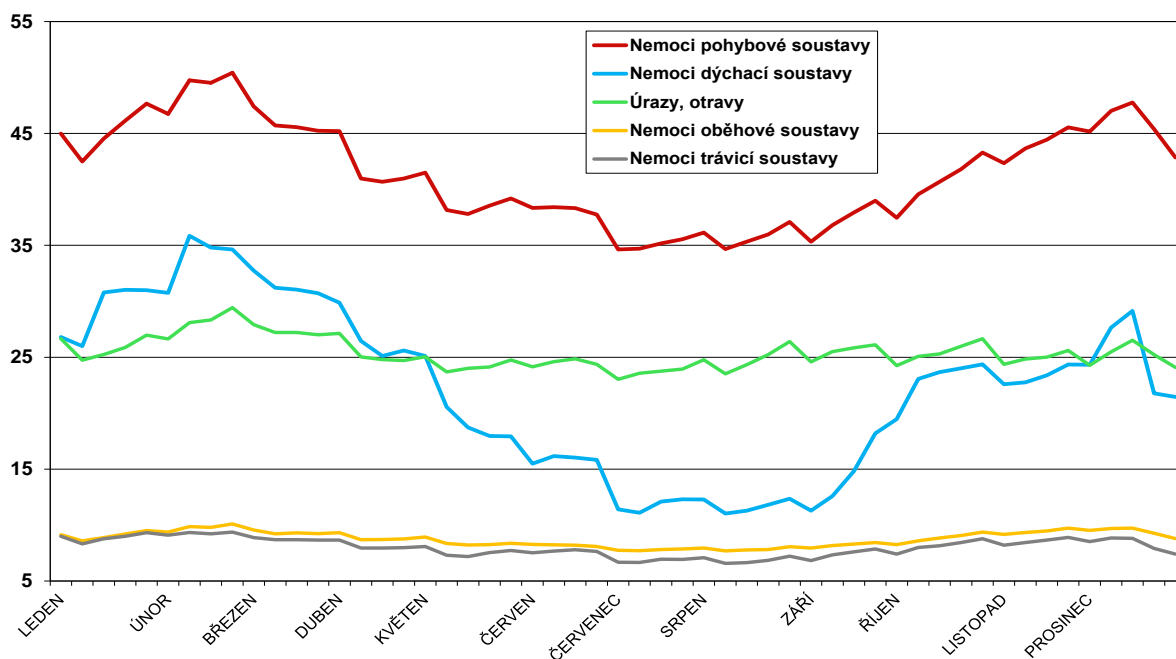
Graf 36 - Otevřené případy DPN - průměrný podíl dočasně práce neschopných v měsíci

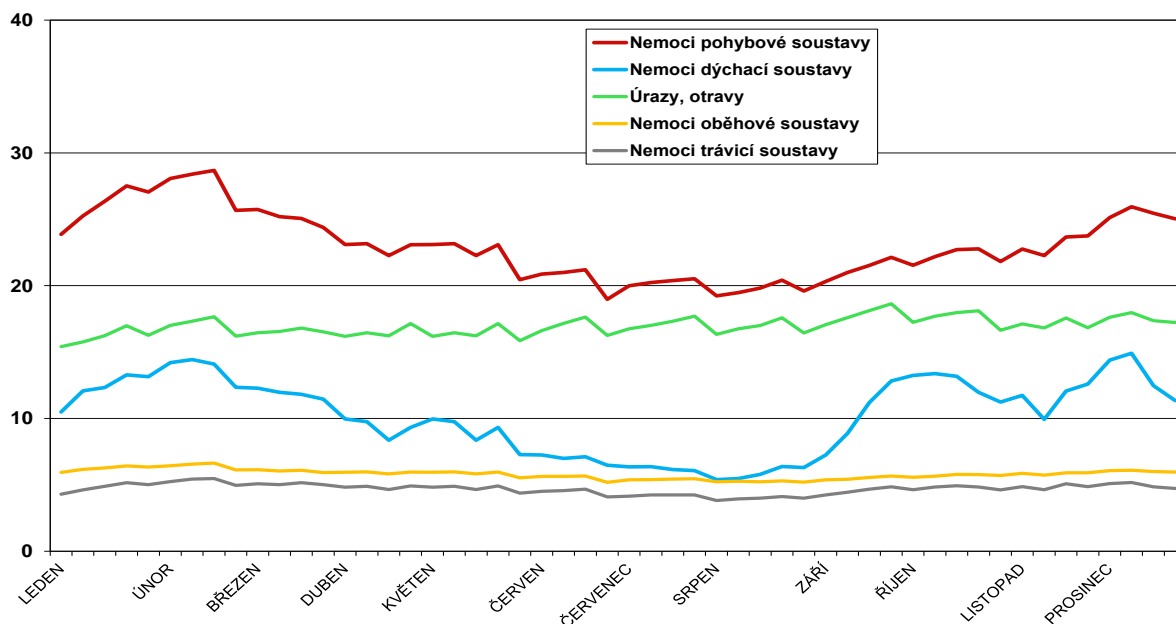
E 4 d) Otevřené případy DPN podle diagnóz

Nejčastějším důvodem dočasné pracovní neschopnosti byly nemoci pohybové soustavy, pak následovaly nemoci dýchací soustavy a třetím nejčastějším důvodem byly úrazy a otravy.

Graf 37 - Otevřené případy DPN podle skupin diagnóz v roce 2012 (v tis.)

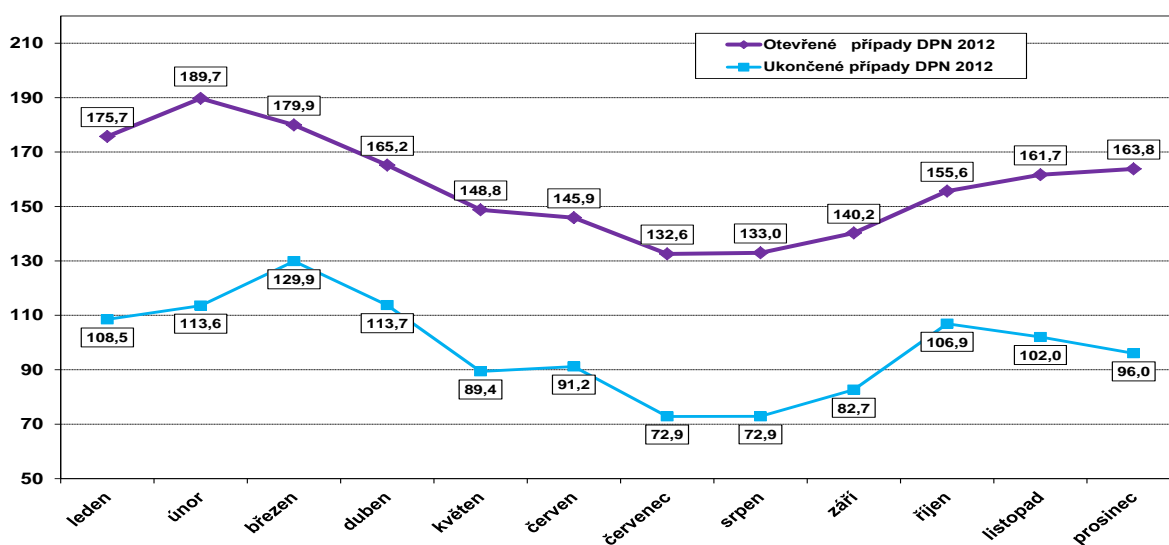
Graf 38 - Otevřené případy DPN podle skupin diagnóz v roce 2014 (v tis.)

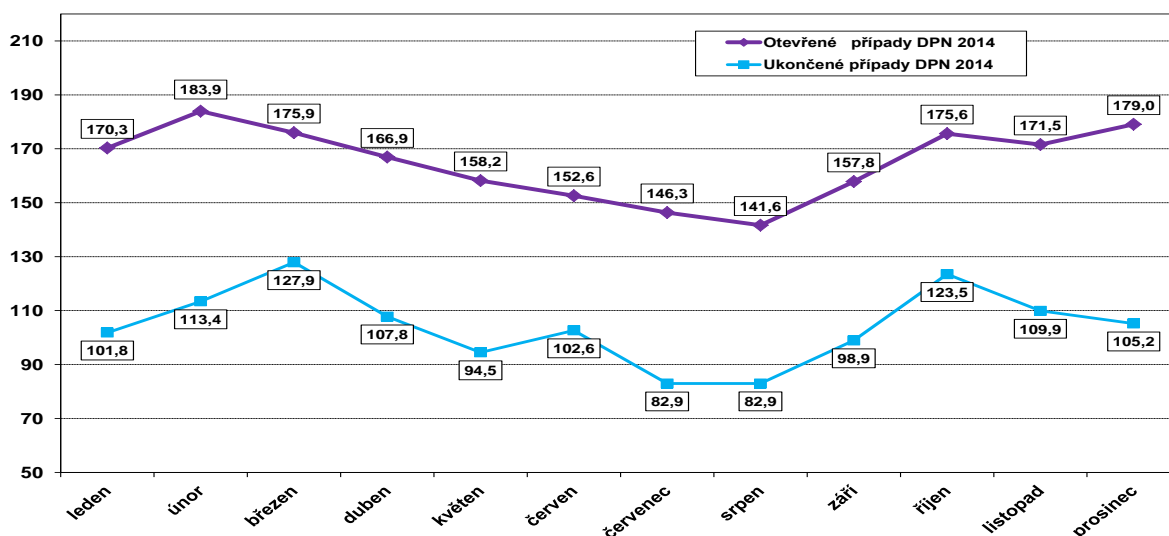
E 4 e) Otevřené a ukončené případy DPN

Otevřené případy DPN znázorňují počty dočasně práce neschopných osob v daném měsíci. Ukončené případy DPN znázorňují počty osob, které v daném měsíci dočasnou pracovní neschopnost ukončily. Z jejich porovnání vyplývá, že např. ve 4. čtvrtletí roku 2012 i roku 2014 sice počet ukončených případů DPN klesal, ale faktická nemocnost se zvyšovala - statistika otevřených případů tedy lépe vystihuje aktuální stav dočasné pracovní neschopnosti. Zvýšení počtu otevřených případů DPN se projeví v počtu ukončených případů DPN se zpožděním.

Graf 39 - Otevřené a ukončené případy DPN v roce 2012 (v tis.)

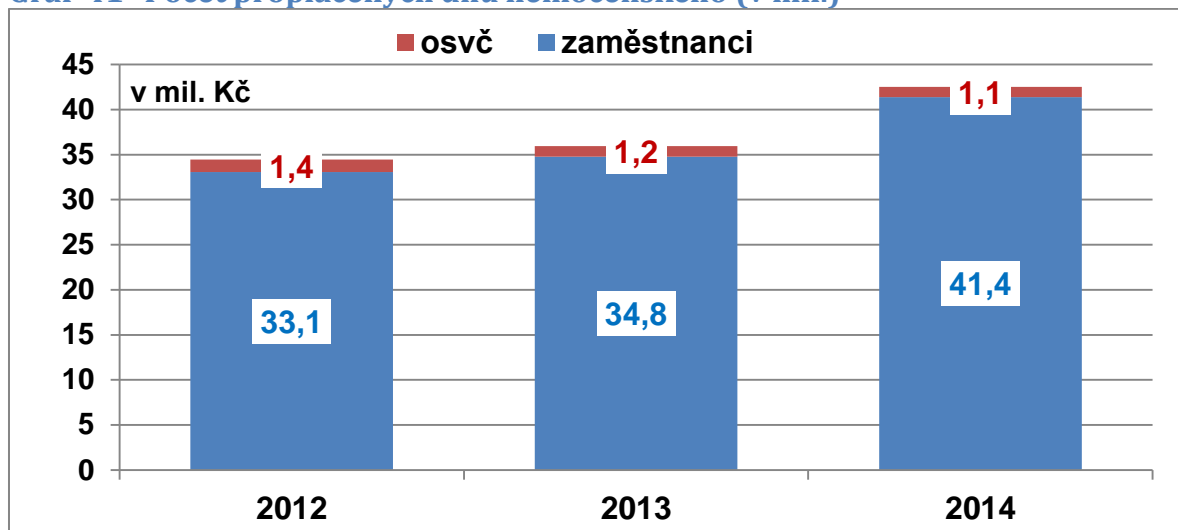
Graf 40 - Otevřené a ukončené případy DPN v roce 2014 (v tis.)

F Nemocenské

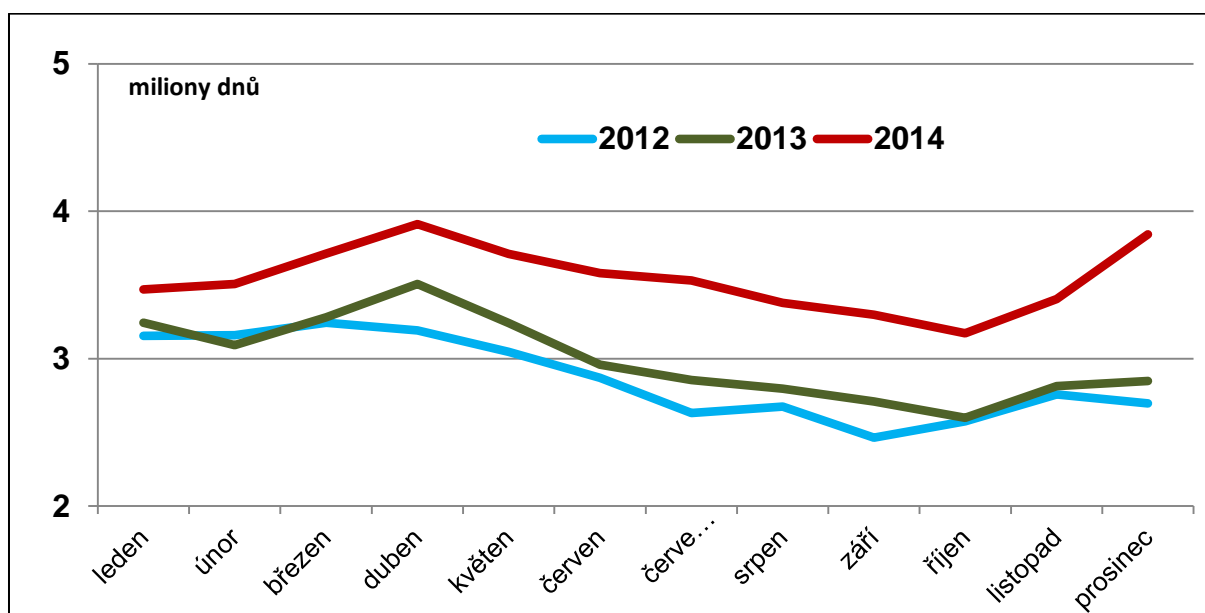
Statistické údaje vykazují od roku 2012 zvyšující se trend celkového počtu proplacených dnů nemocenského.

Graf 41 - Počet proplacených dnů nemocenského (v mil.)

Měsíční statistika proplacených dnů nemocenského ukazuje vliv sezónnosti na počty případů DPN.

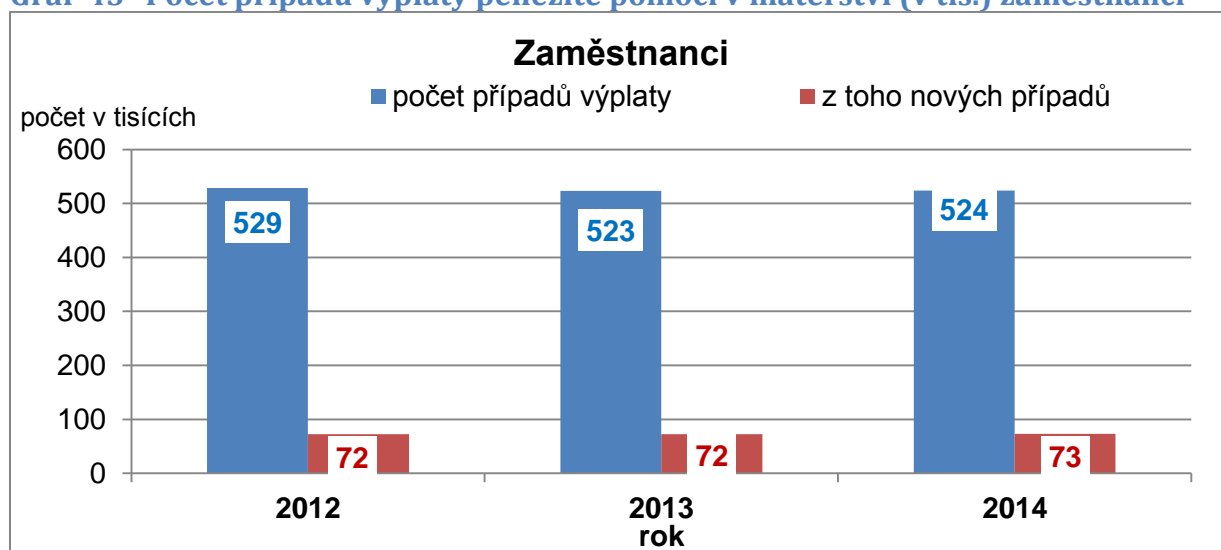
Graf 42 - Počet proplacených dnů nemocenského - měsíčně (v mil.)

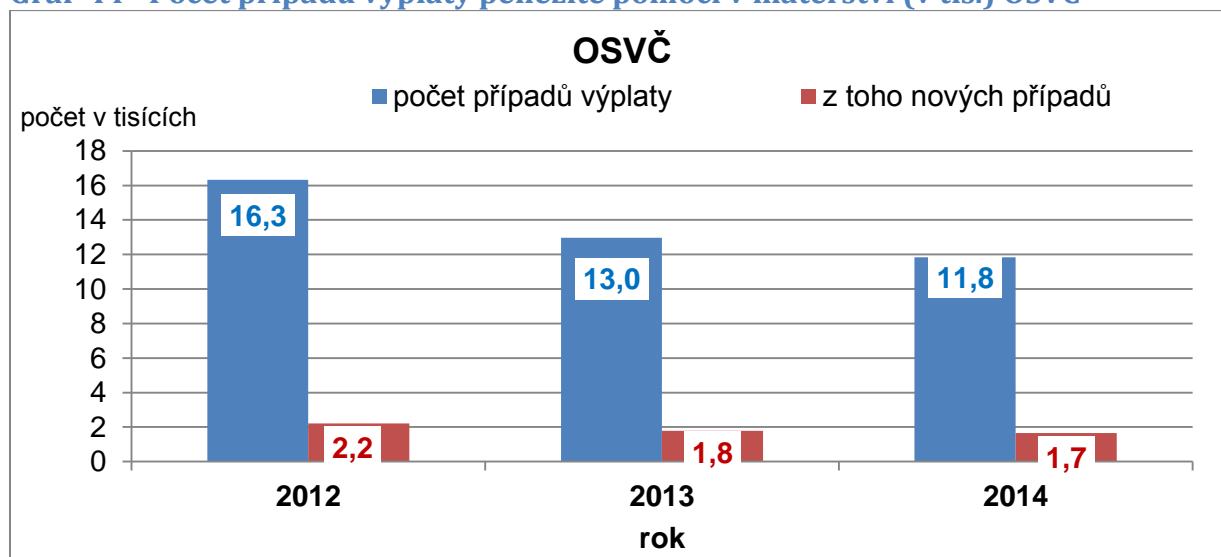
G Peněžitá pomoc v mateřství

U peněžitě pomoci v mateřství jsou, kromě celkových výdajů, k dispozici data o počtu případů výplaty a nových případů výplaty za jednotlivé měsíce rozdělené na zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné. V období 2012 až 2014 vykazují zaměstnanci téměř stejné počty případů. Vývoj počtu případů peněžitě pomoci OSVČ byl ještě ovlivněn výhodnými právními předpisy.

Graf 43 - Počet případů výplaty peněžitě pomoci v mateřství (v tis.) zaměstnanci

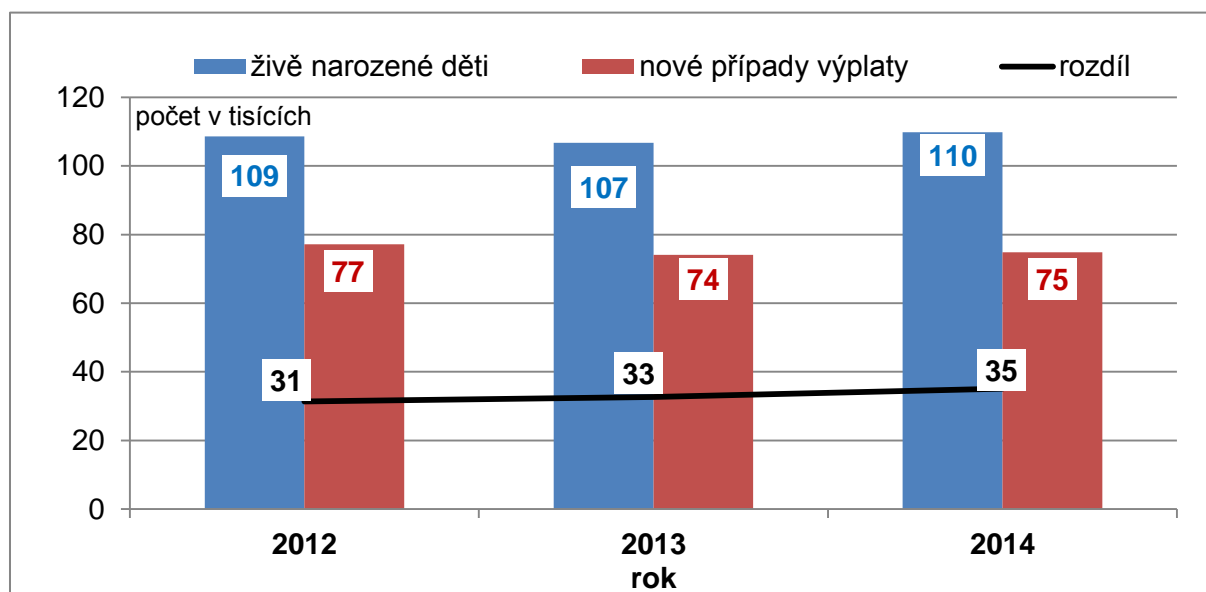
Graf 44 - Počet případů výplaty peněžitě pomoci v mateřství (v tis.) OSVČ

Počet žen, které nesplňují podmínky nároku na peněžitou pomoc v mateřství, je poměrně stabilní a pohybuje se mírně nad 30 tis. (tyto ženy pobírají ode dne porodu rodičovský příspěvek). Rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem nových případů výplaty peněžitě pomoci v mateřství byl ovlivněn vícečetnými porody.

Graf 45 - Počet živě narozených dětí a nových případů výplaty peněžitě pomoci v mateřství (v tis.)

Zdroj: ČSÚ – počet živě narozených.

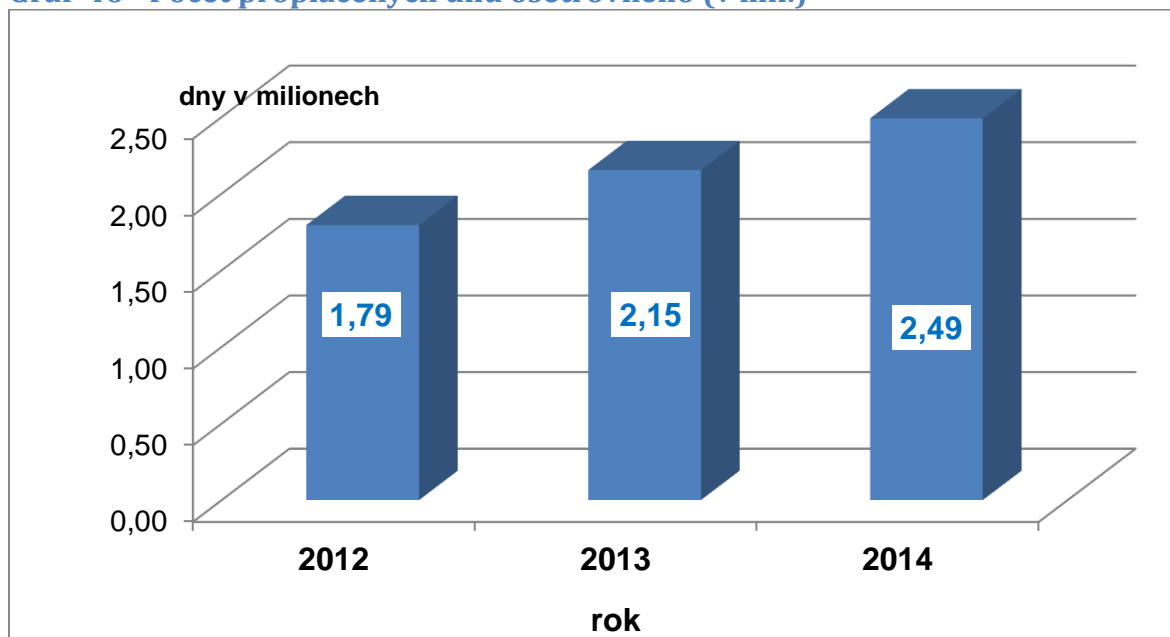

H Ošetřovné

Ošetřovné (dříve podpora při ošetřování člena rodiny) je sledováno pouze za zaměstnance, OSVČ nemají na tuto dávku nemocenského pojištění nárok. K dispozici jsou kromě finančních nákladů údaje o počtu proplacených dnů ošetřovného za jednotlivé měsíce.

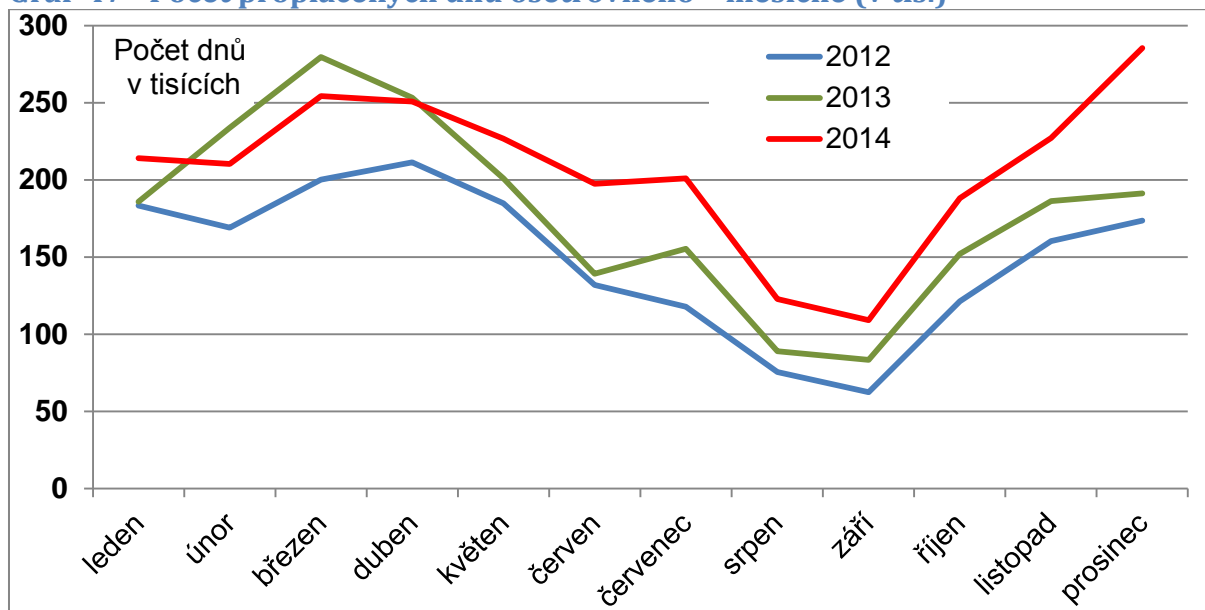
Počet proplacených dnů vzrostl od roku 2012 o 39 %.

Graf 46 - Počet proplacených dnů ošetrovného (v mil.)

Stejně jako u nemocenského, vykazuje i ošetrovné sezónní výkyvy.

Graf 47 - Počet proplacených dnů ošetrovného - měsíčně (v tis.)

Ch Citlivost parametrů konstrukce a pojistné sazby na bilanci systému

Podrobná analýza citlivosti parametrů pro výpočet dávek je uvedena v Analýze nemocenského pojištění z roku 2013.

Ch 1 Pojistná sazba pro výši pojistného

Výše vybraného pojistného závisí na výši pojistné sazby, na objemu vyměřovacích základů a na úspěšnosti výběru.

V souvislosti s novou daňovou soustavou bylo v roce 1993 zavedeno pojistné na nemocenské pojištění a tehdy byla pojistná sazba stanovena ve výši 4,8 %. Vývoj pojistné sazby je uveden v tabulce č. 2. Sazba se postupně snižovala až na současných 2,3 %. Ve sledovaném období 2010 až 2015 ke změně pojistné sazby zaměstnanců již nedošlo. Finanční dopad změny pojistné sazby na vybranou výši pojistného na nemocenské pojištění je podrobně uvedeno v Analýze nemocenského pojištění z roku 2013.

Objem vyměřovacích základů pro výpočet pojistného se v období 2012 až 2014 pohyboval v rozmezí 1 074 až 1 117 mld. Kč, proto **jeden procentní bod pojistné sazby představoval částku přesahující 10 mld. Kč.**

Úspěšnost výběru pojistného lze dlouhodobě hodnotit jako dobrou (více než 99 %).

Ch 2 Redukční hranice, denní sazby, redukce

Při výpočtu dávek nemocenského pojištění se pro stanovení denního vyměřovacího základu užívají redukční hranice a redukční sazby. Redukce vyměřovacích základů znamená v systému nemocenského pojištění solidaritu vysokopříjmových pojištěnců s nízkopříjmovými pojištěnci. Ke změně redukčních hranic a redukčních sazeb běžně dochází při vývoji systému nemocenského pojištění.

První **redukční hranice** se stanoví jako 1/30 průměrné měsíční mzdy (stanovené jako součin všeobecného vyměřovacího základu, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, pro který se výše redukčních hranic stanoví, a přepočítacího koeficientu). Druhá redukční hranice je jedenapůlnásobek částky první redukční hranice a třetí redukční hranice je trojnásobek částky první redukční hranice. Redukční hranice se automaticky zvyšují s růstem mzdy. Protože pro většinu případů dočasné pracovní neschopnosti je výše nemocenského stanovena z příjmů nižších než je první redukční hranice, tak ani razantní zvýšení současného nastavení redukčních hranic by výdaje na nemocenské příliš neovlivnily. V případě, že by se výše redukčních hranic např. zdvojnásobila (na 2, 3 a 6násobek průměrné denní mzdy), výdaje by vzrostly pouze o 3 %.

Změna **redukčních sazeb**, též ovlivňuje výdaje na nemocenské. Největší vliv má změna redukce vyměřovacího základu do první redukční hranice, neboť převážná část pojištěnců má příjmy nižší než je průměrná mzda, tj. do výše první redukční hranice. Zvýšení redukce (tj. snížení redukční sazby) vyměřovacího základu do první redukční hranice o 10 procentních bodů znamená snížení výdajů na nemocenské o 9,5 %, naproti tomu stejné zvýšení redukce vyměřovacího základu do třetí redukční hranice by znamenalo snížení výdajů pouze o 0,3 %.

Tabulka 5 - Vliv změny redukční sazby pro zápočet vyměřovacího základu do redukčních hranic (RH) v % výdajů na nemocenské

Změna redukční sazby	nemocenské od 15. dne			nemocenské od 22. dne		
	I. RH	II. RH	III. RH	I. RH	II. RH	III. RH
	*) 90%	*) 60%	*) 30%	*) 90%	*) 60%	*) 30%
snížení o 10 p.b.	109,5%	100,6%	100,3%	109,2%	100,5%	100,2%
současný stav *)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
zvýšení o 10 p.b.	90,5%	99,4%	99,7%	90,9%	99,5%	99,8%

Ch 3 Karenční doba

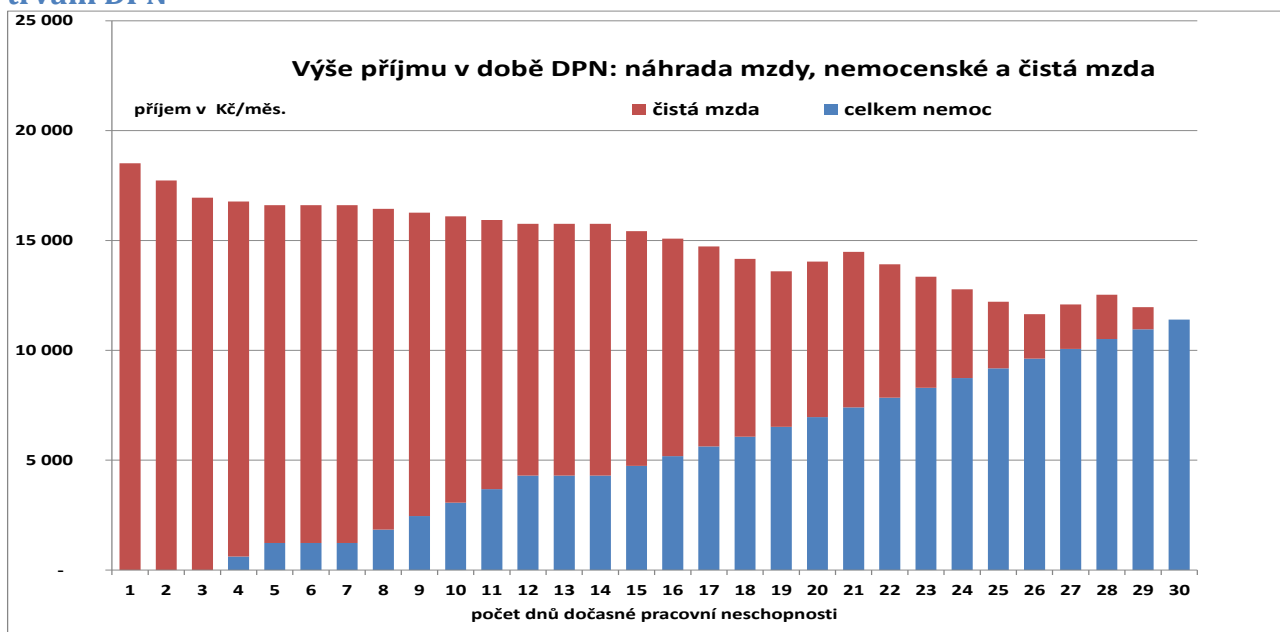
Karenční doba znamená počet dnů, po kterou není v prvních dnech dočasné pracovní neschopnosti vyplácena dávka. Podíváme-li se do historie od roku 1993, tak karenční doba byla v nemocenském uplatněna pouze v období 1. 1. 2008 až 30. 6. 2008, pak byla do konce roku 2008 zrušena. S účinností nového zákona o nemocenském pojištění převzali od 1. 1. 2009 výplatu dávek v prvních dnech dočasné pracovní neschopnosti zaměstnavatelé a ti v prvních třech pracovních dnech dočasné pracovní neschopnosti (pokud to není v kolektivní smlouvě upraveno jinak) náhradu mzdy nevyplácí.

Dočasná pracovní neschopnost byla na historicky nejnižší úrovni v roce 2012 (průměrné procento pracovní neschopnosti bylo 3,452), tj. v době, kdy zaměstnavatelé hradili 4. až 21. den dočasné pracovní neschopnosti. V následujícím roce 2013 se nemocnost téměř ve všech ukazatelích zvýšila. V roce 2014, kdy zaměstnavatelé hradili 4. až 14. den DPN, bylo oproti předchozímu roku méně ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti a více prostonaných dnů. Ze statistických údajů nelze jednoznačně stanovit, do jaké míry se karenční doba promítá do četnosti případů dočasné pracovní neschopnosti, ale je velmi

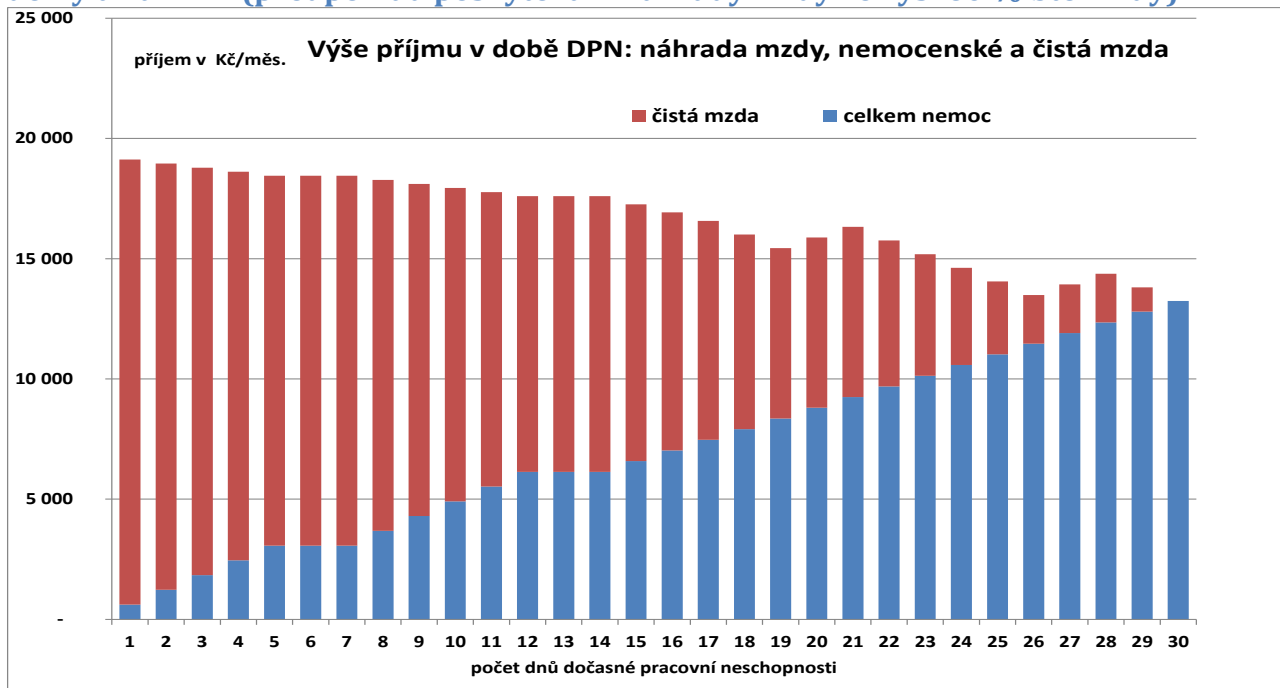
pravděpodobné, že se s jejím zrušením míra dočasné pracovní neschopnosti zvýší. Na základě statistických údajů o meziročním snížení průměrného procenta pracovní neschopnosti při zrušení karenční doby, byla odhadnuta změna průměrného procenta pracovní neschopnosti o 0,68 p.b a to bylo výchozím parametrem pro odhad ekonomických dopadů pro zrušení karenční doby. V případě, že by náhrada mzdy byla od prvního do třetího pracovního dne stanovena ve výši 60 % průměrného hodinového výdělku, pak by měli zaměstnavatelé při uvedeném zvýšení nemocnosti roční výdaje na náhradu mzdy oproti současnému právnímu stavu o cca 3,3 mld. Kč vyšší, z toho cca 1,8 mld. Kč za náhradu za první tři dny dočasné pracovní neschopnosti a cca 1,5 mld. Kč za vyšší míru nemocnosti. Nejnižší odhadovaný možný nárůst dočasné pracovní neschopnosti by se promítl do nákladů částkou cca 0,6 mld. Kč a tím by se spolu s náhradou za první tři dny celkové výdaje zvýšily jen o 2,4 mld. Kč.

Finanční rozdíl náhrady mzdy podle současného právního stavu a náhrady mzdy při zrušení karenční doby, závisí na výši hrubé mzdy a na počtu dnů dočasné pracovní neschopnosti. Při porovnání čistých příjmů v době nemoci závisí také na výši daně z příjmu. V následujících dvou grafech je porovnání čistého měsíčního příjmu, tj. součtu čisté mzdy a dávky za dočasnou pracovní neschopnost při jednom až třiceti dnech dočasné pracovní neschopnosti, a to podle současného právního stavu a při zrušení karenční doby. Uvedený příklad je pro hrubou mzdu 25 tis. Kč měsíčně, tj. 19 295 Kč čistého, kdy první den dočasné pracovní neschopnosti je pondělí.

Graf 48 - Současný právní stav – celkový měsíční příjem zaměstnance podle délky trvání DPN

Graf 49 - Zrušení karenční doby – celkový měsíční příjem zaměstnance podle délky trvání PN (předpoklad poskytování náhrady mzdy ve výši 60 % bto mzdy)

Tabulka 6 - Podíl příjmu v době dočasné pracovní neschopnosti (čistá mzda a dávky) k předchozí čisté měsíční mzdě v %

délka DPN	Hrubá mzda 25 tis. Kč	
	současný stav	zrušení karenční doby
1	96	99
2	92	98
3	88	97
4	87	96
5	86	96
10	83	93
15	80	89
20	73	82
25	63	73
30	59	69

Ch 4 Vliv opatření na bilanci systému

Snížením úrovně dávek a tím i dočasné pracovní neschopnosti lze ovlivnit zhruba dvě třetiny výdajů nemocenského pojištění. Výdaje na peněžitou pomoc v mateřství, které tvoří cca jednu třetinu výdajů, závisí na jiných ukazatelích. V období 2012 až 2014 nedošlo v nemocenském pojištění k žádným legislativním změnám, které by významně ovlivnily finanční bilanci nemocenského pojištění. Podrobné vyčíslení finančních dopadů jednotlivých opatření realizovaných od roku 2003 až 2012 je uvedeno v Analýze z roku 2013.

I Plnění mezinárodních úmluv MOP č. 102 a 130 o minimální úrovni dávek

Česká republika je v oblasti sociálního zabezpečení vázána dvoustrannými a mnohostrannými úmluvami. Mezi mnohostranné úmluvy patří Úmluva Mezinárodní organizace práce (dále jen „MOP“) o minimálních standardech sociálního zabezpečení (dále jen „Úmluva“), Evropský zákoník sociálního zabezpečení (dále jen „Zákoník“) a Sociální charta.

Zajištění minimální výše nemocenských dávek se týkají úmluvy MOP č. 102 (sdělení č. 461/1991 Sb.) a č. 130 a Zákoníku. Způsob stanovení úrovně dávek závisí na okruhu chráněných osob. Česká republika postupuje podle úmluvy MOP (č. 102 a 130), článek č. 19 písmeno b), protože splňuje požadavek, aby okruh chráněných

osob, zahrnující Úmluvou stanovené skupiny obyvatelstva, tvořil nejméně 75 % veškerého ekonomicky činného obyvatelstva. Úmluva MOP č. 102 a Zákoník požadují, aby podíl nemocenského k předchozím příjmům typického příjemce dosahoval hodnoty 45 %.

Úmluva MOP č. 130, kterou ČR ratifikovala pro **nemocenské**, požaduje náhradový poměr (podíl dávek ke mzdě) 60 % k předchozímu příjmu. Protože Česká republika nemocenské dávky nedaní, Úmluva připouští výpočet podílu nemocenských dávek k čisté mzdě. Typický příjemce nemocenského je muž se mzdou soustružníka, s manželkou a se dvěma dětmi.

Následující tabulka ukazuje, že ČR tyto požadavky v nemocenském splňuje.

Tabulka 7 - Plnění mezinárodních úmluv - Nemocenské

Rok	Mzda kvalifikovaného dělníka v Kč/měs		Přídavky na 2 děti v Kč/měs	Nemocenské v Kč/měs	Nemocenské s přídavky v % mzdy kvalifikovaného dělníka ¹⁾		
	hrubá	čistá			výše v Kč/ měs	hrubé	čisté
2 010	22 995	19 680	1 220	12 270	13 490	55,7	64,5
2 011	24 146	20 633	0	12 870	12 870	53,3	62,4
2 012	23 311	19 955	1 220	12 420	13 640	55,6	64,4
2 013	24 223	20 986	1 220	12 930	14 150	55,6	63,7
2 014	24 359	21 077	1 220	12 990	14 210	55,6	63,7
2 015	25 241	21 683	1 220	13 470	14 690	55,5	64,1

¹⁾ včetně přídavků na děti (v roce 2011 nenáležely)

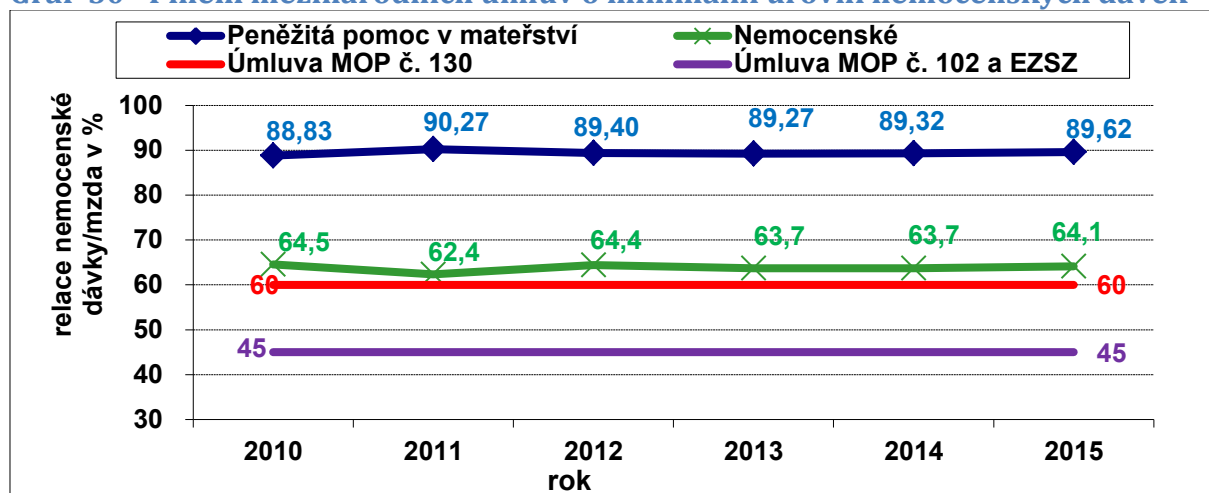
Úmluva MOP č. 102 a Zákoník požadují podíl **výše peněžité pomoci v mateřství** a předchozího příjmu typického příjemce ve výši 45 %, což ČR vysoce překračuje. Typický příjemce je žena s vyšší mzdy, jako má soustružník.

Tabulka 8 - Plnění mezinárodních úmluv - Peněžítá pomoc v mateřství

Rok	Mzda kvalifikovaného dělníka v Kč/měs		Peněžítá pomoc v mateřství v % mzdy kvalifikovaného dělníka		
	hrubá	čistá	výše v Kč/ měs	hrubé	čisté
2 010	22 995	17 900	15 900	69,15	88,83
2 011	24 146	18 699	16 880	69,91	90,27
2 012	23 311	18 021	16 110	69,11	89,40
2 013	24 223	18 752	16 740	69,11	89,27
2 014	24 359	18 843	16 830	69,09	89,32
2 015	25 241	19 449	17 430	69,05	89,62

Vývoj kritéria plnění úmluv o minimální úrovni nemocenských dávek je v následujícím grafu.

Graf 50 - Plnění mezinárodních úmluv o minimální úrovni nemocenských dávek

Pramen: MPSV

Nedojde-li v nemocenském pojištění ke změně právních předpisů a bude-li se průměrná mzda soustružníka vyvíjet v souladu s růstem průměrných mezd a redukční hranice budou zvyšovány podle zákona tak, jak rostou průměrné mzdy, pak bude v oblasti dávek nemocenského pojištění ČR ratifikované úmluvy i nadále plnit.

J Závěr

- Hodnocení dopadu nového zákona o nemocenském pojištění je uvedeno v předchozí Analýze z roku 2013.
- I přesto, že se výše dávek nemocenského nezměnila, začíná se projevovat mírné zvyšování nemocnosti.
- V současné době je systém nemocenského pojištění i nadále finančně stabilní. Příjmy z pojistného na nemocenské pojištění převyšují výdaje na všechny nemocenské dávky.
- Podíl výše dávek vzhledem k průměrné mzdě je dlouhodobě konstantní. Je třeba konstatovat, že v požadované úrovni dávek plní Česká republika ratifikované mezinárodní úmluvy, a to jak u peněžité pomoci v mateřství, tak v nemocenském, kde je podle Úmluvy MOP č. 130 stanoven vyšší náhradový poměr.

V současné době je připravována novela zákona o nemocenském pojištění. Navrhovaná právní úprava podporuje prorodinnou politiku vlády tím, že zavádí novou dávku otcovské do systému nemocenského pojištění z důvodu zvýšení péče o dítě ze strany otců a také péče o matku dítěte krátce po porodu. Účelem nově zavedeného otcovského bude především posílení vazby mezi dítětem a jeho oběma rodiči v raných týdnech života dítěte, podpora a motivace otců k zapojení se do rané péče o dítě a následně rozvoj vztahů v rámci rodiny.

U ošetřovného se navrhuje rozšířit případy poskytování ošetřovného u vymezeného okruhu příbuzných i v případech, kdy není splněna podmínka společné domácnosti. Účelem změny právní úpravy bude poskytnout zaměstnancům účastných nemocenského pojištění pracovní volno z důvodu krátkodobého ošetřování nebo péče o člena rodiny. Podle současné právní úpravy na něj nemají nárok. Navrhovaná úprava by jim měla kompenzovat příjem, který se jim sníží v důsledku přerušování výdělečné činnosti z důvodu náhlé potřeby ošetřování.

Přílohy

Příloha č. 1

Legislativní změny v nemocenském pojištění v období 1993 až 2007

- **v roce 1993**
 - ✓ Převedení lázeňské péče do systému zdravotního pojištění.
- **v letech 1993 až 1994**
 - ✓ Nemocenské se začalo poskytovat za kalendářní dny a vypočítávat z průměrné hrubé mzdy za kalendářní čtvrtletí předcházející pojistné události.
 - ✓ Zvýšen příjem rozhodný pro vstup do nemocenského pojištění ze 120 Kč na 400 Kč za kalendářní měsíc.
 - ✓ Zákon č. 307/1993 Sb. přinesl s účinností od 1. 1. 1994 změnu povinného nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných na dobrovolné.
- **v letech 1995 až 1996**
 - ✓ Převedení přídavků na děti, porodného a pohřebného do systému státní sociální podpory; ze systému nemocenského pojištění byly nadále poskytovány kromě nemocenského ještě další tři dávky, a to podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitá pomoc v mateřství a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.
- **v roce 1999**
 - ✓ Byl zaveden systém redukčních hranic pro stanovení výše nemocenského a jejich pravidelná valorizace (každoročně k 1. lednu).
- **v roce 2002**
 - ✓ Bylo rozhodnuto (v souvislosti s řešením finančních dopadů povodně v roce 2002), že se redukční hranice pro stanovení výdělků rozhodných pro výpočet dávek nemocenského pojištění pro rok 2003 nezvýší.
- **v roce 2003**
 - ✓ S účinností od 1. ledna 2004
 - bylo prodlouženo rozhodné období, ze kterého se zjišťuje denní vyměřovací základ pro stanovení dávek nemocenského pojištění, z kalendářního čtvrtletí na 12 kalendářních měsíců,
 - byl snížen denní vyměřovací základ do první redukční hranice pro výpočet nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny za dobu prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti (karantény) nebo potřeby ošetřování,
 - byla snížena procentní sazba pro výpočet nemocenského z 50% na 25% za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti,

- ▶ byla prodloužena doba, po kterou nebudou zvyšovány redukční hranice denního vyměřovacího základu, i na roky 2004 a 2005.
- **v roce 2006**
 - ✓ Od 1. 1. 2006 byly zvýšeny redukční hranice pro výpočet denního vyměřovacího základu.
 - ✓ Byl přijat **nový zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**, spolu se zákonem, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o nemocenském pojištění, byl schválen 25. dubna 2006. Jeho účinnost byla stanovena k 1. lednu 2007. Zákonem č. 585/2006 Sb. došlo k odložení účinnosti zákona č. 187/2006 Sb. o jeden rok, takže měl účinnosti nabýt dnem 1. ledna 2008. (Jeho účinnost však byla odložena ještě jednou až na 1. 1. 2009 - viz níže).
- **v roce 2007**
 - ✓ Od 1. 1. 2007 se znovu zvýšily redukční hranice pro výpočet denního vyměřovacího základu.
 - ✓ Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, s účinností od 1. ledna 2008 přinesl tyto změny
 - ▶ zavedení karenční doby pro poskytování nemocenského, tzn. neposkytování nemocenského za období prvních tří kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti či nařízené karantény,
 - ▶ nezvýšení redukčních hranic pro úpravu denního vyměřovacího základu pro rok 2008,
 - ▶ ponechání redukce příjmu do výše první redukční hranice pro výpočet nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny i po 14. dnu trvání sociální události, pro kterou tyto dávky náleží,
 - ▶ úprava procentních sazeb denní výše nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny,
 - ▶ zkrácení ochranné lhůty (obecná délka ochranné lhůty 42 kalendářních dnů byla zkrácena na 7 kalendářních dnů),
 - ▶ zrušení nároku na podporu při ošetřování člena rodiny z ochranné lhůty,
 - ▶ zrušení nároku na peněžitou pomoc v mateřství uchazeče o zaměstnání,
 - ▶ zrušení „osamělosti“ jako podmínky pro prodloužení poskytování peněžitě pomoci v mateřství z 28 na 37 týdnů,
 - ▶ bylo zavedeno zachování denního vyměřovacího základu pro výpočet další peněžitě pomoci v mateřství v případě opakovaného porodu; podmínkou je, že zaměstnankyně nastupuje na další mateřskou dovolenou za trvání téhož zaměstnání v době, kdy její předchozí dítě není starší 4 let a předchozí denní vyměřovací základ před redukcí je vyšší než denní vyměřovací základ před redukcí stanovený pro další peněžitou pomoc v mateřství.
- **v roce 2008**
 - ✓ Nálezem Ústavního soudu ze dne 23. dubna 2008 vyhlášeným pod č.166/2008 Sb. byla s účinností od 30. 6. 2008 zrušena úprava, kdy se neposkytovalo nemocenské v době prvních tří dnů dočasné pracovní neschopnosti.
 - ✓ Zákon č. 305/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. září 2008, přinesl zejména tyto změny:

- ▶ byla snížena sazba pro výpočet nemocenského za první 3 kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti z 60 % na 25 %,
- ▶ nemocenské náleží i při karanténě kratší než 4 dny,
- ▶ vojákům z povolání a příslušníkům bezpečnostních sborů náleží nemocenské za první 3 kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti ke službě.

- **v roce 2009**

- ✓ Zákon o nemocenském pojištění č. 187/2006 Sb., s účinností od 1. 1. 2009:
 - ▶ přenesl provádění nemocenského pojištění z tzv. velkých organizací (organizace, které měly více než 25 zaměstnanců) na orgány nemocenského pojištění (ČSSZ a OSSZ),
 - ▶ posílil ochranné prvky proti zneužívání systému (karenční doba, náhrada mzdy),
 - ▶ zajistil větší úměrnost výše dávek nemocenského pojištění zaplacenému pojistnému na nemocenské pojištění zvýšením počtu redukčních hranic pro výpočet denního vyměřovacího základu ze dvou na tři,
 - ▶ zainteresoval zaměstnavatele na vývoji pracovní neschopnosti zaměstnanců – zaměstnavatelé začali vyplácet náhradu mzdy za prvních 14 (později 21) dnů dočasné pracovní neschopnosti.
- ✓ V zákoně o pojistném na sociální zabezpečení:
 - ▶ byly upraveny sazby pojistného – zaměstnanci přestali odvádět pojistné na nemocenské pojištění a zaměstnavatelům byla snížena sazba pojistného (ze 4,4 %) na 2,3%, OSVČ byla snížena sazba pojistného na nemocenské pojištění (ze 4,4%) na 1,4%,
 - ▶ dále dostaly OSVČ možnost platit pojistné na nemocenské pojištění z měsíčního vyměřovacího základu, který si stanovily, minimálně z částky 4 000 Kč, a maximální roční výše vyměřovacího základu byla 48násobek průměrné měsíční mzdy (v roce 2009 činila 1 130 640 Kč).
- ✓ Od 1. prosince 2009 nabyl účinnosti zákon č. 302/2009 Sb. Tímto zákonem se změnilly některé povinnosti ošetřujícího lékaře a zaměstnavatele.

- **v roce 2010**

- ✓ Zákon č. 362/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s návrhem zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2010, přinesl opatření, která měla platit pouze pro rok 2010 a jejichž cílem bylo snížení deficitu státního rozpočtu. Přehled změn v oblasti nemocenského pojištění:
 - ▶ zavedení jednotné procentní sazby pro výpočet denní výše nemocenského ve výši 60 %,
 - ▶ snížení zápočtu příjmu pro stanovení denního vyměřovacího základu do první redukční hranice u peněžité pomoci v mateřství a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství ze 100 % na 90 %,
 - ▶ snížení procentní sazby pro výpočet peněžité pomoci v mateřství ze 70 % na 60 %,
 - ▶ zavedení třídní kareční doby u ošetřovného.
- ✓ Od 1. 6. 2010 nabyl účinnosti zákon č. 166/2010 Sb. Tímto zákonem byly zrušeny změny zavedené zákonem č. 362/2009 Sb., které byly účinné od 1. 1. 2010 a týkaly se výše peněžité pomoci v mateřství, ošetřovného a vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství, byla zrušena ustanovení § 21a, § 37a a § 40a.

- **v roce 2011**

- ✓ Od 1. 1. 2011 nabyl účinnosti zákon č. 347/2010 Sb., kterým se měnily některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí. Došlo k těmto změnám:
 - ▶ podpůrná doba u nemocenského začíná 22. kalendářním dnem trvání dočasné pracovní neschopnosti (nebo karantény), v období prvních 21 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti či nařízené karantény poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci náhradu mzdy podle zákoníku práce (toto opatření platí do 31. 12. 2013),
 - ▶ výše nemocenského za kalendářní den činí i nadále jako v roce 2010 60 % denního vyměřovacího základu (bez časového omezení),
 - ▶ zaměstnavatelé zaměstnávající méně než 26 zaměstnanců mohou využít možnosti přihlášení se k vyšší sazbě pojistného na nemocenské pojištění (z 2,3 % na 3,3 %) a je jim refundována polovina náhrady mzdy vyplacené zaměstnancům.
- ✓ OSVČ si již nemohou dobrovolně stanovit vyšší měsíční vyměřovací základ pro platbu pojistného na nemocenské pojištění. Jejich vyměřovací základ pro pojistné na nemocenské pojištění nesmí být vyšší než vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění.
- ✓ Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 55/10 vyhlášený pod č. 80/2011 Sb. – zrušil některá ustanovení zákona č. 347/2010 Sb., kterým se měnily některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti MPSV, uplynutím dne 31. prosince 2011.

- **v roce 2012**

- ✓ Podle zákona č. 364/2011 Sb., kterým se měnily některé zákony v souvislosti s úspornými opatřeními v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí, změny přijaté zákonem č. 347/2010 Sb. platí i nadále od 1. 1. 2012.
- ✓ Zákonem č. 365/2011 Sb., kterým se měnil zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl od 1. 1. 2012 novelizován také zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Touto novelou se rozšířil okruh nemocensky pojištěných osob o zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce. U zaměstnance činného na základě dohody o provedení práce vznikne povinná účast na nemocenském pojištění, pokud splňuje dvě podmínky, a to jednak výkon práce na území ČR a jednak, že v kalendářním měsíci, v němž dohoda o provedení práce trvá, dosáhne započitatelného příjmu v částce vyšší než 10 000 Kč.
- ✓ Zákon č. 470/2011 Sb., kterým se měnil zákon o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - nabyl účinnosti 1. 1. 2012. Tato technická novela zákona přinesla řadu změn, zejména znovu rozšířila okruh nemocensky pojištěných osob.

Další změny v oblasti nemocenského pojištění:

- ▶ do vyloučených dnů se nově zahrnují dny neplaceného pracovního volna,
- ▶ změny v úpravě při stanovování rozhodného období a pravděpodobného příjmu,
- ▶ doba studia, pokud bylo úspěšně ukončeno, se započítává jako doba účasti na nemocenském pojištění při zjišťování podmínky 270 dnů účasti na nemocenském pojištění v posledních dvou letech před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství,

- ▶ dočasná pracovní neschopnost končí 30. dnem ode dne následujícího po dni, v němž byl pojištěnec uznán invalidním, a to i v případě, že by lékař dočasnou pracovní neschopnost neukončil.
- ✓ Nařízení vlády č. 410/2011 Sb., o zvýšení částky rozhodné pro účast zaměstnanců na nemocenském pojištění. Částka rozhodného příjmu pro účast na nemocenském pojištění se zvýšila od 1. 1. 2012 o 500 Kč na částku 2 500 Kč.

Příloha č. 2

Příklady výpočtu náhrady mzdy a dávek nemocenského pojištění¹

Právní stav: leden 2015

Dávky nemocenského pojištění podle zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, a zákona č. 189/2006 Sb., doprovodný zákon.

Náhrada mzdy podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Z nemocenského pojištění se vyplácí čtyři dávky:

nemocenské, ošetřovné, peněžitá pomoc v mateřství (PPM) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

Prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti náleží **náhrada mzdy**.

¹ OBECNĚ - vymezení pojmů pro **NÁHRADU MZDY**

Náhrada mzdy náleží za prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti a je poskytována jen za pracovní dny.

- **Rozhodné období** je vždy předchozí kalendářní čtvrtletí.
- **Průměrný denní výdělek** se stanoví z hrubé mzdy zúčtované zaměstnanci k výplatě v rozhodném období a počtu odpracovaných hodin v rozhodném období. Jestliže zaměstnanec neodpracoval v rozhodném období alespoň 21 dnů, používá se místo průměrného výdělku pravděpodobný výdělek. Ten se zjistí z hrubé mzdy, které zaměstnanec dosáhl od počátku rozhodného období, popřípadě z hrubé mzdy, které by zřejmě dosáhl.
- **Redukce denního průměrného výdělku** (DPVr). Pro redukci jsou stanoveny tři hranice, které jsou 0,175násobkem redukčních hranic pro nemocenské. V roce 2015 je první redukční hranice 155,40 Kč, druhá redukční hranice cca 232,93 Kč a třetí redukční hranice cca 465,85 Kč. Pro náhradu mzdy se z částky do první redukční hranice počítá 90 %, z částky nad první redukční hranicí do druhé redukční hranice se počítá 60 %, z částky nad druhou redukční hranicí do třetí redukční hranice se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
- **Denní výše náhrady** je stanovená procentní sazbou z DPVr. Náhrada mzdy nenáleží za 1. až 3. pracovní den pracovní neschopnosti (karenční doba); od 4. pracovního dne činí 60 % z DPVr. Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

OBECNĚ - vymezení pojmů pro **DÁVKY NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ**

- **Rozhodné období** je zpravidla období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla dočasná pracovní neschopnost (karanténa, potřeba ošetřování člena rodiny, či nástup na mateřskou dovolenou).
- **Denní vyměřovací základ** (DVZ). Započitatelný příjem (veškerý příjem podléhající odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období) se dělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období (do tohoto počtu dnů se však některé dny nezahrnují, aby neodůvodněně nedocházelo k rozmělnění výše denního vyměřovacího základu - např. dny poskytování nemocenského).
- **Redukce denního vyměřovacího základu** (DVZr). Pro redukci jsou stanoveny tři hranice. V roce 2015 je první redukční hranice cca 888 Kč, druhá redukční hranice cca 1 331 Kč a třetí redukční hranice cca 2 662 Kč. Pro nemocenské a ošetřovné se z částky do první redukční hranice počítá 90 %, pro peněžitou pomoc v mateřství 100 %, z částky nad první redukční hranicí do druhé redukční hranice se počítá 60 %, z částky nad druhou redukční hranicí do třetí redukční hranice se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
- **Denní dávka stanovená procentní sazbou:** nemocenské od 15. dne pracovní neschopnosti činí **60 %** z DVZr; peněžitá pomoc v mateřství činí **70 %** z DVZr; ošetřovné činí **60 %** z DVZr.

A. NEMOCENSKÉ A NÁHRADA MZDY

Zadání

Pracovník se stal dočasně práce neschopným 5. ledna 2015 a dočasná pracovní neschopnost (DPN) trvala do 5 února 2015, tj. 32 kalendářních dnů.

Pracovník pobíral:

- 14 kalendářních dnů náhrady mzdy, tj. 10 pracovních dnů, z toho byly první tři pracovní dny bez náhrady mzdy (karenční doba),
- a 18 kalendářních dnů nemocenského.

	leden					únor	
Po		5	12	19	26		2
Út		6	13	20	27		3
St		7	14	21	28		4
Čt	1	8	15	22	29		5
Pá	2	9	16	23	30		6
So	3	10	17	24	31		7
Ne	4	11	18	25		1	8
karenční doba		náhrada mzdy		nemocenské			

A 1) NÁHRADA MZDY

Za prvních 14 kalendářních dnů (10 pracovních) pracovní neschopnosti náleží zaměstnanci náhrada mzdy.

Rozhodné období pro průměrný výdělek (26 357 Kč)

říjen – prosinec 2014

488 pracovních hodin

Výpočet

1. Průměrný hodinový výdělek (PHV)

a) cca 0,8 násobek hrubé mzdy 21 086 Kč

zúčtováno v rozhodném období 63 258 Kč (3*21 086)

průměrný hodinový výdělek **129,63 Kč** (62 400/488)

b) cca 2,0 násobek hrubé mzdy 52 714 Kč

zúčtováno v rozhodném období 158 142 Kč (3*52 714)

průměrný hodinový výdělek **324,06 Kč** (158 142/488)

2. Redukce průměrného hodinového výdělku

a) **116,667 Kč** 129,63* 90 %

b) **213,717 Kč** 155,44*90%+(232,93-155,40)*60%+(324,06-232,93)*30 %

3. Náhrada mzdy (za 1 hodinu)

a) 4. až 14. den DPN	70,0002 Kč	116,667 *60 %
b) 4. až 14. den PN	128,2302 Kč	213,717*60 %

4. Náhrada mzdy za dobu dočasné pracovní neschopnosti

(8 hodin * 7 pracovních dnů)²

a)	<u>3 921 Kč</u>	8*7*70,0002
b)	<u>7 181 Kč</u>	8*7*128,2302

A 2) NEMOCENSKÉ

Započitatelný příjem v měsíci leden až prosinec 2014 činil:

a)	253 027 Kč	0,8 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 (0,8*26 357*12)
b)	632 568 Kč	2,0 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 (2,0* 26 357*12)

Výpočet

1. Rozhodné období

leden až prosinec 2013

365 kalendářních dnů

2. Denní vyměřovací základ (započitatelný příjem /počet dnů v rozhodném období)

a)	Denní vyměřovací základ	693,23 Kč	253 027/365
b)	Denní vyměřovací základ	1 733,06 Kč	632 568/365

3. Redukovaný denní vyměřovací základ ³

a)	624 Kč	693,23*90%
b)	1 186 Kč	888*90% + (1 331 - 888)*60%+(1 733,06 -1 331)*30%

4. Denní dávka nemocenské ⁴

a)	375 Kč	624*60%
b)	712 Kč	1 186*60%

5. Nemocenské za uvedenou dobu nemoci

(18 kalendářních dnů)

a)	6 750 Kč	18*375
b)	12 816 Kč	18*712

² Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

³ Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

⁴ Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

B. OŠETŘOVNÉ

Zadání

Pracovnice pečuje o nemocné dítě a ošetřovné trvalo od 5. ledna do 13. ledna 2015 (9 dnů, tj. max. doba na 1 případ pro neosamělého rodiče). Její započitatelný příjem v měsíci leden až prosinec 2014 činil 0,8 (2,0) násobek průměrné mzdy.

Započitatelný příjem v měsíci leden - prosinec 2014 činil:

- a) **253 027 Kč** 0,8 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 ($0,8 * 26\ 357 * 12$)
- b) **632 568 Kč** 2,0 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 ($2,0 * 26\ 357 * 12$)

Výpočet

1. Rozhodné období

leden – prosinec 2014

365 kalendářních dnů

2. Denní vyměřovací základ (započitatelný příjem/počet dnů v rozhodném období)

- a) Denní vyměřovací základ **693,23 Kč** 253 028/365
- b) Denní vyměřovací základ **1 733,06 Kč** 632 568/365

3. Redukovaný denní vyměřovací základ⁵

- a) **624 Kč** 693,23*90%
- b) **1 186 Kč** $888 * 90\% + (1\ 331 - 888) * 60\% + (1\ 733,06 - 1\ 331) * 30\%$

4. Denní dávka ošetřovného⁶

- a) **375 Kč** 624* 60%
- b) **712 Kč** 1 186*60%

5. Ošetřovné za uvedenou dobu nemoci

(9 kalendářních dnů)

- a) **3 375 Kč** 9*375
- b) **6 408 Kč** 9*712

C. PENĚŽITÁ POMOC V MATEŘSTVÍ (PPM)

⁵ Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

⁶ Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

Zadání

Žena nastoupila na mateřskou dovolenou, která trvala od 5. ledna 2015 do 18. července 2015 (196 kalendářních dnů). PPM náleží po dobu 28 týdnů. Její započitatelný příjem v měsíci leden až prosinec 2014 činil 0,8 (2,0) násobek průměrné mzdy.

Započitatelný příjem v měsíci leden - prosinec 2014 činil:

- a) **253 027 Kč** 0,8 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 (0,8*26 357*12)
- b) **632 568 Kč** 2,0 násobek průměrné mzdy v NH za rok 2014 (2,0* 26 357*12)

Výpočet

1. Rozhodné období

leden – prosinec 2014

365 kalendářních dnů

2. Denní vyměřovací základ (započitatelný příjem/počet dnů v rozhodném období)

- a) Denní vyměřovací základ **693,23 Kč** 253 027/365
- b) Denní vyměřovací základ **1 733,06 Kč** 632 568/365

3. Redukovaný denní vyměřovací základ ⁶

- a) **694 Kč** 693,23*100%
- b) **1 275 Kč** 888*100% + (1 331 - 888)*60%+(1 733,06 - 1 331)*30%

4. Denní dávka peněžité pomoci v mateřství ⁷

- a) **486 Kč** 694*70%
- b) **893 Kč** 1 275*70%

5. Peněžítá pomoc v mateřství za 196 kalendářních dnů

- a) **95 256 Kč** 486*196
- b) **175 028 Kč** 893*196

⁷ Výpočet se zaokrouhlí na celé Kč nahoru.

D. VYROVNÁVACÍ PŘÍSPĚVEK V TĚHOTENSTVÍ A MATEŘSTVÍ

Zadání

Pracovnice byla převedena na jinou práci z důvodu těhotenství dne 1. února 2015, na mateřskou dovolenou nastupuje dne 1. května 2015. Před převedením její započitatelný příjem v měsíci únor 2014 až leden 2015 činil 312 000 (v průměru 26 000 Kč měsíčně) a po převedení činil v každém měsíci 16 000 Kč.

Výpočet

1. **Rozhodné období** **únor 2014 – leden 2015**
365 kalendářních dnů
2. **Denní vyměřovací základ před převedením**

Započitatelný příjem	312 000 Kč	12*26 000
Denní vyměřovací základ	854,79 Kč	312 000/365
3. **Redukce denního vyměřovacího základu**

855 Kč	854,79*100%
---------------	-------------
4. **Průměrná denní částka na 1 kalendářní den po převedení**

tj. průměr započitatelných příjmů připadajících na 1 kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení

únor	571,43 Kč	16 000 / 28
březen	516,13 Kč	16 000 / 31
duben	533,33 Kč	16 000 / 30
5. **Denní vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství ²⁾**

tj. rozdíl denního vyměřovacího základu zjištěného ke dni převedení a průměru započitatelných příjmů na 1 kalendářní den po převedení

únor	284 Kč	855 – 571,43
březen	339 Kč	855 – 516,13
duben	322 Kč	855 – 533,33
6. **Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství za období od převedení do nástupu na mateřskou dovolenou**

<u>28 121 Kč</u>	284*28+339*31+322*30
-------------------------	----------------------

Pozn.: Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se poskytuje nejdéle do nástupu ženy na mateřskou dovolenou a po ukončení mateřské dovolené nejdéle do konce devátého měsíce po porodu.

Výše dávek nemocenského pojištění i náhrady mzdy podle současného právního stavu je možné si spočítat na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí: [www.mpsv.cz/nemocenske_pojištění/ kalkulačky](http://www.mpsv.cz/nemocenske_pojištění/kalkulačky) (<http://www.mpsv.cz/cs/13622>)

Příloha č. 3

Statistika

Statistiku dočasné pracovní neschopnosti sleduje Český statistický úřad (ČSÚ), Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) a Ústav zdravotnických informací.

A) Vývoj základních ukazatelů ze statistiky ČSÚ

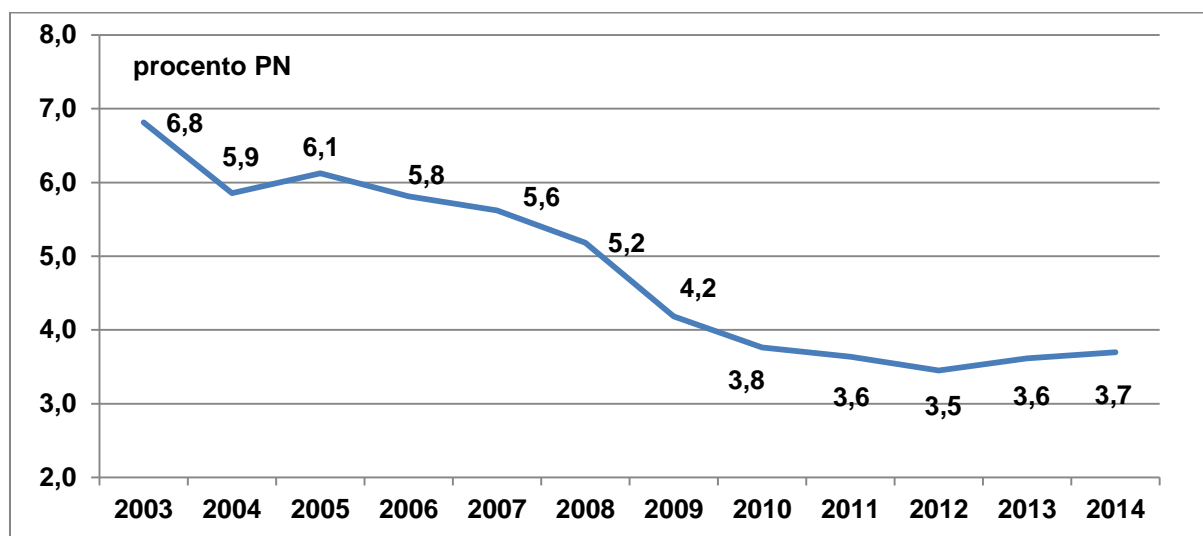
Historicky první údaje o pracovní neschopnosti byly k dispozici z ČSÚ. Statistika nově hlášených případů pracovní neschopnosti byla zpracovávána ze dvou zdrojů - z výkazů Nem-Úr, které vyplňovali zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci (prováděli nemocenské pojištění sami) a z dat ČSSZ, kde zaměstnancům „malých organizací do 25 zaměstnanců“ prováděly nemocenské pojištění okresní správy sociálního zabezpečení. Výkazy Nem-Úr jsou od roku 2012 zrušeny a ČSÚ zpracovává jen data z databáze ČSSZ.

Vývoj základních statistických ukazatelů o pracovní neschopnosti v období 1993 až 2014, které vykazuje ČSÚ, jsou uvedeny v následujících grafech.

Základní charakteristikou vývoje DPN je **průměrné procento pracovní neschopnosti**, které mělo nejvyšší hodnotu (6,81%) v roce 2003, od té doby se postupně snižuje a v roce 2012 dosáhlo nejnižší hodnoty (3,45) za sledované období. Uvedené údaje znamenají, že v roce 2003 denně chybělo na pracovišti z důvodu DPN 68 pracovníků z tisíce, kdežto v roce 2012 to bylo jen 35 pracovníků z tisíce.

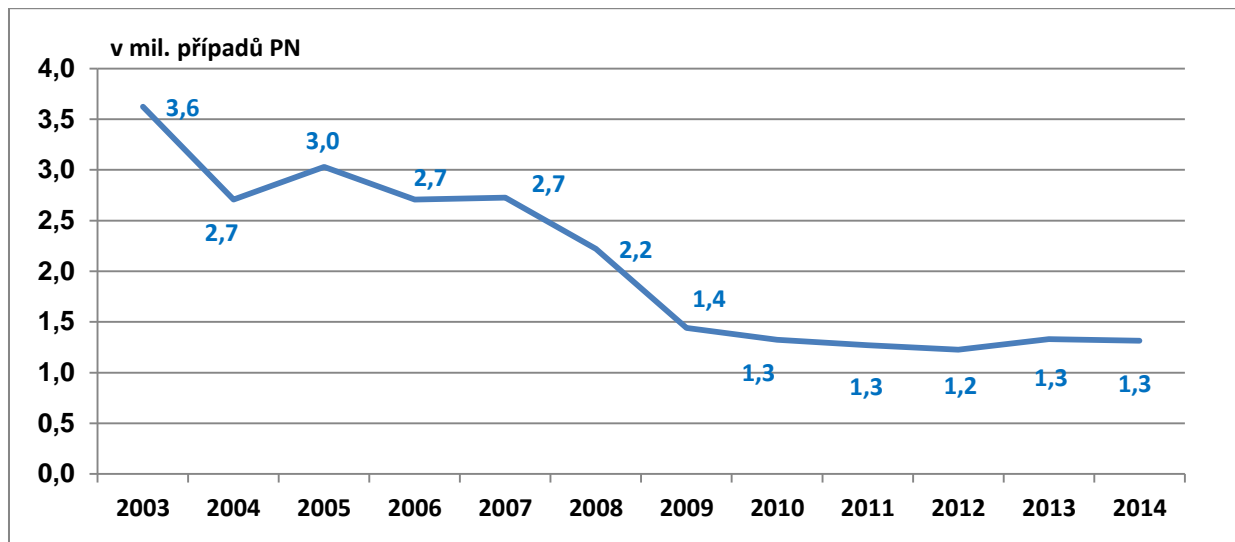
$$\text{průměrné \% PN} = \frac{\text{počet prostonaných kalendářních dnů v daném období}}{\text{počet pracovníků} * \text{počet kalendářních dnů v daném období}}$$

Vývoj průměrného procenta pracovní neschopnosti

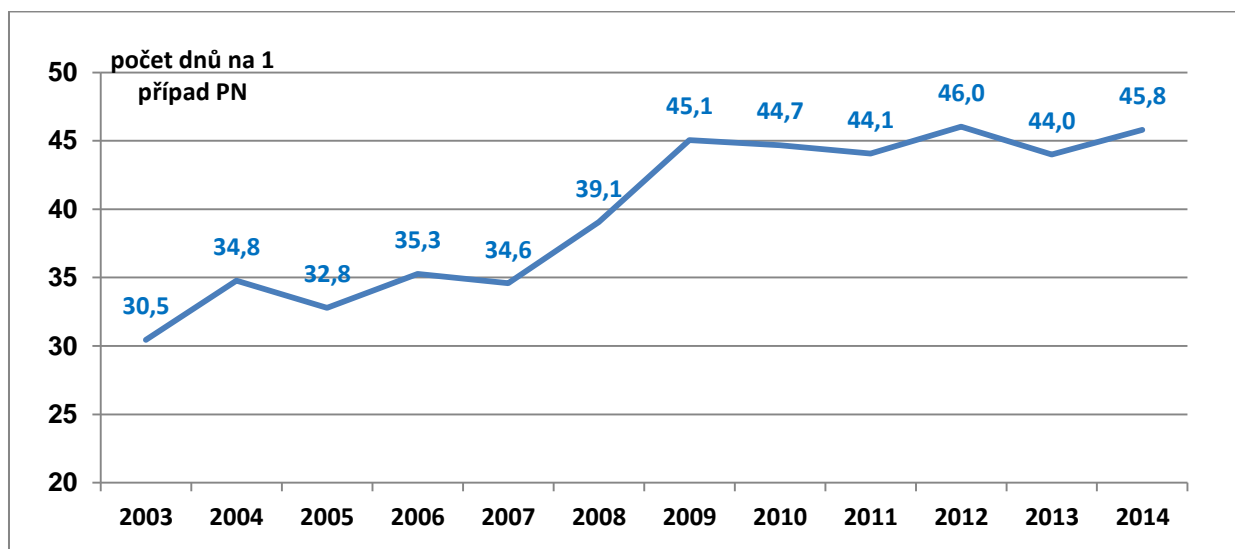
Výrazně se snižuje **počet nově hlášených případů**. Nejvíce hlášených případů bylo v období 1994 až 1998. Nejméně případů (1,2 mil.) bylo v roce 2012, což bylo 28 % z počtu roku 1995 (4,3 mil.).

Vývoj počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti

Naopak roste **délka doby trvání jednoho případu**. Nejnižší hodnota byla v roce 1993, nejvyšší v roce 2012. Ze statistiky ČSSZ o ukončených případech podle délky doby trvání jednoho případu vyplývá, že ubývají případy právě krátkodobých nemocí a v souboru se počet dlouhodobých nemocí příliš nemění. Je třeba též připomenout, že v době vyššího výskytu zánětu dýchacích cest (např. v roce 2007) se průměrná délka doby trvání zkracuje, neboť při chřipce bývá dočasná pracovní neschopnost kratší, čímž se průměrná doba trvání DPN snižuje.

Vývoj průměrné doby trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti

B) Vývoj základních ukazatelů ze statistiky ČSSZ

B 1) Počet pojištěnců a počet pojistných vztahů

S novým zákonem o nemocenském pojištění, kdy přešlo vyplácení dávek nemocenského pojištění pro všechny pojištěnce na OSSZ (tj. i pro zaměstnance z organizací s více než 25 zaměstnanci), se otevřely další nové možnosti centrálního zpracování údajů na **ČSSZ**. Došlo též ke změně sledování počtu pojištěnců - od února 2009 je znám počet pojištěnců a počet pojistných vztahů. Před tímto datem byl k dispozici jen jediný údaj - pojištěnec, který měl více zaměstnání u jednoho zaměstnavatele, byl evidován jednou, pojištěnec se zaměstnáním u více zaměstnavatelů, byl evidován vícekrát.

Průměrný počet pojištěných (pojistných vztahů) v letech 1993 - 2014

Rok	Zaměstnanci velkých organizací	Zaměstnanci malých organizací	OSVČ vykonávající činnost	OSVČ povin. platit zál. na DP	OSVČ účastní na nem. poj.	Celkem důchodově pojištění *)	Celkem nemocensky pojištění	Celkem důchodově pojištění **)	Zaměstnanci (VO + MO)
1993	3 813 276	773 968		464 688	464 688	5 051 932	5 051 932		4 587 244
1994	3 860 657	893 119		536 632	437 334	5 290 408	5 191 110		4 753 776
1995	3 711 838	934 068		575 113	425 257	5 221 019	5 071 163		4 645 906
1996	3 630 741	1 006 108		563 383	376 885	5 200 232	5 013 735		4 636 849
1997	3 563 057	894 265	774 384	586 337	344 035	5 043 659	4 801 356	5 231 706	4 457 322
1998	3 378 472	911 052	842 915	603 279	331 918	4 892 804	4 621 443	5 132 440	4 289 525
1999	3 234 067	883 012	891 261	610 105	321 730	4 727 183	4 438 809	5 008 339	4 117 078
2000	3 168 542	847 094	931 205	619 259	313 499	4 634 894	4 329 135	4 946 840	4 015 636
2001	3 177 115	888 954	958 289	628 051	303 636	4 694 120	4 369 705	5 024 359	4 066 069
2002	3 156 615	911 329	975 520	640 813	298 410	4 708 756	4 366 354	5 043 464	4 067 943
2003	3 084 029	936 311	993 360	645 577	294 725	4 665 916	4 315 064	5 013 700	4 020 340
2004	3 092 817	947 595	963 169	726 604	278 710	4 767 015	4 319 121	5 003 581	4 040 412
2005	3 127 321	958 014	920 858	740 499	251 358	4 825 833	4 336 693	5 006 193	4 085 335
2006	3 194 245	967 353	904 942	714 322	230 343	4 875 920	4 391 941	5 066 539	4 161 598
2007	3 267 380	986 559	911 735	713 910	215 541	4 967 848	4 469 479	5 165 674	4 253 938
2008	3 341 831	996 554	930 758	725 203	202 696	5 063 588	4 541 081	5 269 142	4 338 385
2009	4 355 310	82 042	953 273	755 211	151 476	5 192 563	4 588 828	5 390 625	4 437 352
2010	4 457 240		971 556	733 677	143 732	5 190 917	4 600 972	5 428 796	4 457 240
2011	4 513 322		998 452	742 251	122 443	5 255 573	4 635 766	5 511 774	4 513 322
2012	4 510 283		1 004 429	730 682	99 517	5 240 965	4 609 800	5 514 712	4 510 283
2013	4 482 965		987 580	699 815	92 680	5 182 780	4 575 644	5 470 544	4 482 965
2014	4 502 981		977 763	681 119	89 948	5 184 101	4 592 929	5 480 744	4 502 981

Průměrný počet pojištěnců v letech 2009 - 2014

Rok	Zaměstnanci	OSVČ vykonávající činnost	OSVČ povin. platit zál. na DP	OSVČ účastní na nem. poj.	Celkem důchodově pojištění *)	Celkem nemocensky pojištění	Celkem důchodově pojištění **)	Zaměstnanci (VO + MO)
2009		314 795	253 309	54 643				
2010	4 196 648	971 556	733 677	143 732	4 930 325	4 340 380	5 168 204	4 196 648
2011	4 257 171	998 452	742 251	122 443	4 999 422	4 379 614	5 255 623	4 257 171
2012	4 259 146	1 004 429	730 682	99 517	4 989 828	4 358 663	5 263 575	4 259 146
2013	4 240 873	987 580	699 815	92 680	4 940 688	4 333 552	5 228 452	4 240 873
2014	4 266 576	977 763	681 119	89 948	4 947 695	4 356 524	5 244 339	4 266 576

Zdroj: Účetní zprávy ČSSZ

*) podle počtu OSVČ povinných platit zálohy na DP

***) podle počtu OSVČ vykonávajících činnost

Od února 2009 neexistuje rozlišení na velké a malé organizace.

Od února 2009 vykazuje ČSSZ zvlášť nově definovaný počet pojištěnců a zvlášť počet pojistných vztahů, přičemž žádný z těchto nových ukazatelů není plně srovnatelný s dříve vykazovaným počtem pojištěných.

Dříve vykazovanému počtu pojištěných odpovídají spíše nově vykazované počty pojistných vztahů.

B 2) Finanční bilance nemocenského pojištění

Kromě období 2000 až 2003 a roku 2009 vykazoval systém nemocenského pojištění vyšší výběr pojistného, než bylo vyplaceno na dávky. Celkový rozdíl mezi příjmy a výdaji za období 1993 až 2014 představuje 78,1 mld. Kč.

Příjmy a výdaje na nemocenské pojištění

A) zaměstnanci

ROK	PŘÍJMY 1) (mil. Kč)	VÝDAJE (mil. Kč)					ROZDÍL příjmy - výdaje	PODÍL příjmy : výdaje
		nemo- censké	POČR 2)	peněžitá pomoc v mateřství	vyrovná- vací příspěvek	CELKEM		
1993	13 495	9 432	656	1 579	18	11 684	1 811	115%
1994	16 419	13 355	835	1 707	17	15 914	505	103%
1995	18 991	15 176	894	1 701	18	17 789	1 202	107%
1996	20 502	17 394	927	1 789	9	20 120	382	102%
1997	22 560	16 685	864	1 939	8	19 496	3 064	116%
1998	24 112	15 452	766	2 003	7	18 227	5 885	132%
1999	24 912	16 124	696	2 125	6	18 950	5 962	131%
2000	26 339	23 283	785	2 227	8	26 803	-464	98%
2001	28 682	25 200	957	3 012	7	29 176	-494	98%
2002	30 721	27 825	893	3 447	7	32 171	-1 450	95%
2003	32 336	29 079	1 004	3 729	6	33 817	-1 481	96%
2004	34 842	24 291	730	4 075	5	29 101	5 741	120%
2005	36 772	25 815	819	4 521	4	31 159	5 613	118%
2006	39 689	26 485	825	4 914	4	32 228	7 461	123%
2007	43 442	27 412	893	5 828	4	34 137	9 304	127%
2008	45 836	24 325	811	6 227	4	31 368	14 468	146%
2009	22 779	17 622	729	6 937	5	25 294	-2 515	90%
2010	23 532	13 488	431	7 032	4	20 955	2 577	112%
2011	24 317	11 510	640	7 051	6	19 206	5 111	127%
2012	24 669	11 102	682	7 089	7	18 880	5 789	131%
2013	24 831	11 833	843	7 180	7	19 862	4 969	125%
2014	25 654	13 700	854	7 266	9	21 829	3 825	118%

B) OSVČ

ROK	PŘÍJMY 1) (mil. Kč)	VÝDAJE (mil. Kč)					ROZDÍL příjmy - výdaje	PODÍL příjmy : výdaje
		nemo- censké	POČR 2)	peněžitá pomoc v mateřství	vyrovná- vací příspěvek	CELKEM		
1993	638	233		44		277	361	230%
1994	645	234		25		259	386	249%
1995	613	240		21		261	352	235%
1996	490	268		22		290	200	169%
1997	823	274		24		297	526	277%
1998	548	281		25		306	242	179%
1999	543	310		26		337	207	161%
2000	585	370		33		403	183	145%
2001	639	374		36		409	230	156%
2002	698	398		40		437	261	160%
2003	708	444		45		489	219	145%
2004	791	414		49		462	328	171%
2005	825	443		58		501	324	165%
2006	838	478		67		545	293	154%
2007	901	469		65		534	368	169%
2008	840	444		70		514	327	164%
2009	518	592		147		739	-221	70%
2010	559	1 456		378		1 833	-1 274	31%
2011	321	1 844		455		2 299	-1 978	14%
2012	171	363		135		498	-327	34%
2013	190	203		79		281	-92	67%
2014	196	180		68		248	-52	79%

C) celkem

ROK	PŘÍJMY 1) (mil. Kč)	VÝDAJE (mil. Kč)				CELKEM	ROZDÍL příjmy - výdaje	PODÍL příjmy : výdaje
		nemo- censké	POČR 2)	peněžitá pomoc v mateřství	vyrovná- vací příspěvek			
1993	14 133	9 665	656	1 623	18	11 961	2 172	118%
1994	17 064	13 589	835	1 732	17	16 173	891	106%
1995	19 604	15 416	894	1 722	18	18 050	1 554	109%
1996	20 992	17 662	927	1 811	9	20 410	582	103%
1997	23 383	16 959	864	1 963	8	19 794	3 590	118%
1998	24 660	15 733	766	2 028	7	18 533	6 127	133%
1999	25 455	16 434	696	2 151	6	19 287	6 168	132%
2000	26 924	23 653	785	2 760	8	27 205	-281	99%
2001	29 321	25 574	957	3 047	7	29 585	-264	99%
2002	31 419	28 222	893	3 487	7	32 609	-1 190	96%
2003	33 044	29 523	1 004	3 774	6	34 307	-1 263	96%
2004	35 632	24 704	730	4 123	5	29 563	6 069	121%
2005	37 597	26 258	819	4 579	4	31 660	5 937	119%
2006	40 527	26 963	825	4 981	4	32 773	7 754	124%
2007	44 343	27 881	893	5 893	4	34 671	9 672	128%
2008	46 677	24 769	811	6 297	4	31 882	14 795	146%
2009	23 298	18 215	729	7 084	5	26 033	-2 736	89%
2010	24 091	14 944	431	7 410	4	22 789	1 303	106%
2011	24 638	13 354	640	7 506	6	21 505	3 133	115%
2012	24 840	11 465	682	7 224	7	19 377	5 463	128%
2013	25 021	12 035	843	7 258	7	20 143	4 877	124%
2014	25 850	13 881	854	7 334	9	22 077	3 773	117%

B 3) Nemocenské

Počet proplacených dnů nemocenského - celkem

	2012	2013	2014
leden	3 155 554	3 243 500	3 468 623
únor	3 158 925	3 092 324	3 507 119
březen	3 243 322	3 280 187	3 713 637
duben	3 192 279	3 507 413	3 912 367
květen	3 045 663	3 240 853	3 710 950
červen	2 870 270	2 959 242	3 581 095
červenec	2 631 789	2 855 184	3 530 729
srpen	2 675 137	2 795 334	3 378 047
září	2 463 755	2 710 026	3 298 670
říjen	2 574 227	2 598 561	3 172 482
listopad	2 757 156	2 814 545	3 403 726
prosinec	2 696 798	2 848 656	3 843 481
celkem	34 464 875	35 945 825	42 520 926

Počet proplacených dnů nemocenského - zaměstnanci

	2012	2013	2014
leden	2 996 082	3 140 742	3 369 015
únor	2 992 237	2 967 545	3 389 243
březen	3 072 682	3 151 191	3 590 912
duben	3 043 502	3 372 177	3 787 622
květen	2 916 506	3 122 416	3 609 464
červen	2 762 796	2 863 107	3 487 618
červenec	2 539 855	2 766 192	3 444 420
srpen	2 588 420	2 715 613	3 300 143
září	2 383 340	2 631 098	3 221 592
říjen	2 494 960	2 524 727	3 097 501
listopad	2 674 425	2 737 489	3 322 224
prosinec	2 611 036	2 766 540	3 753 573
celkem	33 075 841	34 758 837	41 373 327

Počet proplacených dnů nemocenského - OSVČ

	2012	2013	2014
leden	159 472	102 758	99 608
únor	166 688	124 779	117 876
březen	170 640	128 996	122 725
duben	148 777	135 236	124 745
květen	129 157	118 437	101 486
červen	107 474	96 135	93 477
červenec	91 934	88 992	86 309
srpen	86 717	79 721	77 904
září	80 415	78 928	77 078
říjen	79 267	73 834	74 981
listopad	82 731	77 056	81 502
prosinec	85 762	82 116	89 908
celkem	1 389 034	1 186 988	1 147 599

B 4) Ošetřovné

Počet proplacených dnů ošetřovného

	2012	2013	2014
leden	183 459	185 996	214 101
únor	169 013	233 841	210 459
březen	200 232	279 794	254 412
duben	211 382	253 411	250 844
květen	184 945	200 965	226 837
červen	131 973	139 281	197 575
červenec	117 831	155 294	201 055
srpen	75 484	89 002	122 827
září	62 387	83 377	109 093
říjen	121 354	152 148	188 125
listopad	160 380	186 261	227 274
prosinec	173 651	191 370	285 546
celkem	1 792 091	2 150 740	2 488 148

Počet případů výplaty ošetřovného

	2012	2013	2014
leden	30 103	31 495	30 858
únor	28 264	38 609	30 412
březen	33 381	45 416	36 350
duben	35 496	41 918	42 783
květen	31 003	34 018	32 745
červen	22 651	24 070	28 962
červenec	20 499	26 624	29 291
srpen	12 303	14 358	17 009
září	10 260	13 859	15 380
říjen	21 599	26 963	28 109
listopad	27 579	31 804	32 902
prosinec	29 814	32 998	41 457
celkem	302 952	362 123	366 258

B 5) Peněžítá pomoc v mateřství

Počet případů peněžíté pomoci v mateřství

	2012		2013		2014	
	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových
leden	45 698	6 800	45 326	5 912	44 503	6 105
únor	44 625	6 326	44 577	5 945	43 612	6 143
březen	44 099	6 435	43 564	5 676	42 612	5 611
duben	43 866	6 411	43 611	6 179	42 783	6 213
květen	43 945	6 360	43 534	6 361	43 018	6 262
červen	44 963	6 652	44 182	6 670	44 235	6 986
červenec	45 678	6 629	44 692	6 722	45 285	6 880
srpen	46 532	6 663	45 346	6 667	45 969	6 623
září	46 729	6 632	45 853	6 538	46 656	6 724
říjen	46 954	6 460	45 643	5 912	46 129	5 805
listopad	46 326	6 015	45 343	5 781	45 650	5 653
prosinec	45 662	5 824	44 741	5 760	45 375	5 796

Počet případů peněžíté pomoci v mateřství - ZAMĚSTNANCI

	2012		2013		2014	
	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových
leden	44 063	6 566	44 131	5 740	43 473	5 968
únor	43 097	6 120	43 429	5 799	42 612	6 005
březen	42 671	6 251	42 453	5 532	41 645	5 486
duben	42 490	6 235	42 525	6 039	41 789	6 060
květen	42 591	6 163	42 472	6 217	42 052	6 146
červen	43 601	6 452	43 134	6 522	43 271	6 847
červenec	44 349	6 447	43 623	6 539	44 312	6 723
srpen	45 220	6 483	44 275	6 523	44 983	6 489
září	45 462	6 463	44 816	6 406	45 665	6 570
říjen	45 679	6 276	44 598	5 756	45 141	5 682
listopad	45 067	5 861	44 281	5 629	44 666	5 510
prosinec	44 459	5 682	43 714	5 639	44 376	5 660

Počet případů peněžíté pomoci v mateřství - OSVČ

	2012		2013		2014	
	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových	počet případů	z toho nových
leden	1 635	234	1 195	172	1 030	137
únor	1 528	206	1 148	146	1 000	138
březen	1 428	184	1 111	144	967	125
duben	1 376	176	1 086	140	994	153
květen	1 354	197	1 062	144	966	116
červen	1 362	200	1 048	148	964	139
červenec	1 329	182	1 069	183	973	157
srpen	1 312	180	1 071	144	986	134
září	1 267	169	1 037	132	991	154
říjen	1 275	184	1 045	156	988	123
listopad	1 259	154	1 062	152	984	143
prosinec	1 203	142	1 027	121	999	136

B 6) Průměrné počty zaměstnanců a průměrné počty OSVČ Průměrné vyměřovací základy zaměstnanců a OSVČ

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Průměrný počet pojištěnců (v tis.)						
- zaměstnanci	4 132	4 197	4 257	4 259	4 241	4 267
- OSVČ důchodově poj.	756	734	742	731	700	681
Celkem pojištění	4 888	4 930	4 999	4 990	4 941	4 948
Podíl OSVČ z celkového počtu pojištěných v %	15,5	14,9	14,8	14,6	14,2	13,8
Průměr. vyměř. základ pro pojistné (v Kč/měs.)						
- zaměstnanci	20 491	20 367	20 755	20 983	21 187	21 727
- OSVČ důchodově poj.	10 004	8 515	8 834	9 116	9 059	9 185
Podíl VZ OSVČ k VZ zaměstnanců v %	48,8	41,8	42,6	43,4	42,8	42,3
Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnosti (v mld. Kč)						
- organizace	320,1	323,1	334,0	337,8	339,6	350,4
- OSVČ důchodově poj.	26,5	21,9	23,0	23,3	22,2	21,9
Celkem	346,5	345,0	357,0	361,2	361,8	372,3
Podíl pojistného OSVČ z celk. poj. v %	7,6	6,3	6,4	6,5	6,1	5,9

VZ = vyměřovací základ

Údaje z účetních zpráv ČSSZ

C) Údaje MPSV

C 1) Vliv opatření na výdaje nemocenského pojištění

Změna právních předpisů velmi významně ovlivňuje vývoj finanční bilance systému nemocenského pojištění. V období 2013 až 2014 nebyly provedeny žádné legislativní změny, které by měly výrazný vliv na vyrovnanost finanční bilance nemocenského pojištění. Vyčíslení hlavních úsporných opatření realizovaných v nemocenském pojištění v období 2003 až 2012 jsou uvedeny v předchozí zprávě - Analýza nemocenského pojištění z roku 2013.

C 2) Vývoj parametrů pro výpočet nemocenského a peněžité pomoci v mateřství

Nemocenské											
Hranice pro redukcí denního započitatelného příjmu a maximální denní výše dávky											
Období platnosti redukčních hranic	Redukční hranice			Redukce započitatelného příjmu				Maximální denní vyměřovací základ	Pro období nemoci	Maximální denní výše dávky	
	první	druhá	třetí	příjem z částky do	redu- kovan na	příjem z částky nad - do	redu- kovan na			sazba dávky	výše dávky
od 1.1.1993 do 31.12. 1993	190 Kč			190 Kč	nereduk.			190 Kč	1.-3.den	50%	95 Kč
									od 4. dne	69%	132 Kč
od 1.1.1994 do 1.10.1999	270 Kč			270 Kč	nereduk.			270 Kč	1.-3.den	50%	135 Kč
									od 4. dne	69%	187 Kč
od 1.10.1999 do 31.12.1999	360 Kč	540 Kč		360 Kč	nereduk.	360 Kč - 540 Kč	60%	468 Kč	1.-3.den	50%	234 Kč
									od 4. dne	69%	323 Kč
od 1.1.2000 do 31.12.2000	400 Kč	590 Kč		400 Kč	nereduk.	400 Kč - 590 Kč	60%	514 Kč	1.-3.den	50%	257 Kč
									od 4. dne	69%	355 Kč
od 1.1.2001 do 31.12.2001	430 Kč	630 Kč		430 Kč	nereduk.	430 Kč - 630 Kč	60%	550 Kč	1.-3.den	50%	275 Kč
									od 4. dne	69%	380 Kč
od 1.1.2002 do 31.12.2003	480 Kč	690 Kč		480 Kč	nereduk.	480 Kč - 690 Kč	60%	606 Kč	1.-3.den	50%	303 Kč
									od 4. dne	69%	419 Kč
od 1.1.2004 do 31.12.2005	480 Kč	690 Kč		480 Kč	90%	480 Kč - 690 Kč	60%	558 Kč	1.-3.den	25%	140 Kč
									4.-14. den	69%	386 Kč
				480 Kč	nereduk.	480 Kč - 690 Kč	60%	606 Kč	od 15. dne	69%	419 Kč
od 1.1.2006 do 31.12.2006	510 Kč	730 Kč		510 Kč	90%	510 Kč - 730 Kč	60%	591 Kč	1.-3.den	25%	148 Kč
									4.-14. den	69%	408 Kč
				510 Kč	nereduk.	510 Kč - 730 Kč	60%	642 Kč	od 15. dne	69%	443 Kč
od 1.1.2007 do 31.12.2007	550 Kč	790 Kč		550 Kč	90%	550 Kč - 790 Kč	60%	639 Kč	1.-3.den	25%	160 Kč
									4.-14. den	69%	441 Kč
				550 Kč	nereduk.	550 Kč - 790 Kč	60%	694 Kč	od 15. dne	69%	479 Kč
od 1.1.2008 do 30.6.2008	550 Kč	790 Kč		550 Kč	90%	550 Kč - 790 Kč	60%	639 Kč	1.-3.den	0%	0 Kč
									4.-30. den	60%	384 Kč
									31.-60. den	66%	422 Kč
									od 61. dne	72%	461 Kč
od 1.7.2008 do 31.8.2008	550 Kč	790 Kč		550 Kč	90%	550 Kč - 790 Kč	60%	639 Kč	1.-30.den	60%	384 Kč
									31.-60. den	66%	422 Kč
									od 61. dne	72%	461 Kč
od 1.9.2008 do 31.12.2008	550 Kč	790 Kč		550 Kč	90%	550 Kč - 790 Kč	60%	639 Kč	1.-3.den	25%	160 Kč
									4.-30. den	60%	384 Kč
									31.-60. den	66%	422 Kč
									od 61. dne	72%	461 Kč
od 1.1.2009 do 31.12.2009	786 Kč	1 178 Kč	2 356 Kč	786 Kč	90%	786 Kč - 1 178 Kč 1 178 Kč - 2 356 Kč	60%	1 296 Kč	15.-30. den	60%	778 Kč
									31.-60. den	66%	856 Kč
									od 61. dne	72%	934 Kč
od 1.1.2010 do 31.12.2010	791 Kč	1 186 Kč	2 371 Kč	791 Kč	90%	791 Kč - 1 186 Kč 1 186 Kč - 2 371 Kč	60%	1 305 Kč	od 15. dne	60%	783 Kč
od 1.1.2011 do 31.12.2011	825 Kč	1 237 Kč	2 474 Kč	825 Kč	90%	825 Kč - 1 237 Kč 1 237 Kč - 2 474 Kč	60%	1 361 Kč	od 21. dne	60%	817 Kč
od 1.1.2012 do 31.12.2012	838 Kč	1 257 Kč	2 514 Kč	838 Kč	90%	838 Kč - 1 257 Kč 1 257 Kč - 2 514 Kč	60%	1 383 Kč	od 21. dne	60%	830 Kč
od 1.1.2013 do 31.12.2013	863 Kč	1 295 Kč	2 589 Kč	863 Kč	90%	863 Kč - 1 295 Kč 1 295 Kč - 2 589 Kč	60%	1 425 Kč	od 21. dne	60%	855 Kč
od 1.1.2014 do 31.12.2014	865 Kč	1 298 Kč	2 595 Kč	865 Kč	90%	865 Kč - 1 298 Kč 1 298 Kč - 2 595 Kč	60%	1 428 Kč	od 15. dne	60%	857 Kč
od 1.1.2015 do 31.12.2015	888 Kč	1 331 Kč	2 662 Kč	888 Kč	90%	888 Kč - 1 331 Kč 1 331 Kč - 2 662 Kč	60%	1 465 Kč	od 15. dne	60%	879 Kč
od 1.1.2016 do 31.12.2016	901 Kč	1 351 Kč	2 701 Kč	901 Kč	90%	901 Kč - 1 351 Kč 1 351 Kč - 2 701 Kč	60%	1 486 Kč	od 15. dne	60%	892 Kč

Peněžítá pomoc v mateřství

Hranice pro redukcí denního započítatelného příjmu a maximální denní výše dávky

Období platnosti redukčních hranic	Redukční hranice		Redukce započítatelného příjmu				Maximální denní vyměřovací základ	Maximální denní výše dávky		
	první	druhá (třetí)	příjem z částky do	redu- kován na	příjem			redu- kován na	sazba dávky	výše dávky
					nad	do				
od 1.1.1993 do 31.12. 1993	190 Kč		190 Kč	nereduk.				190 Kč		
od 1.1.1994 do 1.10.1999	270 Kč		270 Kč	nereduk.				270 Kč		
od 1.10.1999 do 31.12.1999	360 Kč	540 Kč	360 Kč	nereduk.	360 Kč	- 540 Kč	60%	468 Kč		
od 1.1.2000 do 31.12.2000	400 Kč	590 Kč	400 Kč	nereduk.	400 Kč	- 590 Kč	60%	514 Kč		
od 1.1.2001 do 31.12.2001	430 Kč	630 Kč	430 Kč	nereduk.	430 Kč	- 630 Kč	60%	550 Kč		
od 1.1.2002 do 31.12.2003	480 Kč	690 Kč	480 Kč	nereduk.	480 Kč	- 690 Kč	60%	606 Kč		
od 1.1.2004 do 31.12.2005	480 Kč	690 Kč	480 Kč	nereduk.	480 Kč	- 690 Kč	60%	606 Kč	69%	419 Kč
od 1.1.2006 do 31.12.2006	510 Kč	730 Kč	510 Kč	nereduk.	510 Kč	- 730 Kč	60%	642 Kč	69%	443 Kč
od 1.1.2007 do 31.12.2007	550 Kč	790 Kč	550 Kč	nereduk.	550 Kč	- 790 Kč	60%	694 Kč	69%	479 Kč
od 1.1.2008 do 30.6.2008	550 Kč	790 Kč	550 Kč	100%	550 Kč	- 790 Kč	60%	694 Kč	69%	479 Kč
od 1.9.2008 do 31.12.2008	550 Kč	790 Kč	550 Kč	100%	550 Kč	- 790 Kč	60%	694 Kč	69%	479 Kč
od 1.1.2009 do 31.12.2009	786 Kč	1 178 Kč 2 356 Kč	786 Kč	100%	786 Kč	- 1 178 Kč - 2 356 Kč	60% 30%	1 375 Kč		
od 1.1.2010 do 31.5.2010	791 Kč	1 186 Kč 2 371 Kč	791 Kč	90%	791 Kč	- 1 186 Kč - 2 371 Kč	60% 30%	1 305 Kč	60%	783 Kč
od 1.6.2010 do 31.12.2010	791 Kč	1 186 Kč 2 371 Kč	791 Kč	100%	791 Kč	- 1 186 Kč - 2 371 Kč	70% 30%	1 423 Kč	60%	854 Kč
od 1.1.2011 do 31.12.2011	825 Kč	1 237 Kč	2 474 Kč	100%	825 Kč	- 1 237 Kč - 2 474 Kč	60% 30%	1 444 Kč	70%	1 011 Kč
od 1.1.2012 do 31.12.2012	838 Kč	1 257 Kč	2 514 Kč	100%	838 Kč	- 1 257 Kč - 2 514 Kč	60% 30%	1 467 Kč	70%	1 027 Kč
od 1.1.2013 do 31.12.2013	863 Kč	1 295 Kč	2 589 Kč	100%	863 Kč	- 1 295 Kč - 2 589 Kč	60% 30%	1 511 Kč	70%	1 058 Kč
od 1.1.2014 do 31.12.2014	865 Kč	1 298 Kč	2 595 Kč	100%	865 Kč	- 1 298 Kč - 2 595 Kč	60% 30%	1 514 Kč	70%	1 060 Kč
od 1.1.2015 do 31.12.2015	888 Kč	1 331 Kč	2 662 Kč	100%	888 Kč	- 1 331 Kč - 2 662 Kč	60% 30%	1 554 Kč	70%	1 088 Kč
od 1.1.2016 do 31.12.2016	901 Kč	1 351 Kč	2 701 Kč	100%	901 Kč	- 1 351 Kč - 2 701 Kč	60% 30%	1 576 Kč	70%	1 104 Kč

Tabulky ukazatelů PN v letech 1993 - 2014

	rok 1993	rok 1994	rok 1995	rok 1996	rok 1997
Počet ukončených případů prac. neschop.	3 925 022	3 867 315	3 900 459	3 518 351	4 442 443
Počet prostonaných dnů	91 139 000	93 821 073	95 288 214	87 993 960	120 371 275
Průměrná doba trvání jednoho případu PN	23,22	24,26	24,43	25,01	27,09
PN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ)	nesledováno	nesledováno	4 903	6 735	3 329
Porušení léčebného režimu	22 760	22 337	21 379	19 857	19 373

	rok 1998	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002
Počet ukončených případů prac. neschop.	3 941 742	3 941 292	4 040 986	4 030 539	3 777 066
Počet prostonaných dnů	109 889 469	108 387 573	116 803 822	119 211 316	120 812 989
Průměrná doba trvání jednoho případu PN	27,88	27,5	28,9	29,58	31,99
PN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ)	2 438	2 432	1 853	1 607	1 569
Porušení léčebného režimu	18 232	14 444	12 799	12 859	13 818

	rok 2003	rok 2004	rok 2005	rok 2006	rok 2007
Počet ukončených případů prac. neschop.	3 829 738	2 906 149	3 185 257	2 870 261	2 865 201
Počet prostonaných dnů	121 047 763	105 955 526	107 095 134	104 747 532	100 589 119
Průměrná doba trvání jednoho případu PN	31,61	36,46	33,62	36,49	35,11
PN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ)	1 424	1 539	2 981	2 497	3 268
Porušení léčebného režimu	12 131	11 211	11 066	9 521	10 312

	rok 2008	k 31.3.2009	k 30.6.2009	k 30.9.2009	k 31.12.2009
Počet ukončených případů prac. neschop.	2 223 914	475 250	852 458	1 140 260	1 526 014
Počet prostonaných dnů	87 851 038	21 590 027	41 750 769	57 534 313	73 907 584
Průměrná doba trvání jednoho případu PN	39,5	45,43	48,98	50,46	48,43
PN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ/MSSZ)	2 872	289	648	831	1 053
Porušení léčebného režimu	6 851	738	1 714	3 147	4 108

	k 31.3.2010	k 30.6.2010	k 30.9. 2010	k 31.12.2010	k 31.3.2011
Počet ukončených případů prac. neschop.	374 315	726 205	998 073	1 334 052	439 820
Počet prostonaných dnů	17 286 196	34 160 337	47 786 947	62 078 690	17 520 169
Průměrná doba trvání jednoho případu PN	46,18	47,04	47,88	46,53	39,83
PN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ/MSSZ)	168	238	441	574	126
Porušení léčebného režimu	1 112	2 249	3 862	4 993	966

	k 30.6.2011	k 30.9.2011	k 31.12. 2011	k 31.3.2012	k 30.6.2012
Počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti	763 974	1 018 068	1 338 099	357 986	660 573
Počet prostonaných dnů	33 181 039	46 423 995	59 937 951	15 622 977	30 219 530
Průměrná doba trvání jednoho případu DPN	43,43	45,60	44,79	43,64	45,75
DPN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ/MSSZ)	241	356	480	146	338
Porušení léčebného režimu	2 176	3 306	4 337	985	2 135

	k 30.9.2012	k 31.12.2012	k 31.3. 2013	k 30.6.2013	k 30.9.2013
Počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti	898 354	1 213 133	433 249	765 466	1 009 731
Počet prostonaných dnů	42 319 606	54 901 565	16 315 219	31 748 130	44 106 713
Průměrná doba trvání jednoho případu DPN	47,11	45,26	37,66	41,48	43,68
DPN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ/MSSZ)	512	668	203	411	639
Porušení léčebného režimu	3 242	4 159	734	1676	2 768

	k 31.12.2013	k 31.3.2014	k 30.6.2014	k 30.9.2014	k 31.12.2014
Počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti	1 326 884	346 221	658 728	931 390	1 285 642
Počet prostonaných dnů	57 132 916	15 606 103	30 455 008	43 514 862	57 542 021
Průměrná doba trvání jednoho případu DPN	43,06	45,08	46,23	46,72	44,76
DPN ukončené rozhodnutím OSSZ (PSSZ/MSSZ)	855	294	347	735	982
Porušení léčebného režimu	3 662	944	1 856	2433	4 468